

ctgb

JAARVERSLAG 2018

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Na de tweede wereldoorlog neemt dankzij chemische bestrijdingsmiddelen de opbrengst van de oogsten toe en er is meer voedsel om de groeiende wereldbevolking te voeden. Voor de bestrijding van plagen, voor conservering en desinfectie zijn effectieve biociden voorhanden. Eind jaren vijftig begint wereldwijd het besef door te dringen dat aan de voordelen van bestrijdingsmiddelen een keerzijde zit van gezondheidsrisico's en milieuschade. Het ontbreekt aan toezicht. In 1962 neemt de Tweede Kamer daarom de bestrijdingsmiddelenwet aan. Een commissie van wetenschappers gaat de regering adviseren, ondersteund door een secretariaat: het Bureau Bestrijdingsmiddelen. Daar begint de geschiedenis van het huidige College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).

Wat begint als een secretariaat met een handvol medewerkers groeit in vijftig jaar uit tot het zelfstandig bestuursorgaan dat het nu is: de Nederlandse toelatingsautoriteit voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Wat rond de eeuwwisseling nog een organisatie is met de sfeer van een klein bedrijf waar de kerstbijeenkomst wordt gehouden bij de directeur thuis, is

nu een professionele organisatie die probeert die gemoedelijkheid en verbinding te behouden en die haar hele bestaan al staat voor kwaliteit. Het Ctgb beoordeelt de risico's voor mens, dier en milieu van gewasbeschermingsmiddelen én biociden. Vallen die risico's, bij juist gebruik, binnen de in Europa en Nederland vastgestelde veiligheidsmarges, dan laat het College een middel toe tot de markt.

Het Ctgb is onafhankelijk en integer, en staat midden tussen burgers, maatschappij, industrie en politiek, agrariërs en telers, plaagdierbestrijders en ziekenhuishygiënisten. Zij allemaal moeten op het Ctgb kunnen bouwen en vertrouwen. Het beoordelingsproces is daarom – hoe complex ook – transparant, voor iedereen te controleren en openbaar zolang de wettelijke gegevensbescherming niet in het geding is. Iedereen kan inzicht krijgen in de afwegingen van het Ctgb en zien hoe het College tot een besluit komt. Daarbij zet het Ctgb in op vergaande Europese samenwerking, zodat er in alle EU-landen gewasbeschermingsmiddelen en biociden beschikbaar zijn, die veilig zijn voor mens, dier en milieu.

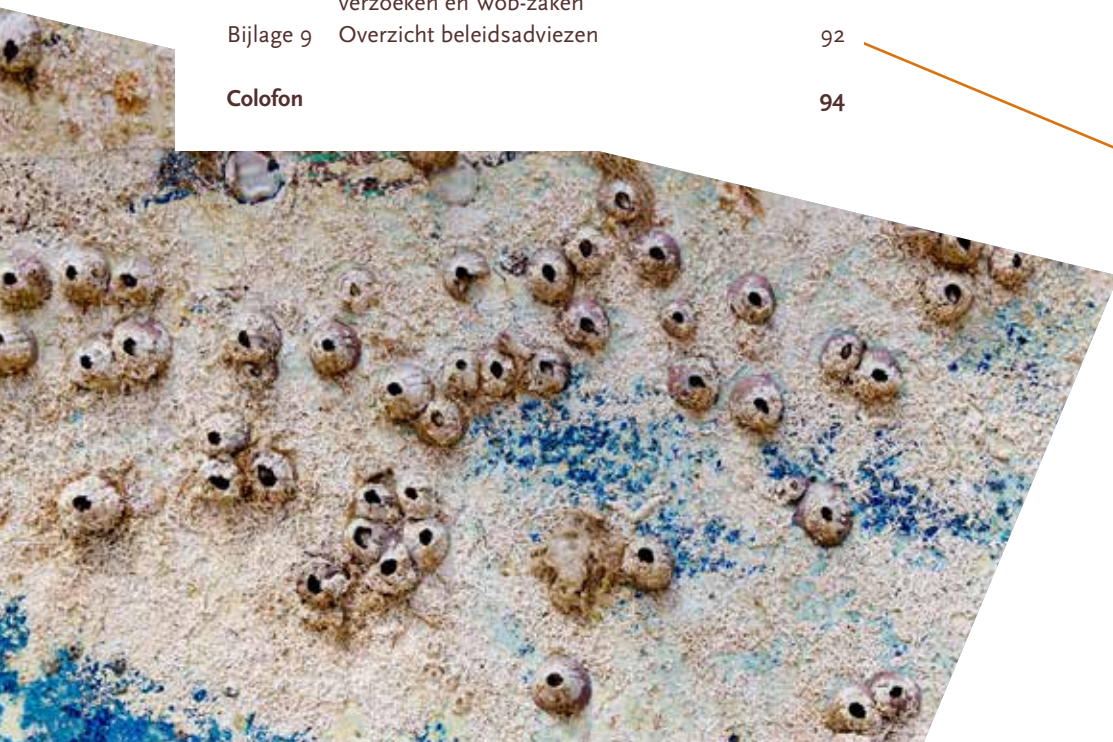
JAARVERSLAG 2018

INHOUD

Voorwoord	5
Bestuursverslag	
1 Jaaroverzicht 2018 in vogelvlucht	9
2 Het College	21
2.1 Besluiten	22
2.2 Adviezen	22
2.3 Governance	23
3 Aanvragen, beoordelingen en toelatingen	25
3.1 Pre-aanvraagfase	26
3.1.1 Prognose aanvragen industrie	27
3.1.2 Pre-aanvraagdiensten	27
3.2 Intakefase	27
3.2.1 Instroom gewasbescherming	28
3.2.1 Instroom biociden	29
3.3 Beoordeling en besluit	31
3.3.1 Gewasbescherming	31
3.3.1.1 Werkzame stoffen	31
3.3.1.2 Middelen	31
3.3.2 Biociden	33
3.3.2.1 Werkzame stoffen	33
3.3.2.2 Middelen	33
3.3.3 Overige aanvragen	34
3.4 Post-aanvraagfase	34
4 Advisering en ontwikkeling uitvoeringskaders	37
5 Organisatie & personeel	43
5.1 Organisatie	43
5.2 Lerende organisatie	45
5.3 Personeel	46
6 Jaarrekening 2018	49
6.1 Balans per 31 december 2018	50
6.2 Winst- en verliesrekening 2018 (Resultatenrekening)	51
6.3 Kasstroomoverzicht over 2018	52
6.4 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2018	53
6.5 Toelichting op de balans	56

6.6	Toelichting op de winst- en verliesrekening 2018 (Resultatenrekening)	62
6.7	Winst- en verliesrekening 2018 (Producten)	65
6.8	Toelichting op de winst- en verliesrekening 2018 (Producten)	67
6.9	In control statement Ctgb	69
6.10	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	70
7	Overige gegevens	75
8	Bijlagen	79
Bijlage 1	Sociaal jaarverslag	80
Bijlage 2	Samenstelling College, commissies en Ctgb-management	84
Bijlage 3	Voortgang EU stoffen gewasbescherming	85
Bijlage 4	Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen gewasbeschermingsmiddelen	88
Bijlage 5	Voortgang EU stoffen Biociden	89
Bijlage 6	Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen biociden	90
Bijlage 7	Aantal ingediende en afgehandelde overige aanvragen (gewasbescherming en biociden)	91
Bijlage 8	Bezwaren, beroepen, openbaarmakingsverzoeken en Wob-zaken	91
Bijlage 9	Overzicht beleidsadviezen	92
Colofon		94

VOORWOORD

Afgelopen jaar vierde het College zijn vijftienvijftigjarig jubileum. Daar hebben we in de nieuwjaarsbijeenkomst, op de Relatiedag en het symposium over risicoperceptie nadrukkelijk bij stilgestaan. We hebben het symposium als titel 'Tussen brein en onderbuik' meegegeven, vanwege de veranderde en toegenomen politieke en maatschappelijke belangstelling voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Ook Europees: het Europees Parlement vergadert daar vaker over dan vijftienvijftig jaar geleden. Niet alleen omdat er wetenschappelijk meer over bekend is, maar burgers zijn mondiger geworden, overheidsgezag is niet altijd vanzelfsprekend meer en als we niet oppassen erodeert het vertrouwen. Dit gebeurt niet alleen op ons werkveld, maar breder in de samenleving. Dit voedt de spanning tussen emotie en ratio over ontwikkelingen en vraagstukken ook op ons terrein. Juist vanwege die emotie moet het Ctgb een organisatie zijn die voorspelbaar is in wat ze doet en vindt, daar consistent in zijn en betrouwbaar.

Vanuit de inhoud van ons werk betekent dit dat we goed het verschil moeten uitleggen tussen een hazard based benadering (potentieel gevaar) en risk based benadering (risico op basis van blootstelling). Een gevaarlijke stof kan een risico worden voor mens, dier of milieu door een bepaalde mate van blootstelling daaraan. Het begrip 'blootstelling' is cruciaal voor ons werk. Er worden hoogoplopende discussies gevoerd over wel of geen toelating en inperkingen, maar regelmatig wordt daarin voorbijgegaan aan de mate waarin een middel wordt gebruikt. Terwijl dat voor het effect op het milieu of op de volksgezondheid vaak de belangrijkste invalshoek is om naar te kijken. Met een reductie van het gebruik is in veel gevallen wellicht meer te bereiken dan met zwart-witdiscussies voor of tegen een bepaald middel. Dat kan ratio met emotie verbinden.

Communicatie, en risicocommunicatie in het bijzonder, is daarbij het belangrijkste instrument om vertrouwen terug te winnen waar het verloren is gegaan en te behouden waar het aan erosie onderhevig is. Daarin moet je de verschillende opvattingen respecteren en waarderen, ook als waarden daarbij dominant zijn en afwijken van een rationeel wetenschappelijke onderbouwing. Ook dit moet een plek krijgen. Het is belangrijk dat wij goed en tijdig communiceren, op basis van feitelijke wetenschappelijk verantwoorde informatie en er zo aan bijdragen dat betrokkenen en burgers een gefundeerd oordeel kunnen vormen.

Politiek en maatschappelijk is er daarbij een ontwikkeling in de richting van meer duurzaamheid, circulaire landbouw, integrated pest management, gebruikmaken van moderne gedigitaliseerde technieken, enzovoort. Deze ontwikkelingen zullen invloed krijgen op ons werk, bij te nemen maatregelen op basis van digital farming of moderne biocidentoepassingen zoals koud plasma. Als organisatie moeten we daar goed op inspelen en gebruik van maken.

Door nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen wordt het beoordelingsproces steeds complexer, zowel op stofniveau als op middelniveau, Europees als nationaal, en het doet een groot beroep op de organisatie om te voldoen aan de vraag, tegen aanvaardbare tarieven en binnen zo kort mogelijke doorlooptijden. Het Ctgb is ook afgelopen jaar weer gegroeid en veel medewerkers zijn flexibeler gaan werken, experts in gewasbescherming hebben zich ontwikkeld zodat ze ook bij biocidenbeoordelingen kunnen worden ingezet. Zo kan de organisatie efficiënter inspelen op fluctuaties in de aanvragen. De organisatie heeft meer grip op de planning en maakt waar wat ze belooft.

Ook financieel is de organisatie gezond.

In de buitenwereld is dat niet onopgemerkt gebleven. De waardering voor de organisatie, de 'klanttevredenheid', is toegenomen,

zo leren ook de benchmark en de certificering. De internationale visitatie afgelopen jaar onderstreept dit. Volgens de commissie heeft het Ctgb zich de afgelopen jaren ontwikkeld naar een stabiele, betrouwbare en voorspelbare, professionele organisatie, die kwalitatief goed werk levert en gericht is op de toekomst.

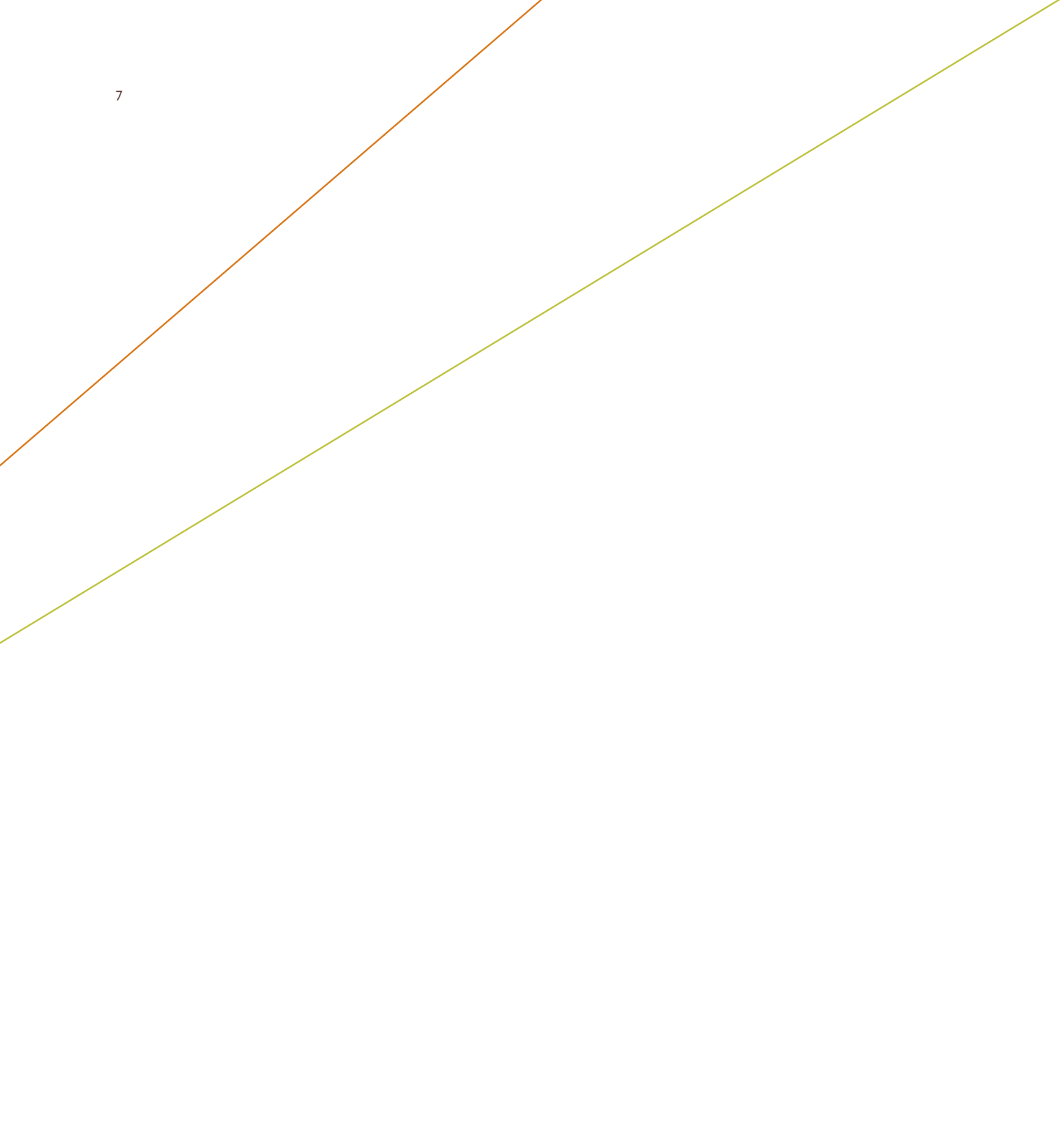
Om deze lijn voort te zetten, en wetenschappelijke en innovatieve ontwikkelingen te kunnen inbedden in de toelatingspraktijk, zal ook het College daar voldoende tijd en aandacht aan moeten besteden. Het voornemen is om geen onderscheid meer te maken tussen plaatsvervangende leden en leden, want we hebben alle leden van het College en hun specifieke expertise voluit nodig om ons werk goed te kunnen doen. Dit was één van de conclusies die het College heeft getrokken tijdens de jaarlijkse evaluatie van zijn functioneren.

De stappen die de organisatie de afgelopen jaren heeft gezet zijn alleen mogelijk geweest door de bereidheid en inzet van de medewerkers om dat mogelijk te maken. Dat houden we vast en proberen we door te ontwikkelen. Zodat we kunnen blijven voldoen aan de hoge verwachtingen van de samenleving en de politiek.

ir. Johan F. de Leeuw
voorzitter

1.

JAAROVERZICHT

2018

IN VOGELVLUCHT

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) bestond op 1 januari 2018 vijftientig jaar. Het Ctgb is de Nederlandse toelatingsautoriteit voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het beoordeelt gewasbeschermingsmiddelen en biociden op veiligheid en effectiviteit, en neemt een besluit om ze wel of niet toe te laten. Niet alleen middelen voor de land- en tuinbouw maar ook desinfectiemiddelen voor ziekenhuizen, zwembaden, koeltorens of thuisgebruik, aangroeiwerende verven of middelen tegen ongedierte. Als het Ctgb een middel toelaat, betekent dit dat het bij juist gebruik effectief is en veilig is voor mens, dier en milieu. Daarnaast geeft het Ctgb gevraagd en ongevraagd adviezen aan verschillende ministeries.

Bij het jubileum werd uitgebreid stilgestaan op de nieuwjaarsbijeenkomst, op de Relatiedag in juni en op een symposium in het najaar over risicocommunicatie en risicoperceptie. Sinds de eerste Collegevergadering vijftientig jaar geleden signaleert de voorzitter vier belangrijke tendensen in de toelatingspraktijk van gewasbeschermingsmiddelen en biociden: een verschuiving van nationale naar Europese wet- en regelgeving; van chemie naar geïntegreerd en groen; van algemeen, breed werkend, naar specifiek, 'personalized'; en meer transparantie en publieke belangstelling. Deze tendensen vormden de context van de Relatiedag. De voorzitter riep op ruim baan te maken voor allerlei vormen van innovatie.

De toegenomen publieke belangstelling was ook onderwerp van het symposium 'Tussen brein en onderbuik' in november. Risicoperceptie is inmiddels een discussie over waarden geworden, waarbij wetenschappelijk bewijs door het publiek in twijfel wordt getrokken en het daar andere waarden tegenover stelt. Om dat het hoofd te bieden moet het Ctgb betrouwbaar zijn, consistent en voorspelbaar – zoals het al vijftientig jaar is – maar ook respecteren dat het publiek dat anders ziet. 'De burger' van nu is een ander dan vijftientig jaar geleden.

Besluiten

In 2018 nam het College 196 besluiten over aanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen en 70 voor biociden. Deze besluiten gaan over meerdere toepassingen van een middel. Van de aangevraagde

toepassingen voor gewasbeschermingsmiddelen liet het Ctgb 88% toe en van de aangevraagde toepassingen voor biociden 87%. Respectievelijk 12 en 13% van de aangevraagde toepassingen werd afgewezen of teruggetrokken door de aanvrager vanwege door het Ctgb geconstateerde risico's. Bij 69 en 46% zijn voor het besluit nog voorschriften aangescherpt, zodat consumenten en ook telers erop kunnen vertrouwen dat middelen die ze kopen en gebruiken – bij gebruik volgens voorschrift – veilig zijn.

Het aantal ingediende aanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen was hoger dan in 2017, maar lager dan begroot. Het aantal biocidenaanvragen nam, mede door de aangekondigde Brexit, sterk toe. In 2018 paste de organisatie zich aan die veranderende vraag aan door medewerkers flexibel in te zetten. Experts in de beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen maakten zich ook expertise eigen in de beoordeling van biociden. Van de wetenschappelijk beoordelaars is inmiddels ongeveer een kwart flexibel inzetbaar. Het nieuwe tweewekelijkse planningssysteem draait inmiddels in alle teams en begint zijn vruchten af te werpen. En nadat uit intern onderzoek naar de doorlooptijden bleek dat vooral in de intakefase van het aanvraagproces tijd is te winnen, werd het intakeproces aangepast. Mede daardoor kan het Ctgb in 2019 voor gewasbeschermingsmiddelen de wettelijke doorlooptijden gaan waarmaken.

Evaluaties

Vanuit verschillende invalshoeken werd in 2018 de organisatie doorgelicht. De Europese Commissie (directorate F) bezocht Nederland voor een zogenoemde 'fact finding mission' naar de uitvoering van de Biocidenverordening. Dit bezoek was gericht op meerdere instanties in Nederland, ook de handhavende instanties. Voor het Ctgb was een belangrijk gespreksonderwerp de toenemende complexiteit van het Europese toelatingsproces als gevolg van de invoering van de Europese verordening. Dat betekent dat er per aanvraag meer uren voor Europese afstemming nodig zijn, wat een groot beslag legt op de capaciteit. Hierdoor worden ook bij het Ctgb de doorlooptijden helaas langer, zelfs langer dan de wettelijke termijnen. In het tweede kwartaal deed Certiked een audit aan de hand van de nieuwe

GROENE AANSLAG

Eind april was er in de media aandacht voor vergiftigingsverschijnselen – brandwonden in de bek – bij katten door groene aanslagreiniger, wat ook leidde tot Kamervragen. Navraag bij het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum leerde dat dierenartsen in 2017 42 meldingen hadden gedaan over katten en 6 over honden. De volksgezondheid of het milieu zijn niet in gevaar, maar een kat die op net behandelde natte tegels gaat liggen en zich aflikt – zoals katten doen – kan te veel van de werkzame stof binnenkrijgen. Op groene aanslagreinigers op basis van quaternaire ammoniumverbindingen komt daarom een waarschuwingszin.

ISO:2015-normering. Er werden geen tekortkomingen gesignaleerd, de aanbevelingen zijn in de organisatie opgepakt en het Ctgb is opnieuw gecertificeerd. In het stakeholderonderzoek eind van het jaar steeg de algemene waardering met een halve punt, ook hier was het halen van de termijnen – onder andere in relatie tot de gefactureerde kosten – het belangrijkste aandachtspunt. Een internationale visitatiecommissie evalueerde vijf jaar na de eerste evaluatie het Ctgb opnieuw in 2018. De commissie bekeek het wetenschappelijke proces, de wetenschappelijke resultaten en het besluitvormingsproces van het College, en concludeerde in haar rapport dat het Ctgb een deskundige en internationaal – in en buiten Europa – gewaardeerde organisatie is. De kwaliteit van de risicobeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen en

biociden in Nederland beantwoordt ruimschoots aan de wetenschappelijke eisen: door het Ctgb toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en biociden voldoen daardoor aan de veiligheidseisen voor mens, dier en milieu.

Duurzaamheid

In september publiceerde minister Carola Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit haar visie *Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden, Nederland als koploper in kringlooplandbouw*. Ze kiest voor een omslag naar kringlooplandbouw in 2030, met zo min mogelijk afval, waarbij zo min mogelijk schadelijke stoffen vrijkomen en grondstoffen en eindproducten met zo min mogelijk verliezen worden benut. Hiermee geeft ze een nieuwe richting aan het streven naar duurzaamheid.

Het Ctgb participeerde in 2018 in verschillende innovatieve duurzaamheidsprojecten op basis van geïntegreerde plaagbestrijding (IPM) zoals de Pilots Systeemaanpak onder leiding van LTO. Waar mogelijk draagt het Ctgb bij aan de verduurzaming van de gewasbescherming. Om oogsten te beschermen worden – vaak in combinatie met andere middelen – steeds meer bacteriën, virussen en plantenextracten ingezet. (Zie kaders.) Veel van deze middelen zijn gebaseerd op laag-risicostoffen of potentiële laag-risicostoffen. Het GreenTEAM van het Ctgb is gespecialiseerd in de beoordeling van deze biopesticiden. Dit team verzorgde naast het reguliere beoordelingswerk ook presentaties over actuele onderwerpen op congressen van onder meer Artemis, ABIM, Crop Innovations and Regulations, Foodlog, Fresenius en SETAC. Leden van het GreenTEAM nemen ook deel aan officiële EU-werkgroepen. Het Ctgb draagt daarmee bij aan de verdere ontwikkeling van de beoordelingsmethodiek van groene gewasbeschermingsmiddelen.

Van de toegelaten gewasbeschermingsmiddelen (120) was 17,5% (21) een laag-risicomiddel of potentieel laag-risicomiddel. Er zijn 8 middelen toegelaten op basis van een laag-risicostof, 5 daarvan als laag-risicomiddel. Om als laag-risicomiddel te kunnen worden toegelaten mogen er geen risicobeperkende maatregelen worden voorgeschreven voor veilig gebruik (zoals handschoenen).

Voor de toelating van laag-risicomiddelen geldt een verkorte wettelijke doorlooptijd van 120 dagen, met een verlenging van maximaal zes maanden voor het beantwoorden van aanvullende vragen door de aanvrager. Het Ctgb heeft in 2018 de interne processen aangepast om deze wettelijke doorlooptijd in 2019 te kunnen realiseren. Deze verkorte procedure past het Ctgb toe op zonale aanvragen van middelen op basis van laag-risicostoffen,

GELEENDE IMMUNSTOF EN PLEISTER

Het Ctgb liet in april onder meer een nagemaakte natuurlijke afweerstof toe en een gistachtige schimmel die werkt als een pleister op bloemen en uitgroeiende vruchten. De afweerstof lijkt op een stof die planten afscheiden als ze worden aangevallen. Zo zijn planten te beschermen met een geleende immuunstof. De schimmel dekt wondjes af in de bloemen of tijdens de uitgroei van appels of peren, waardoor ziekteverwekkers een bloem of vrucht niet verder kunnen beschadigen. Het middel is door Skal ook toegelaten voor biologische teelt.

en ook al op aanvragen op basis van stoffen die door de Europese Commissie als potentiële laag-risicostoffen zijn aangewezen. In Europa wordt nog gewerkt aan guidance-documenten over de precieze procedure en de interpretatie van de laag-risicocriteria.

Het Ctgb vindt dat echter geen reden om te wachten met het toepassen van de verkorte wettelijke doorlooptijd.

Europa

Als Nederlandse toelatingsautoriteit werkt het Ctgb binnen de Europese kaders van de Verordening voor gewasbeschermingsmiddelen en de Biocidenverordening, zo nodig aangevuld met nationale wetgeving. De Europese verordeningen zijn niet tot

UNIETOELATINGEN

De besluiten over de allereerste toelatingen van de Unie zijn eind september gepubliceerd. Daarmee heeft de Europese Commissie voor het eerst zelf middelen toegelaten. Voor de desinfectie van uiers voor of na het melken zijn nu drie – door het Ctgb beoordeelde – product-families op basis van jodium beschikbaar in de hele Europese Unie.

in detail uitgewerkt. Voor verdere invulling worden voortdurend guidance-documenten ontwikkeld. Het Ctgb draagt daar actief aan bij en het werkt nauw samen met de European Food Safety

Authority (EFSA), de European Chemicals Agency (ECHA), de toelatingsautoriteiten van de andere Europese lidstaten en in Nederland met verschillende ministeries, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en onderzoeksinstituten zoals het RIVM en WUR. De Europese samenwerking is gericht op harmonisatie. Dat wil zeggen dat in alle lidstaten van de Europese Unie middelen op dezelfde manier worden beoordeeld.

De uitkomst van het Europese besluitvormingsproces over werkzame stoffen is de laatste jaren echter politieker en minder voorspelbaar geworden. Adviezen van de experts worden niet altijd meer overgenomen, zo ook in 2018: er speelden discussies rond neonicotinoïden waarvan het gebruik werd beperkt, en rond hormoonverstorende stoffen waarvoor nieuwe wetenschappelijke criteria werden vastgesteld en nieuwe guidances van toepassing werden. Bij de werkzame stoffen voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden leidt dit tot uitvoeriger toelichtingen en discussies en hierdoor tot vertraging. Bij biociden is de wetgeving nog nieuwer en veroorzaakt vooral de invulling daarvan onduidelijkheid. Strenge toelatingscriteria en een strenge beoordeling zijn voor aanvragers een minder groot probleem dan onduidelijkheid en onvoorspelbaarheid. Door de onvoorspelbaarheid van de uitkomsten van het toelatingsproces wordt de Europese markt minder aantrekkelijk voor producenten om in te opereren en bestaat de kans dat zij hun heil zoeken buiten Europa. Hiermee zet Europa zichzelf op achterstand en dreigt het terrein te verliezen.

Als uitvoeringsorgaan wordt het Ctgb hiermee geconfronteerd en probeert het binnen de nieuwe context de (procedurele) voorspelbaarheid te vergroten. Bij de stofdossiers voor gewasbeschermingsmiddelen spant Nederland zich samen met Duitsland in om de samenwerking tussen EFSA, de lidstaten en de Europese Commissie te verbeteren en zo de voorspelbaarheid voor aanvragers te verhogen. Kern hierbij is dat in het advies van EFSA en de lidstaten aan SCoPAFF, de argumenten, overwegingen en dilemma's zo helder mogelijk over het voetlicht worden gebracht om de besluitvorming in SCoPAFF te faciliteren. Bij biociden probeert het Ctgb hier vooral aan de voorkant van het proces iets aan te doen, bijvoorbeeld door gezamenlijk met andere lidstaten guidances en modellen te ontwikkelen.

EU-toelatingen biociden

Aan de andere kant wordt de reikwijdte van ‘speciale’ toelatingen, zoals vereenvoudigde toelatingen en unietoelatingen, onder de Europese Biocidenverordening steeds meer zichtbaar. Eind september zijn de eerste toelatingen van biocidenfamilies voor de hele Europese Unie gepubliceerd. Voor het eerst liet de Europese Commissie zelf middelen toe, die nu in alle lidstaten op de markt

PROBIOTICA VOOR PLANTEN

*Eind van de zomer liet het Ctgb een middel toe op basis van een bacteriestam (*Bacillus amyloliquefaciens*) dat werkt als een probioticum tegen schimmels en insecten. De bacterie activeert het immuunsysteem en verhoogt zo de weerstand van de plant. Ze vermeerdert zich rond de wortels, waardoor ze de ruimte en voedingsstoffen van aanvallers inneemt. Ze produceert ook verschillende schimmelwerende stoffen die de groei van schimmeldraden verstoren en verhinderen dat sporen ontkiemen. Schimmels en insecten krijgen daardoor geen kans.*

mogen worden gebracht. Drie van deze eerste unietoelatingen zijn beoordeeld door het Ctgb. De andere twee zijn verkregen via een Same Biocidal Product-procedure. (Zie kader.)

In mei stemde het College in met de eerste ‘vereenvoudigde toelating’ voor een biocidefamilie. Zo’n vereenvoudigde toelating is mogelijk voor middelen op basis van erkende laag-risicostoffen. Deze kunnen na toelating in één Europese lidstaat in de hele EU op de markt komen. Melding bij de nationale toelatingsautoriteiten volstaat. Zo zijn nu korrels met lavendelolie, pepermuntolie en citronella toegelaten voor verwerking in kunststoffen. Daarmee zijn bijvoorbeeld elektriciteitskabels te beschermen tegen vraat door ratten of termieten.

Intrekken RUB-lijst

In 2018 werd ook een groot deel van de zogenoemde ‘RUB-lijst’ ingetrokken. Alle gewasbeschermingsmiddelen en biociden moeten op basis van Europese verordeningen zijn beoordeeld. Nederland kende echter nog een aantal uitzonderingen: stoffen met toepassingen die op basis van de oude Regeling Uitzondering Bestrijdingsmiddelen (RUB) op de markt zijn. In 2012 is afgesproken dat de RUB-middelen óf op basis van de Europese verordeningen worden toegelaten óf van de markt verdwijnen. Sommige van deze middelen hebben jarenlang hun Nederlandse uitzonderingspositie gehad. Aanvragers konden tot half februari RUB-middelen aanmelden voor een toelating. Het Ctgb publiceerde een lijst met de aangemelde middelen in de Staatscourant. Niet-aangemelde RUB-middelen verdwenen na 1 oktober 2018 van de markt en mogen na 1 oktober 2019 niet meer worden gebruikt. Aangemelde middelen blijven tijdens de dossieropbouw en beoordeling op de lijst staan en mogen worden gebruikt totdat een besluit over de aanvraag is genomen. Ze worden op veiligheid voor mens, dier en milieu beoordeeld conform de Europese wetgeving en krijgen uiteindelijk een reguliere toelating of worden ingetrokken, zodat de RUB-lijst uiteindelijk helemaal verdwijnt.

Veiligheid

De Nederlandse en Europese beoordelings- en toelatingssystematiek is erop gericht de veiligheid, van mens, dier en milieu te waarborgen. Vanwege nieuwe inzichten worden regelmatig voorschriften en toelatingen aangescherpt. Belangrijk in 2018 waren de Europese dossiers van de neonicotinoïden en rodenticiden op basis van anticoagulantia.

Eind april beperkte de Europese Commissie het gebruik van middelen op basis van imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin tot ‘gewassen die hun hele levenscyclus in een kas staan’. De Commissie gaf daarbij aan dat die levenscyclus eindigt vóór de oogst. Het verhandelen van bijvoorbeeld geogste snijbloemen, tomaten of kropsla van behandelde planten blijft daarmee mogelijk. Het Ctgb gaf hieraan invulling met het besluit om deze drie neonicotinoïden uitsluitend toe te laten voor gebruik in gesloten, permanente kassen. Ter bescherming van bijen en andere bestuivers mogen planten en zaden die zijn behandeld met de stoffen niet buiten worden uitgeplant. De voorschriften gelden eveneens voor bollen en zaden bedoeld voor export buiten de EU. Voor het gebruik van imidaclopridhoudende gewasbeschermingsmiddelen golden in Nederland al strengere eisen dan die uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Ze mogen uitsluitend worden gebruikt in een kas zonder lozing – aangetoond met een certificaat – of het afvalwater uit de kas moet voor lozing met een rendement van tenminste 99,5% gezuiverd zijn. De zuiveringsinstallatie moet werkelijk in gebruik zijn en adequaat worden onderhouden, wat moet worden aangetoond met een certificaat. Certificering van deze zuivering was vanaf eind 2017 al mogelijk, vanaf juli 2018 was het ook mogelijk om de ‘nul-lozing’ te laten certificeren op basis van een bezoekverslag van het waterschap. Hieruit blijkt dat investeren in duurzaamheid, zoals in een zuiveringsinstallatie, loont en het vertaalt zich in dit geval in behoud van het middelenpakket.

Ook bij biociden worden voorschriften aangescherpt. Bij de volgende herregistratie (rond 2023) wordt het gebruik van middelen tegen ratten en muizen op basis van anticoagulantia voorbehouden aan gecertificeerde professionals. Zowel binnen als buiten mogen ze dan in Nederland alleen volgens een strikt geïntegreerd plaagdierbeheerssysteem (IPM) worden toegepast tegen zowel ratten als muizen. In de toekomst zullen ook particulieren de hulp van professionele plaagdierbestrijders moeten inroepen. (Zie kader.)

In juli publiceerde het RIVM het rapport ‘Gezondheidsverkenning omwonenden van landbouwpercelen’, dat is opgesteld in opdracht van de minister van VWS en zoekt naar verbanden tussen de agrarische praktijk en gezondheid. Omdat het Ctgb als toelatingsautoriteit de verantwoordelijkheid heeft om nieuwe

(wetenschappelijke) informatie over mogelijke risico’s van gewasbeschermingsmiddelen te beoordelen, evalueerde het ook

RODENTICIDEN

Middelen voor de bestrijding van ratten en muizen op basis van bloedverduuners (anticoagulantia) zijn zeer giftig en moeilijk afbreekbaar. Dat maakt het risico op doorvergiftiging voor bijvoorbeeld roofvogels zoals uilen groot. Ze zijn louter toegelaten vanwege het maatschappelijk belang – denk aan de volksgezondheidsrisico’s van een rattenplaag. Binnen een paar jaar mogen ze zowel binnen als buiten alleen nog door professionals volgens een strikt geïntegreerd plaagdierbeheerssysteem worden toegepast. Als vallen en klemmen niet meer helpen, zullen ook particulieren de hulp van professionals moeten inroepen.

dit RIVM-onderzoek. Uit het rapport blijkt dat omwonenden van agrarische percelen iets gezonder lijken te zijn dan de controle-groep, en er zijn geen statistische verbanden gevonden tussen de gezondheidstoestand van omwonenden en de nabijheid van landbouw- en fruitteeltpercelen. Het Ctgb ziet dit als een be-

vestiging dat de beoordelingssystematiek voor omwonenden robuust is.

Beroepen, bezwaren en Wob-verzoeken

Eind januari vernietigde het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) de noodmaatregelen uit 2014 voor twee gewasbe-

KOOLZAADOLIE EN IJZERFOSFAAT

Koolzaadolie is een insectenbestrijdingsmiddel dat niet direct een chemisch effect heeft. Als je het op planten met luizen spuit, verstopt het de ademhalingsbuisjes van de luizen, waardoor ze de plant niet verder kunnen beschadigen. Nederland beoordeelde de stof voor heel Europa en laat ook een middel toe voor niet-professionals. IJzerfosfaat is een laag-risicostof die fataal is voor slakken, maar onschadelijk voor andere dieren en het milieu. Het tast de verteringsorganen van slakken aan als ze de korrels opeten. Ze eten niet meer en trekken zich terug in hun ondergrondse schuilplaats. In ons land werden al meerdere middelen toegelaten op basis van deze stof.

schermingsmiddelen op basis van metam-natrium. Het Ctgb besloot destijds tot de noodmaatregelen vanwege een overschrijding van de norm voor omwonenden waardoor de kans

op een onaanvaardbaar risico te groot was. Op verzoek van de toelatinghouder zijn de destijds aangescherpte gebruiksvoorwaarden toch opgenomen in het wettelijk gebruiksvoorschrift, waardoor de risico's voor omwonenden zijn afgedekt.

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) deed in april uitspraak in de al lang lopende beroepsprocedure over openbaarmaking van studies over imidacloprid, waarin naast het Ctgb ook de Bijenstichting en de toelatinghouder betrokken zijn, en verwees de zaak terug naar het Ctgb. In november was hierover een bezwaarzitting. Het Ctgb wacht nu op advies van de Adviescommissie voor de bezwaarschriften en zal dan een beslissing op bezwaar nemen.

Openbaarmaking van studies blijft een aandachtspunt van ngo's; het Ctgb heeft ook verzoeken tot openbaarmaking ontvangen over de besluiten van september 2018 waarin de toepassing van een aantal middelen op basis van neonicotinoïden werd ingetrokken of beperkt tot uitsluitend gebruik in kassen. Aan deze besluiten hebben echter geen studies van aanvragers ten grondslag gelegen. Afgelopen jaar heeft het Ctgb ook een aantal besluiten genomen op basis van de Wet openbaarheid van bestuur. Een daarvan betrof een verzoek tot het openbaar maken van de contacten met het bedrijfsleven van onder meer de Collegeleden, waarvan kon worden meegedeeld dat die contacten er niet zijn geweest, anders dan incidentele contacten tijdens studiedagen en dergelijke.

Vanwege de groei en herinrichting van de organisatie zijn het Reglement werkwijze Ctgb en het Mandaatbesluit aangepast. Het Bestuursreglement is aangepast aan de Verordening voor gewasbeschermingsmiddelen en de Biocidenverordening.

Open data

Het Ctgb en de NVWA hebben hun toelatings- en toepassingsgegevens volgens de principes van open data samengebracht in de toelatingendatabank, die half december 2017 online ging. Tot begin 2018 hadden het Ctgb en de NVWA ieder hun eigen databanken. De toelatingendatabank van het Ctgb bevatte de toelatingsbesluiten met gegevens over de risico's, voorschriften en werkzaamheid van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen

en biociden. De NVWA had een kennisbank met informatie over plantenziekten en plagen, en methoden om gewassen hiertegen te beschermen. Het project en de koppeling met de interne Ctgb-systemen was in het tweede kwartaal van 2018 afgerond. Iedereen kan de databank doorzoeken, en de data voldoen aan 'open standaarden' zodat ICT-aanbieders apps voor gebruikers kunnen ontwikkelen. Zij kunnen de gegevens uit de databank koppelen aan gegevens over teelten, zoals specifieke gewasbeschermingsmiddelen voor bijvoorbeeld aardappelen, maar ook aan de weersverwachting, schimmels of andere plagen, en aan gegevens van telers zelf. Verschillende van dit soort apps waren vorig jaar al ontwikkeld en in gebruik.

Sinds de publicatie eind 2017 doorzochten maandelijks zo'n 25.000 boeren en tuinders, teeltadviseurs, plaagdierbestrijders en handhavers de databank ruim 100.000 keer op middelen die gewassen beschermen tegen een bepaalde plaag. Boeren en tuinders willen weten welke middelen ze kunnen gebruiken, wat wettelijk toegelaten doseringen zijn en hoe frequent ze een middel kunnen gebruiken. Inspecteurs van de NVWA raadplegen de informatie om die voorschriften te kunnen handhaven.

Kennis delen

Het Ctgb deelde de in de risicobeoordelingen en ontwikkeling van guidances opgedane kennis met Europese gremia, aanvragers, gebruikers, collega-toelatingsautoriteiten en geïnteresseerden in overleggen, op congressen, conferenties, via de website en in voorlichtingsbijeenkomsten en workshops. Dit jaar waren er onder meer workshops over het nationaal addendum voor gewasbeschermingsmiddelen en over de driftreductieklassen uit het nieuwe Activiteitenbesluit milieubeheer.

De secretaris/directeur schreef weer een aantal goed gelezen columns in het vakblad De Boerderij en ook zijn maandelijks voorwoord voor de Ctgb E-zine werd veelvuldig gedeeld via social media en leidde tot verschillende berichten in vakbladen. Vooral de agrarische vakbladen publiceren regelmatig over Ctgb-besluiten. De aandacht voor biociden is meer versnipperd. Wel leverde het Ctgb afgelopen jaar verschillende artikelen voor biociden-vakbladen, onder meer over veranderingen in de etiketten onder de Biocidenverordening en over middelen

tegen ratten en muizen, het Ctgb werkte ook mee aan een interview voor een vakblad in de metaalsector. Voor tijdschriften in de ICT-sector is een verhaal over de toelatingendatabank geschreven en aangeleverd en ook voor een internationaal tijdschrift over biociden leverde het Ctgb een artikel. Voor ngo's, zoals de Stichting Bollenboos, de Dierenbescherming, de Bijenstichting, Stichting Natuur en Milieu, en Landschappen.nl, is een bijeenkomst belegd om met ze in gesprek te gaan over het werk van het Ctgb en hoe zij daar tegenaan kijken.

Social media

Het aantal volgers op Twitter steeg van 1.383 naar 1.521 (+138). Er zijn in totaal 133 tweets uitgegaan: 109 over de online nieuwsberichten, 24 over de maandelijks bekendmakingen. De tweets met maatschappelijke raakvlakken (risico's, blootstelling omwonenden en dergelijke, maar ook met #Brexit) hebben duidelijk meer belangstelling en een groter bereik door retweets, dan de meer procedurele tweets. De tweet met het grootste bereik, interacties en retweets was de tweet van 6 juli over het RIVM-rapport 'Gezondheidsverkenning #omwonenden van landbouwpercelen', gevolgd door een tweet over toelatingen en intrekkingen naar aanleiding van het jaarverslag 2017 en als derde de tweet in april over het E-zine voorwoord over de relativiteit van risico en perceptie.

In gesprek met de praktijk

In het kader van het jubileum organiseerde het Ctgb in maart voor het eerst twee 'speeddates' met telers, om te leren van gebruikers en gebruikservaringen. (Zie kader.) Telers van uiteenlopende gewassen kwamen – over soms grote afstand – naar het Ctgb om hun ervaringen te delen. Zowel de aanwezige telers, als de deelnemende Ctgb-medewerkers waren zeer positief over de gesprekken. De telers gaven aan een discrepantie te ervaren tussen de dagelijkse teeltpraktijk en de wettelijke gebruiksvoorschriften. Ze voelen zich te sterk ingeperkt door de voorgeschreven maximale frequentie in combinatie met een vaste concentratie. Veel liever zouden ze met een maximale dosering aan werkzame stof per m² of hectare werken, waarbij concentratie en frequentie aan de landbouwkundige ervaring worden overgelaten, waardoor zij netto minder zullen gebruiken. Meerdere telers uitten de wens middelen pleksgewijs te kunnen gebruiken, zonder

daarmee direct één toedieningsronde te verspelen. Het Ctgb ziet dit ook als een optie in de ontwikkeling van geïntegreerde teelt. Moderne (gps)technieken zouden kunnen helpen om dat gebruik controleerbaar vast te leggen voor de handhaving.

SPEEDDATES

Als toelatingsautoriteit staat het Ctgb tussen overheid, industrie, maatschappelijke organisaties en gebruikers. Het zoekt daarom ook nadrukkelijk verbinding met en input uit de praktijk. In maart gingen directie, wetenschappelijk beoordelaars en projectleiders van het Ctgb in gesprek met 'gebruikers' van gewasbeschermingsmiddelen. Telers uit het hele land kwamen naar Ede met voorbeelden en knelpunten uit hun dagelijks werk. Wettelijke gebruiksvoorschriften bleken niet altijd aan te sluiten op wensen uit de praktijk van gebruikers. In kleine groepjes werden suggesties en vragen uitgewisseld, die het Ctgb meeneemt in de beoordelingspraktijk.

Ook werd duidelijk dat er grote behoefte is aan middelen voor kleine toepassingen. Daar kan het Ctgb geen initiatief in nemen, maar het Ctgb kon wel duidelijk overbrengen dat georganiseerde telers, belangenorganisaties of het Fonds Kleine Toepassingen zich gezamenlijk sterk kunnen maken voor de gewenste toepassingen. Wanneer ze bepaalde toepassingen belangrijk genoeg

vinden, is het relatief eenvoudig om meerdere kleine toepassingen op het etiket van een gewasbeschermingsmiddel te krijgen. De kosten daarvoor zijn relatief laag.

Eind maart kon het Ctgb aangeven dat er in één keer ruim zestig nieuwe kleine toepassingen werden toegelaten. Eén insectenbestrijdingsmiddel omvatte 38 kleine toepassingen en is nu te gebruiken om trips, bladluis, kevers, rupsen, vliegen en muggen te bestrijden in teelten variërend van blauwmaanzaad, mosterd, spinazie-achtigen, peulvruchten en knolgewassen tot aardappelen. Zo kwam het Ctgb in de communicatie terug op een vraag die was opgekomen in de speeddate.

Voor de sierteelt maakte het Ctgb in samenwerking met de NVWA een indeling in kleine gewasgroepen vanuit landbouwkundig en risicoperspectief. De meeste gewasgroepen zijn kleiner dan het maximale areaal voor kleine teelten waardoor aanvragers er een uitbreiding met een kleine toepassing voor kunnen aanvragen. Onder meer om gebruikers tegemoet te komen analyseerde het Ctgb samen met de NVWA en de Unie van Waterschappen ook de bestaande restrictiezinnen op handhaafbaarheid en naleefbaarheid. Met als resultaat een set van eenduidiger zinnen, waarin een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen restrictiezinnen en attenderingszinnen. Deze laatste wijzen op een mogelijk risico bij een bepaald gebruik, bijvoorbeeld dat het middel andere gewassen beschadigt of het water verontreinigt, of waarschuwen voor mogelijke schade aan ingezette bestuivers of natuurlijke vijanden.

Organisatie

Het Ctgb is een professionele organisatie met tevreden medewerkers en een informele werksfeer. In 2018 leidde dit voor de tweede keer tot het keurmerk van Effectory en Intermediair, nu: 'Beste werkgever 2018-2019'. De organisatie heeft een 'open deuren beleid' en de collegialiteit is groot.

In 2018 hebben er geen grote wijzigingen in de organisatiestructuur plaatsgevonden. Wel is het team projectleiders gesplitst in een apart team gewasbescherming en een team biociden. De span of control werd te groot voor één teamleider. Beide teams worden nu aangestuurd door een eigen teamleider.

In 2018 is de organisatie weer gecontroleerd gegroeid – vooral binnen de primaire afdelingen – om het grotere werkaanbod (biociden) te kunnen accommoderen. Het Ctgb blijft erin slagen om de openstaande vacatures goed in te vullen. Eind 2018 bestond de totale personeelsformatie uit 157 medewerkers (141,4 Fte), 3 medewerkers meer dan in 2017.

Planningsysteem

Het Ctgb streeft naar een optimale besturing van het primaire proces en een betere voorspelbaarheid van het verloop van aanvragen. In 2017 is het Ctgb volgens een nieuw planningsconcept gaan werken en is ook de operationele planningsmodule van de bijbehorende planningsapplicatie in gebruik genomen. Na de verdere inrichting van de nieuwe planningsapplicatie zijn in 2018 de laatste modules voor de tactische en strategische planning geïmplementeerd. Het primaire proces kan met deze planningsmethodiek en -applicatie beter worden bestuurd en door het inzicht in de tactische planning kan de organisatie eerder inspelen op veranderingen in de benodigde capaciteit.

Financiële resultaten

Het Ctgb heeft het jaar 2018 afgesloten met een positief bedrijfsresultaat van € 460.000,-. Begroot was een positief resultaat van ca. € 150.000,-.

Het bedrijfsresultaat over 2018 wordt ten gunste gebracht van de algemene reserve.

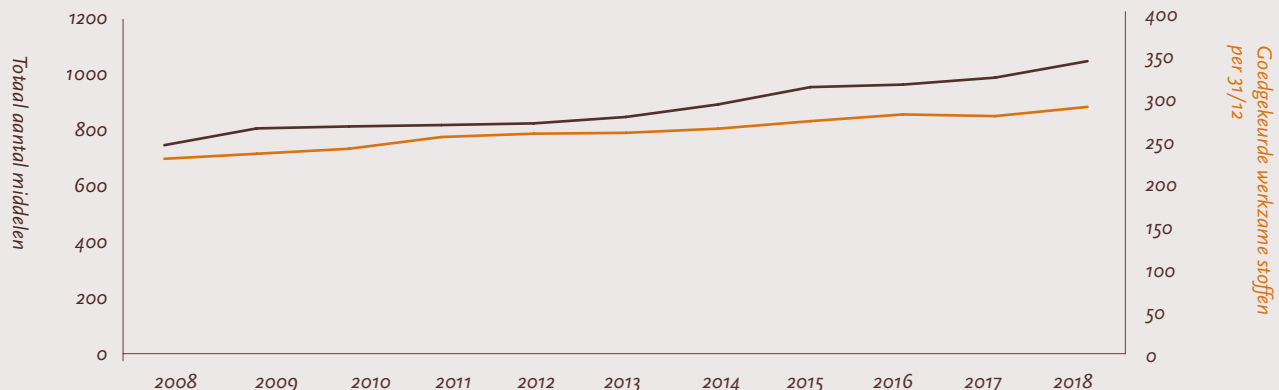
Het negatief eigen vermogen is daarmee omgezet naar een positief eigen vermogen bestaande uit een Algemene Reserve van € 308.000,- en een bestemmingsreserve voor ICT van € 500.000,-.

Risicobeheersing

Het Ctgb had voor 2018 een aantal mogelijke bedrijfsrisico's geformuleerd die van invloed zouden kunnen zijn op de realisering van het werkplan: onvoldoende in staat zijn tot ophoging van het eigen vermogen; geen verkorting van doorlooptijden; onvoldoende primaire capaciteit; informatiebeveiliging; de uitspraak van de rechter over openbaarmaking met als gevolg een verhoging van de totale werklust en bezwaar en beroep vanwege het niet binnen de wettelijke termijnen afhandelen van aanvragen. De organisatie heeft de nodige maatregelen getroffen om deze risico's te voorkomen of te beperken.

In 2018 zijn de eerste positieve effecten zichtbaar op de verkorting van de doorlooptijden voor gewasbeschermingsaanvragen. De focus op het verhogen van de output begint zijn vruchten af te werpen. Dit is mogelijk door een betere planning en sturing van de werkzaamheden met de nieuwe planningsmethodiek en -tool. Voor biociden is de toename in werk nog te omvangrijk om de doorlooptijden te verkorten. Dat het Ctgb momenteel voor

Toegelaten middelen en werkzame stoffen Periode 2008-2018 gewasbescherming

biociden niet meer kan voldoen aan de wettelijke termijnen, wordt mede veroorzaakt door de Brexit.

Door een beter inzicht in de werkzaamheden en de planning, is de inschatting van de personeelscapaciteit verder verbeterd. Het Ctgb heeft tijdig geanticipeerd op de benodigde capaciteit en voorziet in een gecontroleerde groei van de totale personeelsformatie. Daarnaast is er ook in 2018 fors geïnvesteerd in flexibilisering van de organisatie, waardoor fluctuaties in het werkaanbod beter kunnen worden opgevangen.

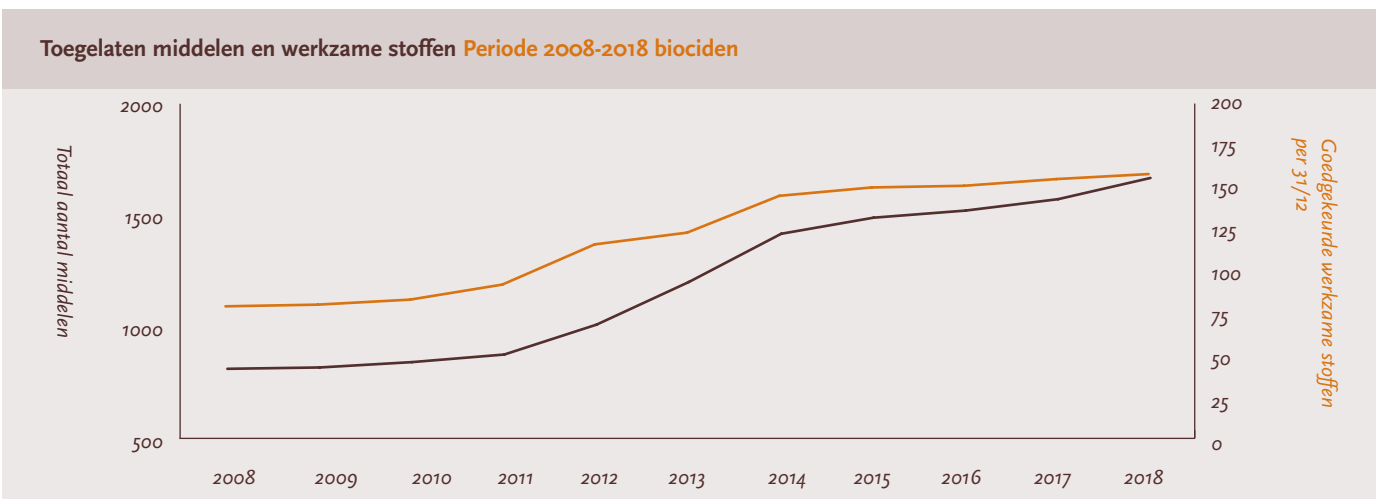
Op verschillende terreinen zijn maatregelen getroffen om mogelijke risico's in de informatiebeveiliging te voorkomen: strakke huisregels waarop wordt toegezien, beveiliging van het pand, een legitimatieplicht en zichtbaar pasgebruik voor bezoekers. Er is een security officer aangesteld die samen met leveranciers en Europese instanties toeziet op de veiligheid van zowel digitaal als fysiek opgeslagen informatie, verbindingen, applicaties en hardware. De Ctgb-werkplekken en -infrastructuur worden volgens de geldende overheidsnormen beveiligd en de bedrijfsapplicaties zijn strikt gescheiden van onze publieke website. De ICT- en archiefruimtes zijn beveiligd en er vindt periodiek een externe en – vanuit ECHA jaarlijks – een interne audit plaats op informatiebeveiliging. Informatiebeveiliging staat continu op de agenda en wordt telkens aangescherpt. De architectuur informatie planning (AIP) voorziet in een reductie van het huidige applicatielandschap.

Daarnaast investeert het Ctgb in nieuwe systemen en nog beter beveiligde software en verbindingen, en wordt de rolgebaseerde toegang tot functionaliteit en gegevens nog verder verscherpt.

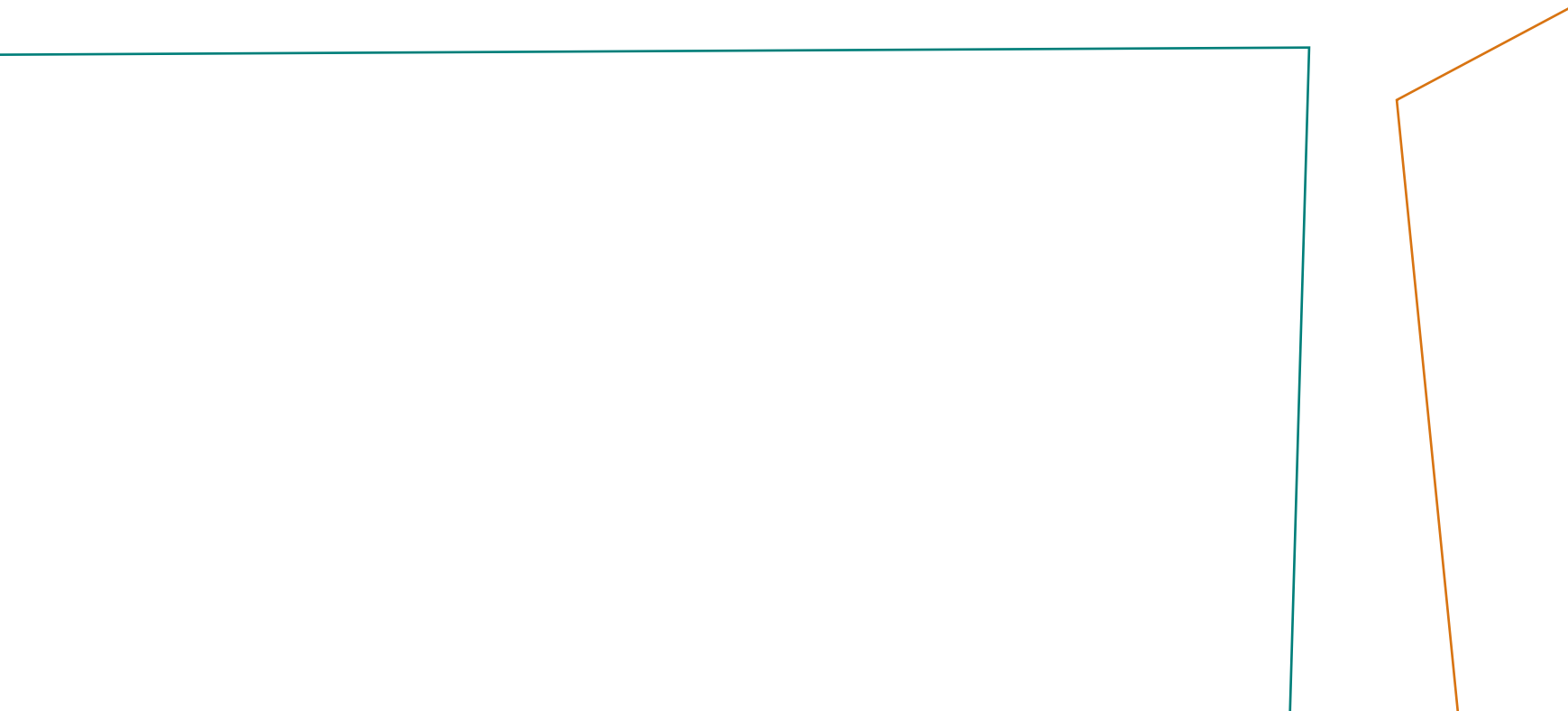
Ten slotte is in 2018 gestart met het opstellen van een nieuw informatie(beveiliging)beleid in samenhang met het organisatiebeleid.

Toegelaten middelen en werkzame stoffen

Het Ctgb rapporteert jaarlijks hoeveel middelen in Nederland zijn toegelaten en hoeveel verschillende werkzame stoffen die middelen bevatten. De figuren op pagina 18 en 19 laten zien dat het aantal middelen (en werkzame stoffen) de afgelopen 10 jaar (licht) is gestegen. Echter, met name vanuit de land- en tuinbouw komen signalen over een verschraving van het middelenpakket. Bepaalde sectoren hebben geen of onvoldoende middelen tot hun beschikking. De hier gepresenteerde cijfers geven dus in geringe mate informatie over de diversiteit van het middelenpakket.

2.

HET COLLEGE

Het College bestaat uit vier leden, vier plaatsvervangende leden en de voorzitter. Per 1 augustus 2018 is drs. H.J. Jeuring toegetreden tot het College als plaatsvervangend lid. Hiermee is de vacature vervuld vanwege het terugtreden van drs. A.W. van der Wielen, die wegens persoonlijke omstandigheden zijn functie als plaatsvervangend Collegelid moest neerleggen. Het College vergadert maandelijks en wanneer nodig worden tussentijdse e-mailrondes gehouden voor spoedeisende zaken, zoals verzoeken tot vrijstellingen. In 2018 waren dat er 17. In een toenemend aantal gevallen betreft dit ook besluiten voor de (zonale of) Europese commentaaronde waarvoor de Verordeningen voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden een korte termijn stellen.

In 2018 heeft het College prof. dr. Freek Peters, De Galangroep, gevraagd het functioneren van het College te evalueren. Aan de hand van interviews is de evaluatie opgesteld en gepresenteerd aan het College. Algemeen beeld was dat het College als geheel goed functioneert en de aanwezige expertisevelden complementair zijn. De voorbereiding door het secretariaat wordt als zeer adequaat beschouwd en stelt het College goed in staat de besluiten te nemen, in de Collegevergadering het juiste gesprek te voeren en sturing te geven aan het secretariaat. Uit de evaluatie bleek dat het onderscheid tussen vaste en plaatsvervangende leden niet meer voldoet in het licht van het toegenomen aantal en de complexiteit van de besluiten, het toenemend belang van biocidenaanvragen, de strakkere procedures en de noodzaak heldere beleidslijnen te ontwikkelen om voor de aanvragers de voorspelbaarheid te vergroten. Het College zal de minister voorstellen om de plaatsvervangende leden ook vast lid van het College te maken.

Het College houdt maandelijks themasessies, zodat een onderwerp verder kan worden uitgediept dan mogelijk is als regulier agenda-punt. In 2018 zijn onder andere de onderwerpen residuen, de risicobeoordeling van micro-organismen, combinatietoxicologie en desinfectie aan de orde geweest.

Het College wil in verbinding blijven met aanvragers en de dagelijkse praktijk. De Collegeleden speelden een actieve rol op de Relatiedag, ze hebben onder meer de debatsessies geleid. Het College brengt ook jaarlijks werkbezoeken in het land. In 2018 stond dit onder meer in het teken van plaagdierbestrijding en desinfectie op agrarische bedrijven.

2.1 Besluiten

Besluiten op aanvragen voor toelating van een gewasbeschermingsmiddel

Het College nam in 2018 196 besluiten over aanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen, waarvan 7 aanvragen (4%) door het College zijn afgewezen. In 69% van de aanvragen zijn voorafgaand aan honorering wijzigingen aangebracht in bijvoorbeeld de dosering, toepassingsfrequentie, restricties en bufferzone.

Collegebesluiten, instemmingen en adviezen 2018	Aantal
Collegebesluiten	306
Algemene Collegebesluiten	38
Besluiten aanvragen gewasbeschermingsmiddelen	196
Besluiten aanvragen biociden	70
Aangehouden	1
Besluiten op Bezwaar	3
Instemming / vaststelling core dossier	78
Stofbeoordelingen	5
MRL (voor instemming naar EU)	7
Unietoelatingen	1
Zonale aanvragen	48
Overige genomen besluiten na e-mailconsultatie	17
Overige besluiten	25

Een aanvraag omvat vaak meerdere toepassingen van een middel. Van de in 2018 aangevraagde en beoordeelde toepassingen heeft het College 88% toegelaten, al dan niet met mitigerende maatregelen. Dat betekent dat van de aangevraagde toepassingen 12% niet is toegelaten door het Ctgb, of lopende de aanvraag door de aanvrager is teruggetrokken (doorgaans op basis van door het Ctgb geconstateerde problemen tijdens de beoordeling van het dossier).

Besluiten op aanvragen voor toelating van een biocide

Het College nam in 2018 70 besluiten over aanvragen voor

biociden, waarvan 10 aanvragen (10%) door het College zijn afgewezen. In 46% van de aanvragen zijn voorafgaand aan honorering wijzigingen aangebracht in bijvoorbeeld de dosering, toepassingsfrequentie, verpakking, restricties, enzovoort.

Een aanvraag omvat vaak meerdere toepassingen van een middel. Van de aangevraagde en beoordeelde toepassingen heeft het College 87% toegelaten. Dat betekent dat van de aangevraagde toepassingen 13% niet is toegelaten door het Ctgb, of lopende de aanvraag door de aanvrager is teruggetrokken (doorgaans op basis van door het Ctgb geconstateerde problemen in het dossier).

2.2 Adviezen

Beleidsadviezen

Het College heeft onder meer tot taak de bewindspersonen gevraagd en ongevraagd advies te geven. In 2018 heeft het College de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat 8 adviezen gegeven. Deze adviezen betroffen onder meer:

- Signalering van de discrepantie tussen de uitwerking van de Gewasbeschermingsverordening (EU) 1107/2009, de Drinkwaterrichtlijn en het Nederlandse drinkwaterbesluit voor wat betreft de normen voor afbraakproducten van gewasbeschermingsmiddelen in grondwater. Hoewel het afbraakproducten betreft die toxicologisch géén risico betekenen voor de gezondheid van de mens, is de situatie ongewenst. Het leidt ertoe dat bij de toelating van middelen geen rekening wordt gehouden met specifieke Nederlandse eisen, immers het Ctgb volgt bij de toelating een EU-geharmoniseerde werkwijze. Het Ctgb heeft de kwestie eerder aan de orde gesteld, onder andere in het kader van de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater. Dat heeft echter nog niet tot een oplossing geleid. Het Ctgb oppert om de kwestie bij de provincies aan te kaarten, die als bevoegd gezag extra eisen kunnen stellen aan het gebruik van bepaalde middelen in grondwaterbeschermingsgebieden. Daarmee zou het voor de drinkwaterbedrijven mogelijk worden te voldoen aan het Nederlandse drinkwaterbesluit en kan het effect van de discrepantie tussen Europese en Nederlandse normen op regionaal niveau worden beperkt.

- Advisering over aanpassingen in Bgb en Rgb (Besluit en Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden). Het Ctgb signaleert een belangrijk aandachtspunt: de regelgeving rond gasvormige en gasvormende biociden. Het overzicht van gassen is niet actueel, de gestelde vakbekwaamheidseisen zijn onvoldoende en houden geen rekening met een mogelijke inzet van maatregelen (IPM), er wordt (nog) geen onderscheid gemaakt tussen gassen en dampen/nevels en er zijn – vanwege de kleine markt – geen opleidingen voor gassingsleiders. De komende update van Bgb en Rgb kan nog niet aan alle wijzigingen voldoen, maar er zal samen met het ministerie naar oplossingen moeten worden gezocht.
- Advisering naar aanleiding van de toezegging van de minister in het Algemeen Overleg van maart 2018 om de Kamer te informeren over de juridische kaders voor het intrekken van de toelating van gewasbeschermingsmiddelen. De Gewasbeschermingsverordening biedt mogelijkheden om bestaande toelatingen tussentijds aan te passen of in te trekken. De bewijslast om aan te tonen dat een goedkeuring of een toelating moet worden gewijzigd of ingetrokken ligt voor de werkzame stof op Europees niveau bij de Europese Commissie en voor het middel op nationaal niveau bij het Ctgb.
- Daarnaast heeft het Ctgb op reguliere basis de ministeries geadviseerd voor het Nederlandse standpunt bij de goedkeuring van werkzame stoffen in het eindtraject van het Europese goedkeuringsbeleid. Dit eindtraject betreft de stemming in het SCoPAFF (voor gewas) en in BPC/SCBP voor biociden. Het Ctgb adviseert over het al of niet instemmen met het voorstel van de Commissie op basis van alle informatie die in het voortraject in Europa en/of van de aanvrager beschikbaar is.

Zie voor een compleet overzicht van de *niet* regulier verstrekte adviezen bijlage 9.

Adviezen op een verzoek voor vrijstelling

De adviezen van het College over vrijstellingsverzoeken zijn gestoeld op een beoordeling van de risico's voor mens, dier of milieu van het gebruik van een middel. Het College neemt géén besluit over het al dan niet verlenen van de vrijstelling. Die bevoegdheid ligt niet bij het College maar bij de bewindshouders

van de ministeries van LNV en IenW. Het College besteedt in deze adviezen extra aandacht aan mogelijkheden om negatieve effecten te beperken.

In 2018 adviseerde het College over 12 verzoeken voor vrijstelling van een gewasbeschermingsmiddel en 6 verzoeken tot vrijstelling van een biocide. Tevens adviseerde het College op 1 verzoek tot vrijstelling van een gewasbeschermingsmiddel ten behoeve van de bestrijding van een quarantaine-organisme.

2.3 Governance

Het College is bevoegd besluiten te nemen over de toelating, inperking en afwijzing van aanvragen, gevraagde en ongevraagde beleidsadviezen te geven en beroep- en bezwaarprocedures te voeren. Een deel van deze bevoegdheden, voornamelijk besluiten van administratieve aard, zijn gemandateerd aan de secretaris. Het College ziet toe op het functioneren van het secretariaat. Dit toezicht wordt uitgevoerd conform het 'Normenkader financieel beheer en toezicht semipublieke sector' zoals vastgesteld door de minister van Financiën in december 2014. De voorzitter van het College heeft het mandaat voor het dagelijks toezicht. Deze is wekelijks aanwezig en neemt onder meer deel aan strategische besprekingen van het secretariaat. Daarnaast spreekt de voorzitter een keer per jaar de ondernemingsraad. Hij bespreekt de kwartaalrapportages en het jaarverslag van het Ctgb met de secretaris/directeur, de manager bedrijfsvoering en de teamleider financiën & control. Voorts spreekt hij de accountant over de jaarrekening. Het College stelt de begroting, het werkplan en de tarieven vast voordat deze ter goedkeuring naar het ministerie worden gezonden, en het stelt de kwartaalrapportages en het jaarverslag vast.

Collegevoorzitter en secretaris voeren door het jaar heen bestuurlijk overleg met tal van organisaties zoals de brancheorganisaties, ngo's maar ook met EFSA, ECHA, collega-organisaties in het buitenland en de Europese Commissie. Ook vindt met een zekere regelmaat overleg plaats met aanvragers. De agenda van voorzitter en directeur/secretaris inzake deze bestuurlijke overleggen wordt op de website gepubliceerd.

3.

AANVRAGEN, BEOORDELINGEN EN TOELATINGEN

Het Ctgb heeft als belangrijkste taak gewasbeschermingsmiddelen en biociden deskundig en wetenschappelijk te beoordelen op risico's voor mens, dier en milieu. Deze risicobeoordeling volgt Europese en nationale regelgeving: gewasbeschermingsmiddelen worden beoordeeld volgens de Europese Verordening voor Gewasbeschermingsmiddelen 1107/2009 en biociden volgens de Europese Biocidenverordening 528/2012. Werkzame stoffen worden op Europees niveau beoordeeld. Ook middelen worden op Europees niveau beoordeeld, maar de besluiten om ze wel of niet toe te laten worden in de lidstaten genomen. Naast de verordeningen geldt in de verschillende Europese lidstaten ook nationale regelgeving, toegesneden op de plaatselijke situatie.

Deelname aan EU-gremia

De Europese verordeningen zijn niet tot in detail uitgewerkt. Voor de uitwerking en uitvoering van de verordeningen neemt het Ctgb deel aan verschillende EU-gremia. Voor gewasbescherming zijn dat de (technische) expert meetings over specifieke stofdossiers en algemene onderwerpen die samenhangen met stofbeoordelingen. Hierin zijn zowel stofdossiers behandeld waarvoor Nederland rapporteur is, als stofdossiers die door een andere lidstaat zijn beoordeeld. Andere belangrijke gremia waar het Ctgb aan deelneemt zijn de Post Approval Issues (PAI) meetings, Central Zone Steering Committee (CZSC) meetings waarbij Nederland samen met Duitsland het secretariaat vorm geeft en de Pesticide Steering Network (PSN) meetings. Ook is het Ctgb aanwezig en adviseert het de Nederlandse vertegenwoordiging bij het Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF), waarin de Europese besluitvorming plaatsvindt.

Voor biociden neemt het Ctgb deel aan de Working Group Meetings (de 'technische' expert meetings) en aan de Coordination Group meetings (CG). Als de lidstaten van inzicht verschillen over een middelbeoordeling (zogenaamde referrals) kan de Coordination Group als arbitrage-gremium om bemiddeling worden gevraagd. Daarnaast neemt het Ctgb deel aan de Competent Authority Meetings (CA Meeting) waar onder meer procedurele werkafspraken voor de beoordeling van stof- en middelaanvragen en guidance-documenten worden bekrachtigd. Ten slotte is het Ctgb vertegenwoordigd in het Biocidal Product Committee (BPC) dat adviezen geeft aan het Standing Committee, het gremium waarin de Europese Commissie met de lidstaten

stemt over plaatsing van werkzame stoffen op de unielijst van goedgekeurde stoffen en de toelating van unietoelatingen.

Daarnaast is conform de planning op zowel bestuurlijk/beleidsmatig als op technisch niveau overleg gevoerd met brancheorganisaties, aanvragers, ngo's, ministeries en andere (internationale) stakeholders.

Transparantie toetsingskader

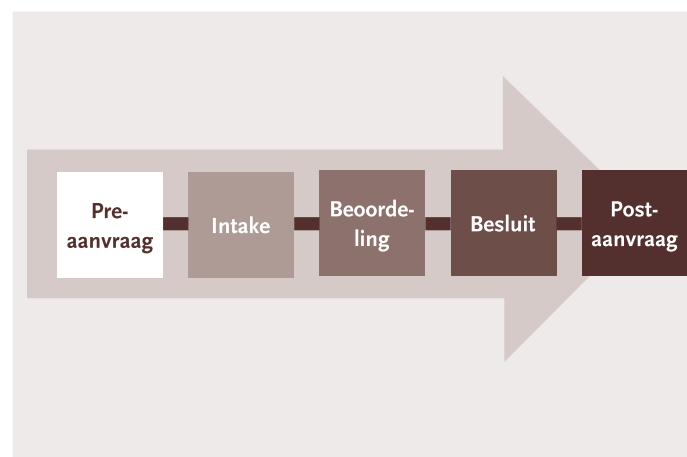
Het toetsingskader (wetgeving, guidances en beleidsregels) is continu in ontwikkeling en het Ctgb communiceert zo actueel mogelijk over het toetsingskader dat gehanteerd dient te worden bij een bepaalde aanvraag. Daarvoor publiceert het Ctgb voor gewasbescherming en biociden de (procedurele) Registration Manuals en de (wetenschappelijk inhoudelijke) Evaluation Manuals. Voor gewasbescherming wordt ook gebruik gemaakt van een Evaluation Manual biopesticides voor stoffen en middelen op basis van micro-organismen, plantextracten en semiochemicals (waaronder feromonen). Deze manual beschrijft hoe het Ctgb de dataverenisten en guidances voor biopesticiden interpreteert en toepast in de risicobeoordeling.

De Evaluation Manual gewasbescherming is in 2018 zes keer geactualiseerd op onderdelen, die voor biociden vier keer, de Registration Manual gewasbescherming acht keer en die voor biociden zes keer. In juli 2018 is de Evaluation Manual biopesticides geactualiseerd en is de standaard EU-beoordeling voor werkzaamheid van een laag-risicomiddel toegevoegd. Daarnaast publiceerde het Ctgb een overzicht van de ontwikkeling van Europese guidances en Ctgb-beleid op de website.

Beoordelingsproces in vijf fases

Het beoordelingsproces van gewasbeschermingsmiddelen en biociden doorloopt vijf fases:

- pre-aanvraagfase: informeren en adviseren van stakeholders en (potentiële) aanvragers over de aanvraag van en de beoordeling van middelen (zie paragraaf 3.1)
- intakefase: administratieve toets of een aanvraag 'beoordeelbaar' is en door kan naar de beoordelingsfase (zie paragraaf 3.2)
- beoordelingsfase: inhoudelijke beoordeling op basis van Europese verordeningen en/of nationaal recht (zie paragraaf 3.3)
- besluitfase: besluitvorming over (administratieve) aanvragen tot toelating (zie paragraaf 3.3)
- post-aanvraagfase: bekendmaken van besluiten en afhandeling van eventueel ontvangen bezwaren tegen genomen besluiten tot toelating dan wel afwijzing (zie paragraaf 3.4)

3.1 Pre-aanvraagfase

Een goed en compleet aanvraagdossier is de basis voor het beoordelingsproces. Het levert een aanvrager een duidelijke beoordeling zonder hiaten en bevordert binnen het Ctgb een efficiënte afhandeling. Daarom biedt het Ctgb voorafgaand aan de definitieve aanvraag een aantal contactmomenten, te weten:

- algemene informatiebijeenkomsten
- voorbereidend overleg
- workshops
- de mogelijkheid om specifieke vragen te stellen (bijvoorbeeld over proces, interpretatie van richtlijnen, etc.)

Voor deze en andere vragen fungeert de servicedesk van het Ctgb als aanspreekpunt.

3.1.1 Prognose aanvragen industrie

De prognose van het aantal verwachte aanvragen is opgebouwd aan de hand van aanmeldingen en contacten met aanvragers en op basis van de ervaringen met het aantal aanvragen dat daadwerkelijk binnenkomt en de 'normale' vertraging daarin. Op de lange termijn (vijf jaar) levert dat een adequaat inzicht in de vraag naar de Ctgb-capaciteit. Er zijn echter wel degelijk (soms zelfs aanzienlijke) fluctuaties op kwartaal- en jaarbasis, deze vormen een continue uitdaging voor de capaciteitsplanning van het Ctgb.

3.1.2 Pre-aanvraagdiensten

De Ctgb-servicedesk is er primair voor vragen van aanvragers en toelatinghouders, maar beantwoordt ook vragen van telers, toepassers en publiek. De servicedesk verzorgt niet alleen de beantwoording van vragen, maar organiseert ook algemene voorlichtingsbijeenkomsten biociden, workshops over onderdelen van het aanvraagproces en vergaderingen om een deel van een aanvraag te bespreken (request for meeting, rfm) of de gehele aanvraag (pre submission meeting, psm) voordat deze wordt ingediend. Voor het internationale samenwerkingsplatform Helpnet verzorgde de Ctgb-servicedesk afgelopen jaar een presentatie in Helsinki.

De servicedesk is de front office voor het Ctgb. Het streven is dat de servicedeskmedewerkers vanuit hun eigen expertise vragen zoveel mogelijk zelf afhandelen, om het primaire proces te ontlasten. In 2018 werd twee derde van alle vragen (1873) door de servicedeskmedewerkers zelf afgehandeld. Met het klantcontactcentrum van de NVWA werd dit jaar afgestemd wie welk type vragen het beste kan beantwoorden.

Voorlichtingsbijeenkomsten biociden zijn bedoeld voor bedrijven die een biocide op de Nederlandse markt willen brengen en daar nog geen ervaring mee hebben. In 2018 werden drie goed bezochte bijeenkomsten georganiseerd. In vergelijking met voorgaande jaren nam de belangstelling voor deze bijeenkomsten weer toe, mogelijk waren de naderende Brexit en het uitfaseren van RUB-middelen daarop van invloed.

Voor aanvragers organiseert het Ctgb workshops om samen met Ctgb-specialisten stof- of thema-gerelateerde onderwerpen te

bespreken. In 2018 waren er workshops over twee gewasbeschermingsonderwerpen: nationaal specifieke elementen en driftreductieclassen in relatie tot het etiket.

Bij de op de aanvrager gerichte meetings valt de geringe belangstelling op voor de pre submission meetings. De psm wordt aangeboden als laatste mogelijkheid om het aanvraagdossier voor indienen door te spreken met medewerkers van het Ctgb. In 2018 werden er slechts 2 aangevraagd. Terwijl deze bijeenkomsten kunnen bijdragen aan de kwaliteit van het uiteindelijke aanvraagdossier en hierdoor aan een efficiënte beoordeling van het dossier, en zo kan hiermee ook afwijzing op procedurele gronden door onvolledigheid van het dossier worden voorkomen. Het Ctgb gaat op de website en in de E-zine extra aandacht vragen voor deze ondersteunende optie.

3.2 Intakefase

Het indienen van een volledig dossier is de verantwoordelijkheid van de aanvrager. Na de intakefase heeft het Ctgb:

- vastgesteld of de benodigde informatie voor een adequate beoordeling aanwezig is,
- vastgesteld aan de hand van welk toetsingskader de aanvraag wordt beoordeeld,
- een inschatting gemaakt van de bewerkingstijd,
- een inschatting gemaakt van het bedrag voor de beoordelingskosten (indien van toepassing).

Het Ctgb heeft de ambitie om voor aanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen de doorlooptijden te verkorten en de ontstane achterstand weg te werken. Daarvoor is onder meer een kritische analyse gemaakt van de aanvraagprocessen en zijn de processen waar mogelijk geoptimaliseerd. In 2018 heeft het Ctgb daarom het intakeproces aangepast, zodat dit in een korter tijdsbestek kan worden uitgevoerd. Om aanvragers (en het Ctgb) te laten wennen aan het aangepaste proces is de laatste maanden van 2018 een overgangperiode ingelast. Vanaf 1 januari 2019 is het aangepaste intakeproces definitief van kracht. Voor het Ctgb betekent dit een strakke sturing en planning om de intake in korte tijd te kunnen uitvoeren. Als niet alle noodzakelijke informatie aanwezig is, krijgt de aanvrager een beperkte termijn voor herstel. Is herstel binnen

die termijn niet mogelijk, dan wordt de aanvraag niet-ontvankelijk verklaard. Een aanvrager kan het dossier herstellen en later een nieuwe aanvraag indienen. Door deze procesaanpassing gaan kwalitatief onvoldoende dossiers, die dus niet rijp zijn voor indiening, niet door naar de beoordelingsfase.

3.2.1 Instroom gewasbescherming

Het blijft voor aanvragers moeilijk een goede indicatie te geven van het tijdstip waarop ze een aanvraag indienen. Dit geldt in het bijzonder voor aanvragen van nieuwe middelen, verlengingsaanvragen voor bestaande middelen en aanvragen voor nieuwe werkzame stoffen.

Stofaanvragen

Voor het eerst zijn in 2018 meer aanvragen ingediend dan begroot voor nieuwe werkzame stoffen waarvoor Nederland optreedt als rapporteur lidstaat (RMS: 'Rapporteur Member State'). In het werkplan voor 2018 waren 3 aanvragen voor een nieuwe chemische stof (plantextracten inbegrepen) opgenomen en 3 aanvragen voor een nieuw micro-organisme. In 2018 zijn uiteindelijk, vaak later dan voorzien, 5 aanvragen voor een nieuwe chemische stof (inclusief 1 uitbreiding van de toelating van een werkzame stof) en 3 aanvragen voor een nieuw micro-organisme ingediend. Indiening van nieuwe werkzame stofaanvragen wordt vaak uitgesteld omdat de dossiervorming meer tijd vergt dan voorzien. Geleidelijk aan lijkt de instroom nu goed op gang te komen. Voor een aantal goedgekeurde stoffen is geen verlengingsaanvraag ingediend. Er zijn uiteindelijk slechts 3 van de 8 begrote aanvragen voor verlenging van een reeds goedgekeurde stof ingediend.

Middelaanvragen

In 2018 zijn per saldo minder aanvragen ingediend dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door externe factoren waar het Ctgb geen invloed op heeft.

De belangrijkste afwijkingen zijn:

- ruim 20% minder aanvragen dan begroot voor nieuwe middelen waarvoor Nederland zonaal rapporteur (zRMS) is,
- circa 35% minder aanvragen voor nieuwe middelen waarvoor Nederland Concerned Member State is (CMS-aanvragen, een andere lidstaat is rapporteur lidstaat),

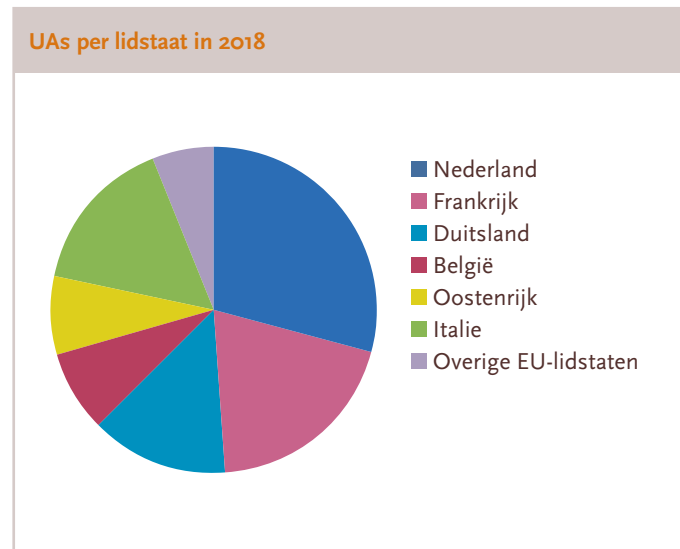
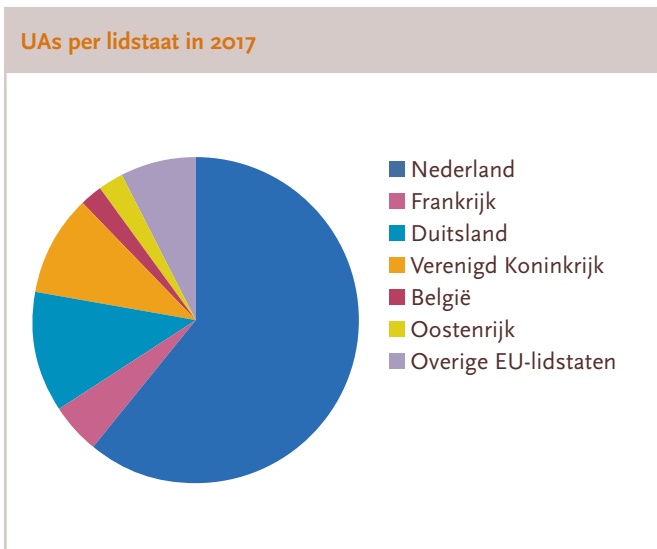
- ruim 35% minder verlengingsaanvragen voor middelen waarvoor Nederland zonaal rapporteur is,
- ruim 45% minder verlengingsaanvragen voor middelen waarvoor Nederland CMS is,
- circa 65% meer wederzijdse erkenningsaanvragen.

Aanvragers signaleren dat het indienen van aanvragen voor nieuwe middelen in de Europese Unie steeds complexer en duurder wordt, en de uitkomst van de beoordeling minder voorspelbaar. Dit komt met name door het Europese toetsingskader en de herbeoordelingsprocedures voor stoffen en middelen, die steeds meer capaciteit en investeringen vragen.

De voorspelbaarheid van de instroom van verlengingsaanvragen voor middelen is voor een belangrijk deel afhankelijk van het aantal en de uitkomst van de besluiten die door de Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed/Europese Commissie (SCoPAFF/COM) worden genomen over stofverlengingsaanvragen. Dit aantal is om verschillende redenen (onder meer door vertraging in de herbeoordeling van stoffen bij de lidstaten en de duur van de discussie voorafgaand aan een SCoPAFF-besluit) tot nu toe lager dan verwacht, waardoor er voortdurend sprake is van uitstel binnen de werkprogramma's voor de reguliere herbeoordeling van toegelaten stoffen. Dit verklaart de lagere instroom van verlengingsaanvragen voor middelen.

Het aantal wederzijdse erkenningsaanvragen (aanvragen voor uitbreiding via wederzijdse erkenning inbegrepen) is echter fors toegenomen omdat aanvragers steeds vaker voor deze route kiezen. Er treedt een verschuiving op in de manier om een nieuw middel aan te vragen, die het lagere aantal zonale aanvragen voor nieuwe middelen voor een belangrijk deel compenseert. Hierdoor is ten opzichte van 2017 het aantal nieuwe middel-aanvragen (route via wederzijdse erkenning inbegrepen) licht gestegen.

Minder CMS-aanvragen heeft geen invloed gehad op de benodigde capaciteit voor 2018. Voor de afhandeling van een CMS-aanvraag is het Ctgb in eerste instantie afhankelijk van de lidstaat die de zonale beoordeling uitvoert (de zRMS). Pas bij het commentaarverzoek en na het uiteindelijke formele besluit van de zRMS is de CMS aan zet. Tussen het indienen van de aanvraag

in Nederland en de start van de Nederlandse beoordeling zit in de huidige praktijk doorgaans minimaal anderhalf jaar. Het lagere aantal verlengingsaanvragen waarvoor Nederland zRMS is, had wel gevolgen voor de benodigde capaciteit in 2018. Daar waar relevant en mogelijk (zonder impact op de doorlooptijden voor gewasbeschermingsaanvragen) is capaciteit overgeheveld van de beoordeling voor gewasbescherming naar biociden.

Het aantal ingediende aanvragen voor de overige aanvraagtypen is vrijwel conform begroting.

Voor het overzicht van het aantal ingediende middelaanvragen, zie bijlage 4.

3.2.2 Instroom biociden

Stofaanvragen

In 2016 is een aanpassing van het Europese reviewprogramma voor werkzame stoffen doorgevoerd, waarbij de identiteit van werkzame stoffen die in situ worden gegenereerd opnieuw is gedefinieerd. Hierdoor konden nieuwe kennisgevingen worden gedaan voor precursorcombinaties of generatiemethoden die voorheen niet onder deze nieuwe identiteit vielen en aanvragers kregen twee jaar de tijd om een aanvraag in te dienen. Vanwege deze werkwijze

heeft het Ctgb in 2018 drie stofaanvragen ontvangen van nieuwe precursorcombinaties en generatiemethoden van een werkzame stof waarvoor Nederland al rapporteur was.

Middelaanvragen

In 2018 is het aantal nieuwe aanvragen onder Verordening (EU) 528/2012 in Europa opnieuw fors toegenomen, met name voor EU unietoelatingen, EU nationale aanvragen en EU wederzijdse erkenningen in parallel. Nederland heeft in 2017 relatief veel unieaanvragen (UAs) ontvangen ten opzichte van andere lidstaten, zoals weergegeven in het jaarverslag van 2017 en in bovenstaand diagram. Als gevolg hiervan was het Ctgb in 2018 genoodzaakt om het beleid voor de acceptatie van aanvragen als evaluerende lidstaat aan te passen. In een aantal gevallen zijn aanvragers voor een unietoelating van grote families daarom gevraagd eerst andere lidstaten te benaderen voor de rol van evaluerende lidstaat. De verdeling van het aantal unieaanvragen onder de lidstaten is in 2018 daardoor beter in balans, zoals weer gegeven in bijgaande diagrammen. In totaal zijn in Europa 44 aanvragen voor unietoelatingen aangemeld in 2017 en 51 in 2018. Het blijft opmerkelijk dat – net zoals in 2017 – slechts 10 van de 28 lidstaten optreden als evaluerende lidstaat voor unieaanvragen.

Het aantal nationale aanvragen onder de verordening (NAs) ingediend bij het Ctgb in 2018 is conform werkplan. Onderstaand staafdiagram geeft weer dat voor de meeste lidstaten het aantal nationale aanvragen hoger is dan in 2017, wat grotendeels veroorzaakt wordt door de aanvragen voor desinfectiemiddelen op basis van natriumhypochloriet. Voor Nederland is er een lichte daling van het aantal nationale aanvragen, wat deels te maken heeft met het gewijzigde aannamebeleid van het Ctgb.

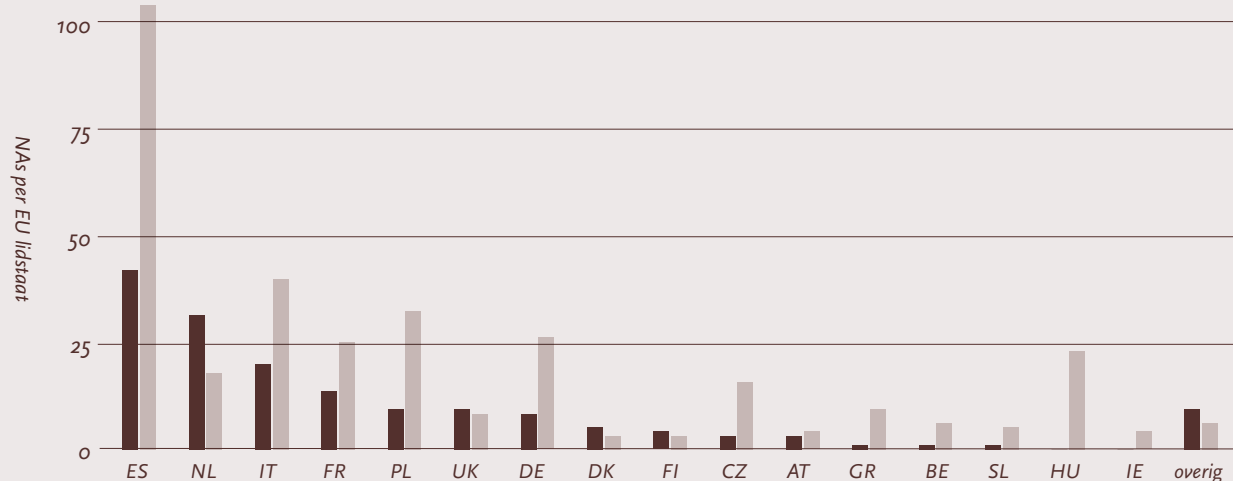
Ten opzichte van 2017 is het totale aantal aanvragen voor een unietoelating of nationale toelating in de Europese Unie verdubbeld. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de goedkeuring van de werkzame stof natriumhypochloriet. Het aantal middelen dat is gebaseerd op deze stof is zeer groot, wat resulteert in een groot aantal aanvragen.

Het aantal overige aanvragen onder de verordening, dat in 2018 is ontvangen door het Ctgb, is in lijn met het werkplan. Voor een overzicht van het aantal ingediende middelaanvragen die ontvangen én betaald zijn in 2018, zie bijlage 6. N.B. de aantallen in bijlage 6 zijn niet rechtstreeks te vergelijken met de aantallen

in onderstaande staafdiagram, omdat deze het aantal aanvragen weergeeft dat is ingediend tussen 1 januari 2018 en 31 december 2018. Bijlage 6 geeft daarentegen weer hoeveel aanvragen ontvangen en betaald zijn in 2018, met daaronder een groot aantal aanvragen dat al in december 2017 is ingediend.

Het aantal aanvragen ontvangen in 2018 onder het Nederlandse overgangsrecht bleef gelijk aan dat van 2017. De verwachting is dat deze aanvragen op termijn in aantal zullen afnemen omdat steeds meer stoffen worden goedgekeurd onder de Biocidenverordening. In het werkplan voor 2018 was het aantal te verwachten aanvragen onder overgangsrecht echter verhoogd omdat de ervaring leerde dat vóórdat de betreffende werkzame stof op Europees niveau wordt goedgekeurd, relatief veel aanvragen voor toelating van biociden met die betreffende werkzame stof worden ingediend. Ook zijn er aanvragers die niet eerder hun biociden (onder overgangsrecht) op de Nederlandse markt brachten, maar de Nederlandse beoordelingsmethodiek als een testcase zien voor toekomstige registratie onder de verordening. De verwachte stijging in 2018 van het aantal overgangsaanvragen is echter uitgebleven.

NAs per EU lidstaat

3.3 Beoordeling en besluit

Het uitgangspunt van het Ctgb is, om de vraag te accommoderen. Dat betekent dat de totale capaciteit moet aansluiten bij het aantal aanvragen dat in behandeling is. De afgelopen jaren is hiervoor veel nieuw personeel aangenomen, met name binnen het primaire proces. Voor gewasbescherming was de beschikbare capaciteit voor het eerst sinds jaren toereikend. Voor biociden is de werkvoorraad (vraag) echter zo groot dat het beperkt mogelijk was om deze vraag te accommoderen. Om toch zoveel mogelijk aan de vraag tegemoet te komen is in 2018 voor biociden ingezet op gecontroleerde groei – er zijn enkele nieuwe wetenschappelijk beoordelaars aangesteld – en interne flexibilisering: daar waar de werkdruk lager was, is capaciteit weggehaald en deze is waar mogelijk ingezet om werk uit onderbezette groepen over te nemen. Daarnaast is externe capaciteit ingehuurd. Desondanks blijft de voortgang van biocidenaanvragen (werkzame stoffen en middelen) een punt van aandacht.

3.3.1 Gewasbescherming

3.3.1.1 Werkzame stoffen

In de Europese werkzaamheden rond werkzame stoffen heeft het Ctgb twee rollen:

- het is namens Nederland verantwoordelijk voor de beoordeling van een aanvraag tot goedkeuring van een werkzame stof. Nederland is dan de zogenoemde rapporteur lidstaat (RMS: 'Rapporteur Member State'),
- het levert namens Nederland commentaar op de beoordelingsrapporten die door andere lidstaten zijn opgesteld. Nederland is dan 'niet-rapporteur lidstaat' (niet-RMS).

Nederland rapporteur werkzame stoffen

De afhandeling van EU-stofaanvragen voor nieuwe stoffen is conform werkplan verlopen. De afhandeling van EU-stofaanvragen voor verlenging (renewal) van de EU-stofgoedkeuring blijft echter achter, zowel voor chemische stoffen als voor micro-organismen. Dit ligt deels buiten de invloedssfeer van het Ctgb en komt door aangescherpte vereisten voor een renewal-beoordelingsrapport waardoor de Europese Commissie genoodzaakt is de verlenging

van stoffen uit te stellen. In november 2018 is voor gewasbescherming de guidance voor hormoonverstorende stoffen van kracht geworden, ook voor lopende dossiers. Dit heeft in 2018 nog geen effect gehad op de afgehandelde aanvragen. Vanaf 2019 zal de afhandeling van EU-stofaanvragen hier naar verwachting wel gevolgen van ondervinden.

Zie bijlage 3 voor een gedetailleerd overzicht van de stoffen die Nederland in portefeuille heeft. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de status van de stof in Europa en de status van de betreffende aanvraag bij het Ctgb: aanvragen die uitsluitend wachten op besluitvorming door SCoPAFF, zijn voor Europa nog niet afgehandeld, maar beschouwt het Ctgb voor de rapportages wel als afgehandeld, omdat de werkzaamheden voor het Ctgb als RMS zijn afgerond.

EU-werkzaamheden niet-rapporteur werkzame stoffen

In 2018 is conform het werkplan commentaar gegeven op beoordelingsrapporten van andere lidstaten. Het Ctgb heeft tevens deelgenomen aan een aantal expert meetings over specifieke stofdossiers en algemene aan stofbeoordelingen gerelateerde onderwerpen. Hierin zijn zowel stofdossiers behandeld waarvoor Nederland rapporteur is, als stofdossiers die door een andere lidstaat zijn beoordeeld.

3.3.1.2 Middelen

In totaal zijn dit jaar 255 aanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen ingediend en 247 aanvragen afgehandeld (hiervan zijn 35 aanvragen ingetrokken of niet in behandeling genomen). Voor het overzicht van het aantal ingediende en afgehandelde middel-aanvragen, zie bijlage 4.

Mutaties toelatingen gewasbeschermingsmiddelen 2018

	Aantal
Nieuwe toelatingen	120
Ingetrokken en geëxpireerde toelatingen	60
Toelatingen 31 december 2018	1000

Het totale aantal afgehandelde aanvragen is geheel conform begroting. Ten opzichte van het werkplan zijn hier en daar kleine verschuivingen te zien in het aantal afgehandelde aanvragen tussen de verschillende aanvraagtypen. Het aantal afgehandelde zonale renewal-aanvragen waarvoor Nederland zRMS is, blijft noemenswaardig achter op de begroting. Dit is het gevolg van minder en later ingediende dossiers dan verwacht. Daarnaast is voor een relatief groot deel van de aanvraagdossiers uitstel gegeven voor de aanlevering van een deel van de vereiste gegevens (de zogenaamde categorie 4 data), waardoor de beoordeling nog niet kon starten. Ook het aantal afgehandelde CMS-dossiers blijft achter, doordat er minder beoordelingen van collega-lidstaten beschikbaar zijn gekomen.

Het aantal afgehandelde wederzijdse erkenningen ligt boven begroting (34%). Dit komt doordat er meer dossiers zijn ingediend dan verwacht, die deels nog in 2018 konden worden afgehandeld. Ook het aantal afgehandelde zonale aanvragen waarvoor Nederland zRMS is, ligt boven begroting (21%). In 2018 zijn voor dit aanvraagtype meer aanvragen afgehandeld dan ontvangen.

Van de 120 toegelaten gewasbeschermingsmiddelen was 17,5% (21) een officieel of potentieel laag-risicomiddel. Er zijn 8 middelen toegelaten op basis van een laag-risicostof, 5 daarvan als laag-risicomiddel. Om als laag-risicomiddel te kunnen worden toegelaten mogen er geen risicobeperkende maatregelen worden voorgeschreven voor veilig gebruik (zoals bijvoorbeeld handschoenen).

Doorlooptijden

De doorlooptijden van zonale aanvragen (Nederland zRMS) die in 2018 zijn afgehandeld, liggen net als in 2017 nog behoorlijk boven de wettelijke termijn. Dat komt doordat veel 'oudere' aanvragen zijn afgehandeld. Oudere aanvragen hebben in het verleden vertraging opgelopen door een beperkte capaciteit bij verschillende beoordelingsaspecten. Daarnaast betreft het vaak ook dossiers waarvan de kwaliteit te wensen overlaat en die zorgen voor een langere beoordelingsprocedure. In 2018 is echter een duidelijke stap gezet in het verkorten van de doorlooptijden. Dat blijkt onder andere uit het feit, dat er meer aanvragen zijn afgehandeld dan ingediend (zie de vorige paragraaf). En enkele zonale aanvragen zijn wel binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

Ook voor de aanvragen voor wederzijdse erkenning en voor aanvragen waar Nederland als Concerned Member State (CMS) optreedt, liggen de gemiddelde doorlooptijden boven de wettelijke termijn van 120 dagen (17 weken). Voor beide aanvraagtypen was de gemiddelde doorlooptijd 39 weken. Dit komt doordat voor de meeste aanvragen na de eerste beoordeling van de nationaal specifieke elementen een risico blijkt. Het Ctgb stelt aanvragers in de gelegenheid extra gegevens te leveren en daarmee het geconstateerde risico te verfijnen. Bij CMS-aanvragen komt het daarnaast regelmatig voor dat de zonale rapporteur zaken uit de zonale beoordeling naar lidstaatniveau verlegt. Dit betekent niet alleen extra werk voor aanvragers die per lidstaat extra gegevens moeten leveren. Het Ctgb heeft hierdoor ook tijd nodig om die extra gegevens te beoordelen en dat past niet binnen de wettelijke termijn.

Voor aanvragen voor kleine toepassingen zijn geen wettelijke termijnen vastgesteld. Het Ctgb streeft ernaar om aanvragen die volledig binnen de risk envelope vallen binnen 16 weken af te handelen. De gemiddelde doorlooptijd in 2018 is echter 21 weken. Daarentegen zijn de aanvragen waarbij voor één of meerdere aspecten een beoordeling moest worden uitgevoerd gemiddeld binnen de streeftermijn van 28 weken afgerond.

Voor de toelating van laag-risicomiddelen geldt een verkorte wettelijke doorlooptijd van 120 dagen, met een verlenging van maximaal zes maanden voor het beantwoorden van aanvullende vragen door de aanvrager. Het Ctgb heeft in 2018 de interne processen aangepast om deze wettelijke doorlooptijd in 2019 te kunnen realiseren. Deze verkorte procedure past het Ctgb toe op zonale aanvragen van middelen op basis van laag-risicostoffen, en ook al op aanvragen op basis van stoffen die door de Europese Commissie als potentiële laag-risicostoffen zijn aangewezen. In Europa wordt nog gewerkt aan richtsnoeren over de precieze procedure en de interpretatie van de laag-risicocriteria. Het Ctgb vindt dat echter geen reden om te wachten met het toepassen van de verkorte wettelijke doorlooptijd.

3.3.2 Biociden

3.3.2.1 Werkzame stoffen

Ook voor biociden heeft het Ctgb twee rollen in de Europese werkzaamheden voor werkzame stoffen (zie paragraaf 3.3.1.1): als rapporteur lidstaat (RMS) en niet-rapporteur lidstaat (niet-RMS). Zie bijlage 5 voor een gedetailleerd overzicht van de stof-/productsoortcombinaties die het Ctgb als rapporteur lidstaat onderhanden heeft in 2018.

Nederland rapporteur werkzame stoffen

Het afhandelen van aanvragen voor werkzame stoffen waarvoor Nederland rapporteur is, blijft achter bij het werkplan. Dit komt doordat de guidance voor de beoordeling van hormoonverstorende stoffen in 2018 van kracht is geworden en in Europa besloten is dat deze guidance ook toegepast moet worden op dossiers die al onderhanden zijn. Daardoor moet voor aanvragen die al gereed waren voor Europese besluitvorming een aanvullende beoordeling worden uitgevoerd.

EU-werkzaamheden niet-rapporteur werkzame stoffen

Daarnaast levert het Ctgb commentaar op stofbeoordelingen van Europese collega-lidstaten zoals omschreven in de verordening. Het Ctgb heeft als niet-rapporteur lidstaat op alle ontvangen commentaarverzoeken commentaar gegeven. Het aantal conceptbeoordelingen dat door de Europese collega-lidstaten voor commentaar is aangeboden, bleef echter fors achter bij de begroting. Wel zijn meer verzoeken voor collegiaal overleg ontvangen. Dit vindt plaats tijdens de beoordeling door de collega-lidstaat. Het doel van deze overleggen is om discussies later in het proces te minimaliseren, waardoor het peer reviewproces efficiënter verloopt.

3.3.2.2 Middelen

In totaal zijn 200 middelaanvragen ingediend en 197 afgehandeld. Daarvan zijn 37 aanvragen ingetrokken of niet in behandeling genomen. De gedetailleerde tabel 'Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen biociden in 2018' in bijlage 6 geeft de realisatie van het werkplan weer.

In 2018 zijn meer aanvragen afgehandeld dan begroot in het werkplan. Dit waren vooral aanvragen onder nationaal recht (overgangsrecht), wederzijdse erkenningen 'in sequence' en de renewal-aanvragen. Bij het opstellen van het werkplan was de verwachting dat een aantal renewal-aanvragen in 2017 zou worden afgehandeld, maar doordat de collega-lidstaten hun beoordeling later afronden dan gepland heeft het Ctgb als CMS de besluiten ook pas in 2018 kunnen nemen.

Als eerste in Europa heeft het Ctgb in 2018 3 aanvragen voor unietoelating afgerond. Tot nu toe is Nederland de enige lidstaat die als rapporteur aanvragen voor unietoelating heeft afgerond. Vijf jaar na ingang van de Biocidenverordening begint de afhandeling van deze aanvragen op gang te komen.

Doorlooptijden

In 2018 is de beoordelingscapaciteit voor biociden daar waar mogelijk verder vergroot. De inzet van meer capaciteit bij biociden heeft niet kunnen voorkomen dat doorlooptijden zijn opgelopen. Van de aanvragen onder overgangsrecht is in 2018 67% binnen de wettelijke termijn afgehandeld (dit was in 2017 76%). De gemiddelde doorlooptijd van een aanvraag onder Nederlands overgangsrecht zonder aanvullende vragen was 54 weken (de wettelijke termijn is 52 weken). Voor aanvragen waarbij wel aanvullende vragen werden gesteld was de gemiddelde doorlooptijd 70 weken (de wettelijke termijn is 86 weken).

Mutaties toelatingen biociden 2018

	Inclusief biocidefamilieleden
Nieuwe toelatingen	150
Ingetrokken en geëxpireerde toelatingen	69
Toelatingen 31 december 2018*	1.653

* Bij het aantal toelatingen worden biocidefamilieleden meegeteld.

Biocidefamilies worden niet separaat geteld, aangezien ze niet als zodanig op de markt komen.

Op 31-12-2018 waren er 11 biocidefamilies toegelaten met in totaal 56 familieleden.

Aanvragen onder de Biocidenverordening zijn in de meeste gevallen niet binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

3.3.3 Overige aanvragen (gewasbescherming en biociden)

Onder overige aanvragen vallen zowel aanvragen die inhoudelijk worden beoordeeld (bijvoorbeeld aanvragen voor een parallel vergunning en mineure wijzigingen van de samenstelling) als aanvragen die niet inhoudelijk worden beoordeeld (bijvoorbeeld naamswijzigingen en overschrijvingen). Het aantal ingediende aanvragen is wederom boven begroting: ruim 30% hoger. We zijn er ook in 2018 in geslaagd om meer aanvragen af te handelen dan begroot. Meer dan 95% van de overige aanvragen is binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn afgehandeld. Voor een gedetailleerd overzicht zie bijlage 7.

3.4 Post-aanvraagfase

Beroepen, bezwaren en Wob-verzoeken

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) vernietigde eind januari de noodmaatregelen uit 2014 voor twee gewasbeschermingsmiddelen op basis van metam-natrium. Het Ctgb besloot destijds tot de noodmaatregelen vanwege een overschrijding van de norm voor omwonenden waardoor de kans op een onaanvaardbaar risico te groot was. Op verzoek van de toelatinghouder zijn vervolgens de destijds aangescherpte gebruiksvoorwaarden toch opgenomen in het wettelijk gebruiksvoorschrift, waardoor de risico's voor omwonenden zijn afgedekt.

Het CBb deed in april uitspraak in de al lang lopende beroepsprocedure over openbaarmaking van studies over imidacloprid, waarin naast het Ctgb ook de Bijenstichting en de toelatinghouder betrokken zijn, en verwees de zaak terug naar het Ctgb. In november was hierover een bezwaarzitting. Het Ctgb wacht nu op advies van de Adviescommissie voor de bezwaarschriften en zal dan een beslissing op bezwaar nemen.

Openbaarmaking van studies blijft een aandachtspunt van ngo's; het Ctgb heeft ook verzoeken tot openbaarmaking ontvangen over de besluiten van september 2018 waarin de toepassing van een aantal middelen op basis van neonicotinoïden werd ingetrokken

of beperkt tot uitsluitend gebruik in kassen. Aan deze besluiten hebben echter geen studies van aanvragers ten grondslag gelegen.

In de Bijenzaken II en III, over de inhoudelijke vraag of het Ctgb de beperkingen ter bescherming van bijen en waterorganismen terecht heeft opgelegd of de toelatingen geheel had moeten intrekken, heeft het CBb nog niet aangegeven wanneer deze zaken verder worden behandeld.

In dit jaar heeft het Ctgb ook een aantal besluiten genomen op basis van de Wet openbaarheid bestuur (Wob). Een daarvan betrof een verzoek tot het openbaar maken van de contacten met het bedrijfsleven van onder meer de Collegeleden, waarvan kon worden meegegeeld dat die contacten er niet zijn geweest.

Zie bijlage 8 voor een overzicht van de aantallen ingediende bezwaren, beroepen en Wob-verzoeken.

Regelgeving

Vanwege de groei en herinrichting van de organisatie zijn het Reglement werkwijze Ctgb en het Mandaatbesluit aangepast. Het Bestuursreglement is geactualiseerd en zodanig ingericht dat het bijdraagt aan verkorting van de doorlooptijden van de aanvraagprocedure, een ingewikkeld vraagstuk waaraan het Ctgb al geruime tijd aandacht besteedt.

Bezwaarschriftencommissie

Vanwege het aflopen van de benoemingstermijn van een aantal leden van de Adviescommissie voor de bezwaarschriften zijn drie nieuwe leden benoemd, van wie er twee aantreden in 2019. De Adviescommissie voor de bezwaarschriften stelt zijn eigen jaarverslag op dat beschikbaar is op de website.

4. ADVISERING EN ONTWIKKELING UITVOERINGS- KADERS

Het Ctgb heeft in 2018 diverse beleidsadviezen opgesteld over specifieke gewasbeschermings- en biocidenonderwerpen voor met name de bewindspersonen van LNV en IenW (zie bijlage 9 voor een overzicht). Daarnaast levert het Ctgb een bijdrage aan de beantwoording van Kamervragen, aan het opstellen van nota's en Kamerbrieven en aan de ambtelijke voorbereiding van debatten.

Verduurzaming gewasbescherming

In 2018 zijn concrete stappen gezet om tot een verdere verduurzaming van de gewasbescherming te komen. In september verscheen de visie van minister Schouten 'Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden', waarin een omslag naar kringlooplandbouw wordt geïntroduceerd. Het uitgangspunt is om in 2030 een vorm van landbouw, tuinbouw en visserij te hebben gerealiseerd die zo min mogelijk afval produceert, waarbij zo min mogelijk schadelijke stoffen vrijkomen en grondstoffen en eindproducten worden hergebruikt. Voor het aspect gewasbescherming werkte het Platform Duurzame Gewasbescherming aan een uitwerking van de visie: 'Toekomstvisie Duurzame gewasbescherming 2030'. Deze toekomstvisie wordt door de stakeholders, waaronder het Ctgb, rond de zomer van 2019 verder geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma. Daarin zullen de verduurzamingsactiviteiten op het vlak van gewasbescherming en de aansturing daarvan in samenhang een plek krijgen.

De pilots in het project 'Systeemaanpak' liepen in 2018 voor het tweede jaar. Telers krijgen daarin experimenteerruimte voor een gewasbeschermingsaanpak op basis van Integrated Pest Management (IPM) om de milieubelasting te verlagen. De resultaten van deze pilots – hoe werkt IPM in de praktijk – werden tussentijds gemonitord en met telers, LTO, LNV, Ctgb en brancheorganisaties besproken. Vanaf 2019 zullen de lessen uit de pilots worden geïnventariseerd.

Het Ctgb onderzocht in de pilots of de systematiek van de toelating van middelen kan bijdragen aan (of juist haaks staat op) de gewenste ontwikkeling. Het Ctgb verleende proefonthefingen voor 'groene' gewasbeschermingsmiddelen, maar ook voor chemische correctiemiddelen, zodat telers middelen achter de hand hebben om zeker te zijn van de oogst. Proefonthefingen bieden echter geen structurele oplossing, daarvoor is – ook voor correctiemiddelen – een reguliere toelating nodig volgens de Europese

kaders. Daardoor is het voornamelijk niet mogelijk om in de beoordeling en de toelating van dit type middelen mogelijke milieuwinst voor het teeltsysteem als geheel, mee te wegen. Het Ctgb zette verder in op de uitwerking van het concept 'pleksgewijze toepassingen' en de consequenties daarvan voor de risicobeoordeling bij de toelating van middelen. Ook onderzocht het of en hoe een speciale toedieningstechniek – een precisietechniek met minder middelverlies – in de risicobeoordeling kan worden meegenomen.

Een vlotte en tijdige beoordeling en toelating van 'groene' gewasbeschermingsmiddelen is essentieel voor verduurzaming van de gewasbescherming. Verordening (EU) 1107/2009, de Gewasbeschermingsverordening, kent geen definitie van 'groene' stoffen of middelen en maakt dan ook geen onderscheid tussen 'chemisch' of 'groen', wel tussen laag-risico of niet-laag-risico. Laag-risico betekent vaak 'groen' (van natuurlijke oorsprong zoals van planten, dieren, micro-organismen of bepaalde mineralen), maar kan ook een chemische basis hebben.

Het aantal aanvragen voor laag-risicomiddelen blijft nog achter, onder andere door onbekendheid met het aanvraagproces. Een middel kan alleen laag-risico zijn als de werkzame stof laag-risico is. Het aantal laag-risicostoffen is nog zeer beperkt: van de 483 werkzame stoffen hebben er (januari 2019) 13 het predicaat laag-risicostof (en 20 zijn basisstof). Daarnaast is het goedkeuringsproces van de stof niet korter dan dat van een niet-laag-risicostof (namelijk gemiddeld 3 jaar): de laag-risicostatus wordt pas aan het einde van het stoftraject bij het besluit tot goedkeuring op EU-niveau vastgesteld.

Voor de zonale toelatingsprocedure voor laag-risicomiddelen geldt vervolgens wél een verkorte wettelijke termijn van 120 dagen in plaats van één jaar. Het Ctgb heeft in 2018 geïnvesteerd in de beoordelingscapaciteit, het stroomlijnen van procedures (waaronder aanpassingen in de planningstool, de Registratie Manual en werkinstructies) en in ICT-ondersteuning en zal aanvragen voor laag-risicomiddelen die vanaf 2019 worden ingediend binnen de aangegeven wettelijke termijn van 120 dagen afhandelen. Uiteindelijk bedraagt het totale registratietraject om een laag-risicomiddel op de markt te brengen (stofgoedkeuring en middel-toelating) dan toch minimaal nog zo'n 3,5 jaar.

NIEUWE INFORMATIE

Gebruik in de praktijk levert soms informatie over onvoorziene risico's, zoals resistentie of schade. Het Ctgb heeft een procedure uitgewerkt voor toelatinghouders van gewasbeschermingsmiddelen en biociden om nieuwe gegevens te melden via formulieren op de website.

Verder zijn er afspraken gemaakt met het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) om jaarlijks en bij opvallende incidenten, het Ctgb op de hoogte te stellen van gemelde casussen van vergiftigingen met gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het Ctgb checkt dan of er aanpassingen in de toelatingen nodig zijn.

Bij de beoordeling van dergelijke laag-risicostoffen en -middelen zijn specifieke richtsnoeren nodig die nog niet allemaal voorhanden zijn. Deze richtsnoeren worden voorbereid in de EU-werkgroep Biopesticides. Het Ctgb heeft in 2018 zijn deelname aan deze werkgroep uitgebreid, zodat het nu meer zaken kan oppakken. Onderwerpen die in 2018 op de agenda stonden waren

bijvoorbeeld de beoordeling van secundaire metaboliëten en van microbiële resistentie. De mogelijke herziening van de uniforme beginselen en de dataveren voor micro's worden voor 2019 verwacht. Vanwege de beleidsmatige component zoekt het Ctgb hiervoor ook afstemming met het ministerie van LNV.

Sinds 2016 beschikt het Ctgb over een 'Green Team' van risico-beoordelaars, gespecialiseerd in de beoordeling van groene werkzame stoffen en middelen. Het aantal aanvragen voor groene middelen was in 2018 echter nog te laag en te onvoorspelbaar om een volledig separate werkstroom ('green track') voor deze middelen in te richten. Als het aantal aanvragen toeneemt dan zal het Ctgb naar een volledige 'green track' toegroeien.

Beschikbaarheid effectief middelenpakket gewasbescherming

De beschikbaarheid van goedgekeurde werkzame stoffen staat al een aantal jaren onder druk. Behalve dat in 2018 van een aantal werkzame stoffen de goedkeuring niet werd verlengd (thiram, diquat, propiconazool), werden van stoffen waarvan de goedkeuring wél werd verlengd de goedkeuringsvoorwaarden soms flink gewijzigd. Zo heeft de Commissie besloten dat middelen op basis van 3 neonicotinoïde stoffen (clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid) alleen nog maar mogen worden toegepast voor de behandeling van gewassen die gedurende hun hele leven in permanente kassen blijven. Deze restricties zijn opgelegd om te voorkomen dat bijen via stuifmeel of nectar van de behandelde planten aan de middelen of residuen worden blootgesteld. Het Ctgb adviseerde de minister van LNV over het voorstel van de Commissie voorafgaand aan de stemming in het comité van lidstaten en droeg daarbij de mogelijkheid aan om door risicobeperkende maatregelen op lidstaatniveau de restricties te preciseren; dit advies werd niet overgenomen.

Alternatieve stoffen en middelen, zeker die net zo breed toepasbaar zijn, zijn er vaak nog niet. De aanwas van 'nieuwe' stoffen met een lager risicoprofiel is nog beperkt en vaak gaat het dan om stoffen met een veel selectievere inzetbaarheid. Behalve een beweging naar vermindering van de milieubelasting door de inzet van dit type middelen met een lager risicoprofiel, is ook een beweging zichtbaar naar het voorkomen van emissies naar het milieu. Daartoe worden in 'hoofdlijnenakkoorden' afspraken gemaakt

tussen private en/of overheidspartijen, met soms borging door certificering. De certificering in 2016 van de zuiveringsapparatuur om de emissies van imidacloprid uit de glastuinbouw terug te dringen is daarvan een goed voorbeeld. In 2018 beoordeelde het Ctgb (mede) de certificering van de zogenaamde 'nullozingskassen' en toetste het de afspraken van het 'hoofdlijnenakkoord voor de open teelten' aan het eigen mandaat als toelatingsautoriteit van gewasbeschermingsmiddelen. Deze beweging kan ertoe leiden dat – vanuit een zuinige en bewuste omgang met de nog bestaande middelen – de overgang naar een toekomstige situatie met meer laag-risicomiddelen wordt verzacht.

REFIT

Binnen het Regulatory fitness and performance programme (REFIT) van de Europese Commissie is gewerkt aan de Gewasbeschermingsverordening en de Residuenverordening. Begin 2018 heeft het Ctgb input geleverd aan surveys, interviews en een workshop van de Commissie en het Europese Parlement over de uitvoering van beide verordeningen. In oktober 2018 heeft de externe contractor, ingehuurd door de Commissie, zijn evaluatie over de uitvoering van beide verordeningen opgeleverd. Het Europese Parlement heeft in 2018 op basis van een eigen evaluatie van de implementatie een rapport opgesteld met moties voor verbetering van de Gewasbeschermingsverordening. Het rapport is in januari 2019 door het Europese Parlement aangenomen. De verwachting is dat de Commissie in de eerste helft van 2019 met een reactie op de externe evaluatie van de beide verordeningen komt.

Maatschappelijk belang van biociden

Verordening (EU) 528/2012, de Biocidenverordening, biedt verschillende mogelijkheden om bij de goedkeuring van een stof of de toelating van een middel het maatschappelijk belang mee te wegen, ook als die stof of dat middel vanwege een ongunstig risicoprofiel niet voor goedkeuring of toelating in aanmerking zou komen. De verordening wijst in totaal acht van dit soort situaties aan en dit element heeft een goed omschreven plek in het wettelijk kader en in de beoordelingssystematiek. Bij de beoordeling van producten is het maatschappelijk belang per definitie een nationale afweging en het staat daarmee haaks op harmonisatie. Dit is dus een instrument waarmee zuinig moet worden omgesprongen.

Op verzoek van het ministerie van IenW heeft het Ctgb in 2018 in kaart gebracht welke rol en welke bevoegdheid de in Nederland betrokken instanties hebben bij de afweging van het maatschappelijk belang voor de toelating van een product.

Indien een noodmaatregel vereist is voor een 'niet op andere wijze te bestrijden gevaar' heeft het ministerie van IenW de beslissingsbevoegdheid om al dan niet een vrijstelling te verlenen, per definitie beperkt tot 120 dagen. Daarvoor vraagt het ministerie advies aan het RIVM over de onderbouwing van het maatschappelijk belang, waarbij wordt onderzocht of er geen alternatieven voorhanden zijn of op korte termijn beschikbaar komen, zoals een reguliere toelating. Het Ctgb onderzoekt bij een vrijstellingsverzoek de gezondheidsrisico's voor mens, dier en milieu van het vrij te stellen middel op basis van wat er bekend is over het product en de wijze van gebruik. Vervolgens adviseert het College het ministerie om wel of niet vrij te stellen, tegen de achtergrond van het maatschappelijk belang. Uiteindelijk beslist de staatssecretaris van IenW. (Zie kader.)

Een ander voorbeeld van de bevoegdheid van het College om het maatschappelijk belang mee te wegen bij de besluitvorming over toelaten, ook wanneer dat product niet voldoet aan de toelatingscriteria, is wanneer geconstateerd wordt dat 'niet toelaten zou leiden tot onevenredig grote negatieve gevolgen voor de samenleving in verhouding tot het risico voor de gezondheid van mens en dier of het milieu'. Volgens de wet moeten er bij de toelating van dit type middelen dan wel 'passende risicobeperkende maatregelen worden getroffen'. Om inzicht te krijgen in de aard van het maatschappelijk belang wint het Ctgb dan advies in bij instanties zoals het RIVM, maar ook bij commerciële instellingen zoals het KAD.

Van deze bevoegdheid heeft het College gebruikgemaakt bij de toelating van rodenticiden (middelen tegen ratten en muizen) op basis van anticoagulantia. Anticoagulantia zijn stoffen die 'doorvergiftigen', dit wil zeggen dat predatoren zoals roofvogels, die hoger in de voedselketen staan, via hun voedsel aan veel te hoge concentraties van deze middelen kunnen worden blootgesteld waardoor ze dood kunnen gaan. Deze middelen voldoen niet aan de milieucriteria en zouden dan ook niet toelaatbaar zijn. Maar ze

zijn onmisbaar bij de bestrijding van ratten en muizen, en dit is noodzakelijk vanwege de bescherming van de volksgezondheid. Het gebruik van deze middelen is voor een deel ingeperkt: de bestrijding van ratten buiten mag alleen door opgeleide

EXOTISCHE MUGGEN

Exotische muggen kunnen ernstige ziektes zoals chikungunya, knokkelkoorts (dengue) of zika overbrengen. Vanwege de volksgezondheid wordt een aantal soorten exotische muggen al jaren vroegtijdig gesignaleerd en bestreden. Voor effectieve bestrijding was echter aanvankelijk geen enkel in Nederland toegelaten biocide verkrijgbaar, terwijl daarvoor drie verschillende middelen nodig zijn. Op verzoek van het ministerie van VWS adviseerde het Ctgb de minister van IenW om drie niet-toegelaten middelen vrij te stellen, met als waarborg tegen de risico's, toepassing volgens een strikt protocol door professionele plaagdierbestrijders. De minister nam dit advies steeds over. Intussen zetten de ministeries en het Ctgb zich in om tot reguliere toelatingen te komen. In 2018 is het eerste middel toegelaten via wederzijdse erkenning.

professionele gebruikers en op basis van een gecertificeerd IPM-systeem. In 2018 is door het College besloten om ook het

binnengebruik onder dit systeem te gaan brengen. Daarmee zal in de toekomst ook het particuliere gebruik vervallen. Minder risicovolle middelen zijn voor particulieren nog wel beschikbaar.

Biociden: het EU-perspectief

In juni 2018 verrichtte de FVO (de Food and Veterinary Office), een onderdeel van de Commissie, een zogenaamde 'fact finding mission' in Nederland om de implementatie en handhaving van de Biocidenverordening te onderzoeken. De Commissie toonde zich kritisch over de achterstanden die het Ctgb sinds 2017 heeft in de afhandeling van aanvragen voor biociden. Het Ctgb erkende dat er sprake is van oplopende achterstanden die onder andere te wijten zijn aan een, sinds de implementatie van de verordening, toegenomen complexiteit van de aanvragen en een tijdrovend Europees proces. Het Ctgb kreeg een onevenredig groot deel van de aanvragen in Europa te verwerken, en unieaanvragen en complexe biocidenfamilie-aanvragen vragen veel meer beoordelingstijd dan aanvankelijk werd ingeschat. Het Ctgb heeft aan de Commissie laten weten welke acties zijn ingezet om het tijt te keren. Allereerst zijn aanpassingen verricht aan de planningstool, waardoor deze nu ook strategische data levert. De inschatting van de beoordelingstijd van de verschillende aanvraagtypen is op een realistisch niveau gebracht en de beoordelingscapaciteit is verder op orde gebracht: nieuwe medewerkers zijn aangetrokken en medewerkers gespecialiseerd in gewasaanvragen zijn ook ingezet op biocidenaanvragen. Door deze acties verwacht het Ctgb eind 2021 weer aan de wettelijke deadlines te kunnen voldoen.

Naar aanleiding van de fact finding mission volgde in juli 2018 een gesprek met de Commissie om de oorzaken van de achterstanden in stofgoedkeuring en middeltoelating te bespreken. Het Ctgb kreeg het verzoek om een 'thought starter' op te stellen met mogelijke oplossingsrichtingen. Het document concludeert dat de problemen vooral voortkomen uit capaciteitsgebrek en een op Europees niveau ongelijke verdeling van het werk over de lidstaten. De eerste aanbeveling is dan ook om een EU-brede forecast op te stellen, zodat de totale werklast inzichtelijk wordt en ECHA het werk eerlijker over de lidstaten kan verdelen. Dan komt het werk niet slechts bij een klein aantal lidstaten terecht en worden ook andere lidstaten in de gelegenheid gesteld om capaciteit en kennis op te bouwen. Het document is aan de

Commissie en aan ECHA aangeboden. De Commissie heeft een deel van de ideeën overgenomen; deze werden in de CA-meeting van november 2018 voorgelegd aan de evaluerende instanties van de lidstaten. De eerste reacties, zowel van de lidstaten als van de CEFIC (de vereniging van de Europese chemische industrie), waren positief. De bespreking van de voorstellen krijgt een vervolg in de eerste bijeenkomst van de CA-meeting van 2019.

5. ORGANISATIE & PERSONEEL

5.1 Organisatie

Internationale visitatie

Na de eerste visitatie in 2013, heeft in 2018 opnieuw een internationale commissie van deskundigen het Ctgb bezocht om zich een oordeel te vormen over het wetenschappelijk proces, de wetenschappelijke output, de academische kwalificaties en ervaring van de staf en de transparantie van het besluitvormingsproces van het College. Daarnaast keek de commissie naar de reikwijdte en de rol van het Ctgb in de Europese Unie.

De internationale visitatiecommissie (IVC) heeft in alle onafhankelijkheid zijn werk gedaan en had toegang tot alle documenten. Op basis van een analyse van de door het Ctgb geleverde documentatie, een analyse van toelatingsbesluiten en Europese dossiers van het Ctgb en gesprekken met Collegeleden, management en medewerkers kwam de IVC tot het volgende algemene oordeel:

- “Its scientific output is of high quality, both with respect to providing the Board with a solid basis for its decision making on the authorization of plant protection products and biocides, but also in its international contributions to risk assessment.”
- “An efficient science management system along with timely implemented internal procedures have distinguished the Ctgb by facilitating its adaptation to the changes in EU complex legislation.”
- “The IVC was pleased with the active contribution of the Ctgb to authorizing and releasing biological and low-risk pesticides on the market and considers this to be highly valuable.”

De IVC deed 11 aanbevelingen op het vlak van College en management, openheid en transparantie, en wetenschappelijke output en bereik. Het Ctgb herkent zich in de conclusies en aanbevelingen en heeft een plan van aanpak opgesteld om hiermee aan de slag te gaan. Ontwikkelingen geagendeerd door de visitatie zijn onder andere: borging van interactie tussen het secretariaat en College; meer nadruk op onderscheid tussen risk assessment en risk management in de weergave van het besluitvormingsproces; meer transparantie over het Curriculum, de relaties en de belangen van Collegeleden, management en medewerkers.

Organisatieontwikkeling

In 2018 hebben er geen grote wijzigingen in de organisatiestructuur plaatsgevonden. Wel is het team projectleiders gesplitst in een apart team gewasbescherming en team biociden. De span of control werd te groot voor één teamleider. Beide teams worden nu aangestuurd door een eigen teamleider.

In 2018 is de organisatie weer iets gecontroleerd gegroeid – vooral binnen de primaire afdelingen – om het grotere werkaanbod (biociden) te kunnen accommoderen. Het Ctgb blijft erin slagen om de openstaande vacatures goed in te vullen. Eind 2018 bestond de totale personeelsformatie uit 157 medewerkers (141,4 Fte), 3 medewerkers meer dan in 2017.

Verloop en de instroom van nieuwe medewerkers heeft altijd een effect op de declarabiliteit van de zittende organisatie omdat het inwerken een groot beslag legt op de medewerkers. Het Ctgb investeert intensief in het opleiden van onder meer wetenschappelijk beoordelaars, een traject dat ten minste een jaar duurt. Dit inwerken gebeurt op een learning-by-doing-basis, waarbij elke nieuwe medewerker een mentor krijgt toegewezen die dagelijks betrokken is bij het inwerken.

Met de instroom van nieuwe medewerkers in 2018 en een voorziene beperkte groei de komende jaren, is de personeelsformatie op orde te houden en zijn de doelstellingen voor de komende jaren te realiseren.

Planningssysteem

Het Ctgb streeft naar een optimale besturing van het primaire proces en een betere voorspelbaarheid van het verloop van aanvragen. In 2017 is het Ctgb volgens een nieuw planningsconcept gaan werken en is ook de operationele planningsmodule van de bijbehorende planningsapplicatie in gebruik genomen.

Na de verdere inrichting van de nieuwe planningsapplicatie zijn in 2018 de laatste modules voor de tactische en strategische planning geïmplementeerd. Het primaire proces kan met deze planningsmethodiek en -applicatie beter worden bestuurd en door het inzicht in de tactische planning kan de organisatie eerder inspelen op veranderingen in de benodigde capaciteit.

Verbreding en flexibilisering

Om in te kunnen spelen op fluctuaties in de hoeveelheid en het soort werk is in 2018 actief ingezet op interne verbreding en flexibilisering. Wetenschappelijk beoordelaars en projectleiders zijn tijdelijk of structureel ingezet in een ander expertiseterrein. Zo hebben in 2018 verschuivingen plaatsgevonden van gewasbescherming naar biociden, maar ook tussen expertises. Enkele wetenschappelijk beoordelaars hebben de mogelijkheid gekregen zich te verbreden tot projectleider.

Per medewerker wordt in kaart gebracht welke ontwikkeling nodig is om zich een nieuw expertisegebied eigen te kunnen maken. Er wordt inwerktijd beschikbaar gesteld en zo nodig voorzien in opleidingen of cursussen. In totaal is nu ongeveer een kwart van de medewerkers flexibel inzetbaar en dit zal de komende jaren nog toenemen. Deze flexibilisering stelt het Ctgb in staat de voorspelbaarheid van het aanvraagproces verder te vergroten en de doorlooptijden te verkorten. Daarnaast biedt het kansen voor de medewerkers om zich te ontwikkelen zodat de organisatie hen kan blijven boeien en binden.

Organisatiebeleid

In 2018 is het organisatiebeleid vastgesteld. Het organisatiebeleid is een nadere uitwerking van de meerjaren organisatiestrategie en is de kapstok voor de onderliggende keten van verschillende beleidsdocumenten zoals het personeelsbeleid, kwaliteitsbeleid, kennisbeleid, etc. Deze zijn met elkaar verbonden en werken op elkaar in.

Kwaliteit

Sinds april 2009 is het Ctgb ISO gecertificeerd op basis van het Certiked Model. Dit model is speciaal ontwikkeld voor kennisintensieve organisaties. ISO 9001 is dé internationaal geaccepteerde standaard voor Kwaliteitsmanagementsystemen. In april 2018 heeft de audit plaatsgevonden volgens de nieuwe ISO-norm (ISO 9001:2015). Deze audit is naar tevredenheid afgerond en het certificaat is op basis van de nieuwe ISO-norm verlengd.

Klachtencommissie

Vanaf 2018 is de interne Ctgb klachtencommissie opgeheven en maakt het Ctgb gebruik van de interne klachtencommissie van de NVWA. In 2018 is er 1 klacht binnengekomen.

Architectuur en Informatieplanning (AIP)

In 2017 is de in 2016 opgestelde Architectuur en Informatieplanning 2016-2020 (AIP) vastgesteld en is begonnen met de implementatie van de eerste onderdelen. Het plan biedt samenhang en kaders voor eigenaarschap, beveiliging, verdere verbetering en ontwikkeling van de infrastructuur.

In de AIP is voorzien dat het Ctgb een applicatieplatform aanschaft en inricht om digitaal samenwerken te ondersteunen, waarbij de leverancier naast expert ook partner is en toegevoegde waarde heeft bij de verdere ICT-ontwikkeling de komende jaren. De aanschaf van de Organisatiebrede Samenwerkingsomgeving (OBSO) verloopt formeel met een Europese aanbesteding. Dit proces is in 2017 gestart met de keuze voor de aanbestedingsstrategie en het opstellen van de juiste aanbestedingsdocumentatie. In juni 2018 is er formeel uitgevraagd op TenderNed. De beoordelingsgroep is samengesteld en na de beoordelingsperiode is de beste inschrijver geselecteerd om verder de concretiseringsfase in te gaan. In deze fase worden onder regie van de leverancier het plan van aanpak en de contracten concreet gemaakt. Ook wordt vastgesteld hoe het Ctgb zich intern gaat organiseren voor de juiste inbreng en betrokkenheid in de aanstaande projecten, om te borgen dat de bedrijfsdoelen zoals meegenomen in de AIP worden behaald.

Als deze fase naar tevredenheid verloopt volgt de formele gunning van de opdracht en starten de vervolgprojecten.

Nieuwe Toelatingendatabank (MST)

Er is nadruk gelegd op een verdere kennisoverdracht over de in 2017 in beheer genomen MST-applicatie (Middelen, Stoffen, Toepassingen) en de bijbehorende toelatingendatabank. Daarnaast zijn de wensen vanuit de NVWA in kaart gebracht, geprioriteerd en gereed gemaakt om technisch te kunnen worden verwerkt in MST en de toelatingendatabank. In de tweede helft van 2018 zijn de laatste restpunten en nieuwe wensen in de beheersituatie overgenomen. Zo is de registratie van biocidenfamilies uitgebreid, zijn er verbeteringen in de diverse publieke excel-rapporten doorgevoerd en is MST technisch voorbereid op de registratie van basisstoffen en vrijstellingen (voor gewasbeschermingsmiddelen).

De serviceniveau-overeenkomst (SLA) tussen het Ctgb en de NVWA voor het gebruik van de toelatingendatabank is afgerond.

In januari 2019 wordt aandacht besteed aan verdere inrichting van het beheer van MST, zowel intern als met de NVWA en de leverancier, en wordt het project formeel afgerond.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Voor de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) heeft het Ctgb maatregelen getroffen om te voldoen aan de gestelde eisen voor implementatie. Op basisniveau is voorzien in een uitgevoerde inventarisatie van (persoons)gegevens, een ingevuld en toegankelijk verwerkingsregister, inzage in te nemen/genomen maatregelen en de aanstelling en de aanmelding van de functionaris gegevensbescherming als aanspreekpunt voor Privacy & Security. Ook zijn verwerkerovereenkomsten naar de verschillende gegevensverwerkers gestuurd en bevat de website van het Ctgb een transparant en duidelijk Privacy Statement.

5.2 Lerende organisatie

Kennismanagement

Het werk van het Ctgb is kennisintensief. De organisatie maakt deel uit van de ketens tussen wetgever, producent, distributeur, handhaver, wetenschap, gebruiker, consument en maatschappij en is continu in interactie met de omgeving. Om voldoende kennis te vergaren en te behouden, nemen medewerkers jaarlijks deel aan diverse internationale congressen, waar ze ook als spreker optreden. Ook in 2018 zijn diverse activiteiten ondernomen om kennis uit te wisselen.

Praktijkexcursies

Voor een goede voeling met de praktijk worden regelmatig excursies georganiseerd. Dit kunnen zowel excursies zijn die meerdere vakgebieden bestrijken, als excursies op een specifiek deelterrein. Zo hebben wetenschappelijk beoordelaars gewas in 2018 deelgenomen aan excursies over precisietechnieken, de opkweek van aardbei- en aspergeplanten en aan een veldbezoek met als onderwerp zaaizaadbehandeling van kleine zaden en de gevolgen voor vogels en zoogdieren. In symposia en workshops is onder andere kennis opgedaan over botanicals en integrated pest management (IPM). Biocidenexperts hebben deelgenomen aan excursies over plaagdierbestrijding en desinfectie.

Kennisapplicaties

In 2018 is het nieuwe intranet verder uitgebreid. Er is een nieuwe functionaliteit toegevoegd en bestaande onderdelen zijn verder ingevuld. Zo worden nu externe beleidsdocumenten (advies) en presentaties via het kennisportaal ontsloten, is het aantal teampagina's uitgebreid, zijn bestaande teampagina's uitgebreid en verbeterd, en is er een aantal webformulieren in gebruik genomen. De Evaluation Manual en de Procedurele Manual, die aanvankelijk op het intranet zijn gerealiseerd, zijn overgezet naar de website, zodat aanvragers gebruik kunnen maken van dezelfde (tijdgebonden) manuals als de Ctgb-medewerkers.

Leercycli

In 2018 is een start gemaakt met de inrichting van leercycli binnen het beoordelingsproces. Hierdoor zal het leren van fouten en het uitwisselen van ervaring en kennis meer gestructureerd kunnen worden aangepakt.

Opleiden en ontwikkelen

Het opleiden van medewerkers en de ontwikkeling van de organisatie staan hoog in het Ctgb-vaandel. Ook in 2018 is daarom veel geïnvesteerd in teamontwikkeling, teamcoaching, managementontwikkeling en themagerichte ontwikkeling. In 2018 is er speciale aandacht gegeven aan de ontwikkeling van de Ctgb-teamleiders. Zij hebben onder externe begeleiding een op maat gemaakt ontwikkeltraject Sterk in het midden, werkplaats voor teamleiders Ctgb doorlopen. Dit ontwikkelingsstraject was onder meer bedoeld als impuls in de zoektocht van teamleiders naar de beste positionering in het samenspel met MT, medewerkers en teams en het uitdiepen van een passende leiderschapstijl. Daarnaast is het standaard beleid dat leidinggevendenden hun medewerkers stimuleren om verschillende trainingen, cursussen en individuele coaching te volgen voor kennis- en persoonlijke ontwikkeling. Hier is in 2018 net als voorgaande jaren goed gebruik van gemaakt.

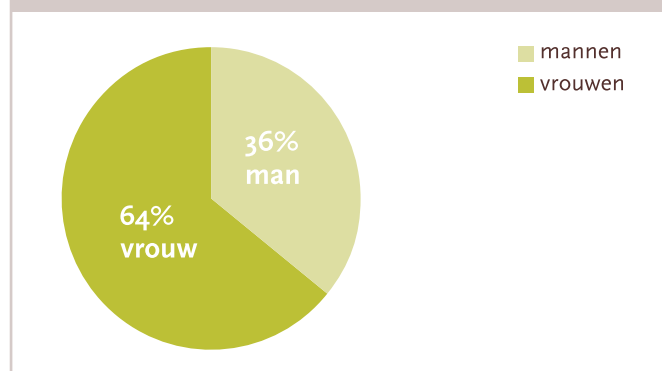
Opleidingsniveau medewerkers Ctgb

Circa 85% van de medewerkers heeft een universitaire, master- of HBO-bacheloropleiding afgerond. Van hen is iets meer dan 33% gepromoveerd.

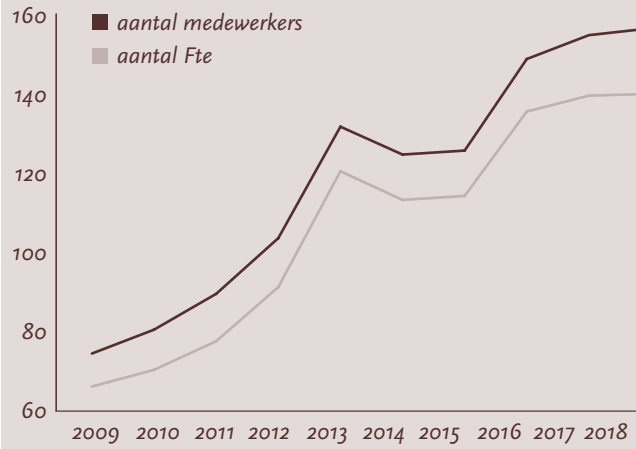
5.3 Personeelsbeleid

De personeelsformatie komt eind 2018 uit op 157 medewerkers (141,8 Fte) en is daarmee ten opzichte van 2017 gegroeid met 2%. Het percentage vrouwen in de organisatie nam iets toe, tot 64% van het totaal aantal medewerkers. Het managementteam bestaat uit drie vrouwen en een man. De gemiddelde leeftijd in de organisatie is in 2018 45,5 jaar. Zie voor het complete sociaal jaarverslag bijlage 1.

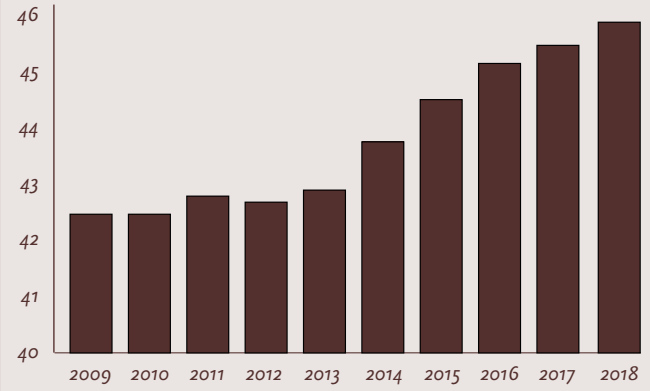
Verdeling percentage mannen en vrouwen

Personeelsformatie

Gemiddelde leeftijd

6.
JAARREKENING 2018

6.1 Balans per 31 december 2018 (voor resultaatbestemming)

(bedragen in duizenden euro's)

Activa		31 dec. 2018	31 dec. 2017
Activa	1		
Vaste activa			
Verbouwing		514	692
Kantoorinventaris		33	32
Hardware		2	4
<i>Subtotaal</i>		549	728
Immateriële activa			
Software		1.319	1.450
Vlottende activa			
Debiteuren	2	1.061	2.910
Rekening courant departementen	3	8	-130
Overige vorderingen	4	60	162
Liquide middelen	5	15.077	10.766
<i>Subtotaal</i>		16.206	13.708
Totaal activa		18.074	15.886
Passiva		31 dec. 2018	31 dec. 2017
Eigen vermogen	6		
Algemene reserve	7	-152	-197
Onverdeeld resultaat	8	460	45
Bestemmingsreserve investering ICT	9	500	-
<i>Subtotaal</i>		808	-152
Voorzieningen			
Wachtgeld	10	148	15
Jubileumuitkering	11	101	85
Voorziening ambtshalve ingrijpen	12	164	102
<i>Subtotaal</i>		413	202
Kortlopende schulden			
Onderhanden projecten	13	14.658	12.861
Crediteuren	14	480	1.098
Belasting en sociale lasten	15	257	295
Pensioen	16	147	11
Overige passiva	17	1.311	1.571
<i>Subtotaal</i>		16.853	15.836
Totaal passiva		18.074	15.886

6.2 Winst- en verliesrekening 2018 (Resultatenrekening)

(per kostensoort, bedragen in duizenden euro's)

		werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
Netto omzet		18.688	18.560	19.775
Overige opbrengsten		103	-	101
Mutatie onderhanden werk		-1.789	-576	-3.935
Som der bedrijfsopbrengsten		17.002	17.984	15.941
Uitbesteed werk	16	387	1.138	893
Collegekosten	17	217	223	206
Kosten commissie deskundigen	18	-	1	-
Salarissen en sociale lasten	19	10.932	11.955	10.617
Overige personeelskosten	20	668	761	662
Huisvesting	21	696	651	608
Kantoorkosten	22	144	217	148
Overige bedrijfskosten	23	275	233	145
ICT kosten	24	1.452	1.550	1.281
Projectkosten/projectmanagement	25	233	125	534
Afschrijvingen op materiële vaste activa	26	607	575	390
Overige organisatiekosten	27	189	190	316
Investerings		-	100	-
Bijzondere bedrijfskosten	28	32	15	-6
Som der bedrijfslasten		15.832	17.734	15.794
Rentebaten		-	-	-
Dotatie voorziening wachtgeld		-148	-	-
Dotatie voorziening ambtshalve ingrijpen		-62	-100	-102
Som overige baten		-210	-100	-102
Netto resultaat		960	150	45
Bestemming resultaat				
Algemeen reserve		460		
Bestemmingsreserve ICT		500		
Totaal saldo van baten en lasten		960		

6.3 Kasstroomoverzicht 2018

(bedragen in duizenden euro's)

	2018	begroot 2018	2017
Netto resultaat	460	150	45
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen	607	575	390
Mutatie werkkapitaal:			
Mutatie debiteuren	1.951	-	-1.566
Mutatie rekening courant departementen	-138	-	1.093
Mutatie crediteuren	-878	3	1.326
Mutatie belasting/sociale lasten/pensioenpremies	98	-	-50
Mutatie onderhanden projecten	1.797	577	3.937
	2.830	580	4.740
Mutatie voorziening:			
Toename voorziening wachtgeld	133	-	-100
Toename voorziening jubileum	16	-	9
Toename voorziening ambtshalve ingrijpen	62	100	102
Toename reservering ICT	500	-	-
Kasstroom uit operationele activiteiten	4.608	1.405	5.186
Investerings	-296	-220	-690
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-297	-220	-690
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-	-
Mutatie liquide middelen	4.311	1.185	4.496
Mutatie liquide middelen	2018	begroot 2018	2017
Saldo 1 januari	10.766	9.120	6.270
Mutatie liquide middelen	4.311	1.185	4.496
Saldo 31 december	15.077	10.305	10.766

6.4 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2018

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de aanvullende afspraken zoals vastgelegd in het sturingsarrangement d.d. 31 maart 2016.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

De liquiditeitspositie en de liquiditeitsprognose laten zien dat de continuïteit van de organisatie is gewaarborgd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de entiteit zullen toevloeden en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

In de winst- en verliesrekening worden alle in het boekjaar gemaakte kosten en opbrengsten verantwoord, gecorrigeerd voor de per saldo mutatie in het onderhanden werk van de lopende projecten. Resultaten op de behandeling van Nederlandse aanvragen, het opstellen van EU-rapporten en overige projecten

worden verantwoord in het jaar waarin over een aanvraag een definitief collegebesluit is genomen c.q. in het jaar waarin de Europese Commissie een definitief besluit heeft genomen over het door Nederland opgestelde beoordelingsrapport.

De overige opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De in hoofdstuk 6.7 opgenomen winst- en verliesrekening (producten) volgt het begrotingsmodel zoals dat met de aansturende departementen is overeengekomen.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: Overige vorderingen en Overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolgwaaarding niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen. Investerings met een aanschaffingswaarde < € 1.000,- (2017: € 1.000,-) worden niet geactiveerd en komen direct ten laste van het resultaat.

Alleen uitgaven aan derden komen als investering in aanmerking. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

De economische levensduur wordt voor de volgende categorieën gesteld op:

Verbouwingen:	5 jaar
Kantoorinventaris:	5 jaar
Hard- en software: Hardware	3 jaar
Maatwerkapplicaties	5 jaar
Standaardapplicaties	3 jaar

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto-kasstroom die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen hetzij de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen, hetzij de contante waarde van die uitgaven.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

De voorziening voor wachtgeld betreft de geschatte kosten van personeel dat gebruik kan maken van deze rechten. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De voorziening voor jubileum houdt verband met de geschatte kosten van jubilerend personeel in de toekomst en is derhalve contant gemaakt.

In 2018 zijn de inkomsten uit de jaarlijkse vergoedingen bestemd voor ambtshalve ingrijpen niet volledig aangewend, het bedrag dat niet is aangewend is voorzien op de balans voor toekomstige trajecten ambtshalve ingrijpen.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Opbrengstverantwoording

Onderhanden projecten

De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Uitbesteed werk

Betreft de direct aan de netto-omzet toerekenbare kosten van uitbesteed werk.

Personeelsbeloningen/pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum al betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen, voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van

het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. De dekkingsgraad per 31 december 2018 bij het ABP was 97%.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeden en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

6.5 Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

	Verbouwing	Kantoor inventaris	Hardware	Software	Activa in aanbouw	Totaal
1. Materiële en immateriële vaste activa						
Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:						
Verkrijgingsprijs	1.293	160	6	1.830	-	3.289
Afschrijvingen tot en met 2017	-601	-128	-2	-380	-	-1.111
Boekwaarde 01-01-2018	692	32	4	1.450	-	2.178
Mutaties in het boekjaar						
Bij: Verkrijgingsprijs Investeringsen	90	14	-	193	-	297
Af: Afschrijvingen	-268	-13	-2	-324	-	-607
Mutatie boekwaarde	-178	1	-2	-131	-	-310
Verkrijgingsprijs	1.383	174	6	2.023	-	3.586
Afschrijvingen tot en met 2018	-869	-141	-4	-704	-	-1.718
Boekwaarde per 31-12-2018	514	33	2	1.319	-	1.868

In 2018 is er verder geïnvesteerd in het in eigen beheer ontwikkelde MST. Er hebben geen desinvesteringen plaatsgevonden in 2018.

2. Debiteuren	2018	2017
Debiteuren	1.292	3.143
Voorziening voor oninbaarheid	-231	-233
Stand 31 december	1.061	2.910

Dit betreft de per balansdatum openstaande vordering van de gefactureerde jaarvergoedingen en overige vorderingen. Vaststelling van de voorziening voor oninbaarheid vindt plaats door individuele beoordeling van de vorderingen. Alle vorderingen op debiteuren hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

3. Rekening courant departementen		2018	2017
Saldo 1 januari		-130	963
Eindafrekening boekjaar 2014 en 2015			7
Eindafrekening boekjaar 2016			-645
Correctie saldo		-17	
Eindafrekening 2017		147	
Subtotaal saldo voorgaande boekjaren		-	325
Werkzaamheden boekjaar			
Verplichting			
Bezwaar en Beroep	1300026418	1.059	
Beleidsadvisering regulier	1300026417	1.271	
EU advisering stofdossiers biociden	1300026417	59	
Werkzaamheden 0,4 fte lenW	1300026419	106	
MRL-voorstellen ter voorbereiding van de CCPR	1300026419	13	
Harmonisatie biociden verplichting	1300026419	66	
Totaal werkzaamheden boekjaar		2.574	1.900
Ontvangen voorschotten op basis van begroting		-2.574	-1.900
Incidentele werkzaamheden			
Werkzaamheden departementen – ophoging reguliere begroting			641
Ontvangen voorschot ophoging begroting			-788
Werkzaamheden meerjarige beleidsprojecten			91
Ontvangen voorschotten beleidsprojecten			-399
VWS incidentele projecten 2018	13000264191	66	
Ontvangen voorschot		-66	
Kosten BREXIT	1300026419	209	
Bijdrage departementen BREXIT		-209	
Herbeoordeling risico omwonenden eindafrekening	1300018855	3	
Herbeoordeling Aspergillus van triazolen eindafrekening	1300018817	5	
Saldo 31 december		8	-130

Dit saldo betreft een nog te ontvangen bedrag van de beleidsverantwoordelijke departementen.

4. Overige vorderingen	2018		2017	
Vooruitbetaalde kosten	40		162	
Te ontvangen bedragen	20		-	
	60		162	

De vooruitbetaalde kosten betreffen vooruitbetaalde termijnen voor huur en (onderhoud) abonnementen. De overige vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

5. Liquide middelen

De liquide middelen zijn direct opeisbaar. Met uitzondering van de bankgarantie van € 135.392,-. Deze heeft een looptijd langer dan één jaar.

6. Eigen vermogen (algemeen)

In het 'sturingsarrangement' tussen departementen en het Ctgb is overeengekomen dat de omvang van de toegestane financiële buffer mag worden aangepast. Het Ctgb mag een algemene reserve aanhouden van maximaal 10% van de gemiddelde totale jaaromzet over de afgelopen drie jaren.

7. Algemene reserve	2018		2017	
Stand 1 januari	-152		-197	
Resultaatbestemming	960		45	
Stand 31 december	808		-152	

8. Onverdeeld resultaat	2018		2017	
Stand 1 januari	-45		-207	
Af: naar de algemene reserve	45		207	
Af: naar bestemmingsreserve ICT	500		-	
Af: onverdeeld resultaat boekjaar	460		45	
Stand 31 december	960		45	

9. Bestemmingsreserve ICT

In 2019 zal gestart worden met de implementatie van een organisatiebreed ICT-samenwerkingsplatform. De kosten voor zowel projectmanagement alsook externe kosten (inhuur capaciteit) is voorzien in de bestemmingsreserve ICT.

10. Voorziening voor wachtgelden

Het Ctgb is eigen risicodragers voor de kosten die voortvloeien uit de betalingen van uitkeringen in het kader van de WW. De voorziening die op de balans stond, betrof de uitkering van 1 medewerker welke tot uitkering kwam in 2018. Op dit moment zijn er twee medewerkers die aanspraak maken of kunnen maken op de regeling, deze regeling heeft een maximale looptijd van 2 jaar.

Het verloop van deze voorziening is als volgt:

	2018	2017
Stand 1 januari	15	115
Af: vrijval voorziening	-15	-100
Bij: dotatie voorziening	148	-
Stand 31 december	148	15

11. Voorziening voor jubileumuitkering

De voorziening voor jubileumuitkering is opgenomen, rekening houdend met het toekomstig verloop van medewerkers, verwachte salarisstijging en is berekend tegen de contante waarde van de verplichting.

	2018	2017
Stand 1 januari	85	76
Bij: dotatie voorziening	24	12
Af: vrijval voorziening jubileum	-8	-3
Stand 31 december	101	85

12. Voorziening ambtshalve ingrijpen

In het tarief voor de jaarlijkse vergoeding 2018 zit een opslag voor kosten voor ambtshalve ingrijpen. In 2018 zijn er vijf trajecten geweest voor ambtshalve ingrijpen. De kosten voor deze trajecten zijn uit de bijdrage gefinancierd. Het bedrag dat niet is aangewend is gedoteerd aan de voorziening.

	2018	2017
Stand 1 januari	102	-
Bij: dotatie voorziening	104	102
Af: vrijval voorziening ambtshalve ingrijpen	-42	-
Stand 31 december	164	102

13. Onderhanden projecten

In de kosten voor de onderhanden projecten worden alle toerekenbare kosten meegenomen zoals de kosten van uren en kosten van Evaluerende Instanties. De opbrengsten zijn de tarieven die bij aanvang van de aanvraag in rekening zijn gebracht. Onderhanden projecten heeft betrekking op Nederlandse aanvragen, aanvragen in EU-verband, het opstellen van de zogenoemde beoordelingsrapporten, op enkele beleidsprojecten en nog lopende servicedesk-vragen. De in rekening gebrachte tarieven voor de onderhandenwerkprojecten bedragen, inclusief voorzieningen, per 31 december 2018 € 24,6 mln. (31 december 2017: € 21,4 mln.)

Per balansdatum was de onderverdeling als volgt:

	2018	2017
Nederlandse aanvragen gewasbeschermingsmiddelen	3.898	3.587
Nederlandse aanvragen biociden	6.018	5.771
Onderhanden werk m.b.t. EU-monografieën	4.339	3.584
Onderhanden werk beleid projecten	493	4
Onderhanden werk overige projecten	-90	-85
	14.658	12.861

Onderhanden werk en vooruit gefactureerde opbrengsten

	2018	2017
Opbrengsten	24.613	21.410
Kosten	10.340	8.864
Voorziening	385	315
Stand 31 december	14.658	12.861

14. Crediteuren

Dit betreft schulden aan leveranciers van het secretariaat van het College per 31 december 2018.

15. Belasting, sociale lasten en pensioenpremies

Dit betreft de loonheffing, sociale lasten over december 2018.

16. Pensioen

Dit betreft de pensioenpremie over december 2018. De pensioenregeling van het Ctgb is een toegezegde pensioenregeling, ondergebracht bij het ABP. Het Ctgb heeft geen additionele verplichting tot het voldoen van aanvullende verplichtingen naar het ABP. De dekkingsgraad per 31 december 2018 bij het ABP was 97%.

17. Overige passiva

Het Ctgb ontvangt een huurkorting over 5 jaar, deze korting zal over de gehele contractduur worden verrekend. Dit betekent dat in de komende jaren deze post zal worden opgebouwd en vanaf 2021 worden afgebouwd tot einde contractduur.

Reservering vakantiegeld
Reservering vakantiedagen
Reservering huurkorting
Reservering kosten mobiliteit medewerkers
Vooruit ontvangen/te restitueren tarieven
Overige nog te betalen kosten

	2018		2017
	350		379
	241		262
	341		274
	150		30
	16		15
	214		611
	1.312		1.571

Financiële instrumenten

Algemeen

Het Ctgb maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die het Ctgb blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Het betreft hier uitsluitend financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Het Ctgb handelt niet in afgeleide instrumenten of financiële derivaten. Het Ctgb heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet-nakomen door een tegenpartij van aan het Ctgb verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn voor circa 20% geconcentreerd bij drie grote afnemers. Het maximale bedrag aan kredietrisico is gelijk aan de vorderingen uit hoofde van debiteuren verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Renterisico

Aangezien het Ctgb geen langlopende schulden heeft, loopt het geen renterisico en gebruikt het geen afgeleide financiële instrumenten om een eventueel renterisico af te dekken.

Marktwaarde

De marktwaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Langlopende verplichtingen

Het Ctgb is langlopende verplichtingen aangegaan voor in hoofdzaak de huur van de kantoorpanden en kosten van de kantoorautomatisering.

De verplichting (x € 1.000) strekt zich uit over de volgende jaren:

	2019	2020	2025
		t/m 2024	t/m 2026
Huur bedrijfspand	725	2.961	1.849
Kantoorautomatisering	767	783	-
	1.492	3.744	1.849

6.6 Toelichting op de winst- en verliesrekening 2018 (Resultatenrekening)

(per kostensoort, bedragen in duizenden euro's)

Hieronder volgen specificaties van enkele posten uit de winst- en verliesrekening over 2018 in vergelijking met de begroting over 2018 en werkelijk 2017.

	2018	begroot 2018	2017
16. Uitbesteed werk	387	1.138	893
De kosten voor uitbesteed werk zijn ten opzichte van de begroting beduidend lager. Dit wordt veroorzaakt doordat het capaciteitstekort voor de beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen praktisch is opgeheven. Er is nog wel sprake van capaciteitstekort bij biociden dat deels wordt gemitigeerd door interne mobiliteit van gewas naar biociden, maar dit kon in 2018 niet worden opgelost door werk uit te besteden omdat er onvoldoende externe capaciteit beschikbaar is op het terrein van biociden.			
17. Collegekosten			
Vergoeding	200	214	199
Reiskosten en overig	17	9	7
	217	223	206
18. Kosten commissie deskundigen			
Vergoeding	-	1	-
Reiskosten	-	-	-
	-	1	-
19. Salarissen en sociale lasten			
Salarissen	8.377	9.445	8.383
Sociale lasten	1.061	1.062	1.005
Pensioenpremies	1.297	1.298	1.164
Inhuur van derden *)	197	150	65
	10.932	11.955	10.617
*) In 2017 werden de kosten van Inhuur derden nog begroot en verantwoord onder de post Overige personeelskosten.			
De arbeidsmarkt trekt aan en daarmee neemt het natuurlijk verloop toe. De salariskosten zijn daardoor onder de begroting gebleven. In 2018 zijn er 10 nieuwe medewerkers in dienst gekomen (uitstroom: 7 medewerkers)			
Aantal Fte's per 31 december 2018	141,4	150,0	138,7

	2018	begroot 2018	2017
20. Overige personeelskosten			
Reis- en verblijfskosten	296	275	304
POP Cursussen/congressen/seminars	190	348	217
ARBO en organisatiekosten	161	100	100
Wervingskosten personeel	21	38	41
	668	761	662
21. Huisvestingskosten			
Huur/onderhoud/OZB	567	510	474
Gas/Water/Elektra	-	9	-
Schoonmaakkosten	55	72	59
Overige huisvestingskosten	74	60	75
	696	651	608
Dit boekjaar zijn de servicekosten over 2016 en 2017 afgerekend en bleken de kosten een stuk hoger dan de vooruitbetaalde voorschotten. Dit jaar is een voorziening getroffen voor de eindafrekening 2018. De voorschotten servicekosten voor 2019 zijn aangepast.			
22. Kantoorkosten			
Contributies/abonnementen/vakliteratuur	13	13	11
Kantoorbenodigdheden	14	20	22
Kantinekosten	29	33	28
Communicatie	56	121	56
Porti	24	25	25
Overige kantoorkosten	8	6	6
	144	218	148
23. Overige bedrijfskosten			
Personeels- en salarisadministratie	28	40	36
Verzekeringen	10	10	8
Bankkosten	3	4	3
Accountantskosten	92	54	67
Juridische personeelondersteuning	2	6	1
Bedrijfsvoering kosten (Certiked/RBB)/IVC	140	114	28
Overige bedrijfskosten	-	5	2
	275	233	145
In 2018 heeft de Internationale Visitatie Commissie (IVC) de audit uitgevoerd, deze audit vindt eens per vijf jaar plaats. De Bedrijfsvoeringkosten zijn hierdoor hoger dan voorgaand jaar.			

	2018	begroot 2018	2017
24. ICT kosten			
Onderhoud hard- en software	830	750	750
Licentiekosten	622	800	531
	1.452	1.550	1.281
25. Projectkosten en investeringen			
Projectkosten	82	125	534
Investeringen	150	100	-
	232	225	534
26. Afschrijving op materiele vaste activa			
Afschrijving verbouw huurpand	269	285	258
Afschrijving kantoorinventaris	15	15	25
Afschrijving hard- en software	324	275	107
	608	575	390
De afschrijving op hard- en software is hoger dan voorgaand jaar, het in eigen beheer ontwikkelde MST is in 2018 geheel in gebruik genomen en wordt op afgeschreven. De afschrijving is hoger dan was begroot, de ontwikkelkosten waren ook hoger uitgevallen dan was verwacht.			
27. Overige organisatiekosten			
Onvoorzien/verhuiskosten KA	-	25	300
Organisatie ontwikkelkosten	55	50	-
Afdeling ontwikkelkosten	13	40	11
Begeleiding/coaching/mobiliteit medewerkers	121	75	5
	189	190	316
28. Bijzondere bedrijfskosten			
Mutatie voorziening	32	-	-6
Correctieverschil in activastaat	-	-	-
	32	-	-6

6.7 Winst- en verliesrekening 2018 (Producten)

(per productsoort, bedragen in duizenden euro's)

	werkelijk 2018				begroot	werkelijk
	kosten	opbrengsten	mutatie OHW	resultaat	2018 resultaat	2017 resultaat
Producten jaarlijkse vergoedingen						
1 a. Onderhoud toelatingen	2.265	2.544	-	279	161	255
b. Coördinatie kleine toepassingen	18	18	-	-	-	-
c. Onderhoud DTG-lijst	57	84	-	27	-	7
d. Ambtshalve ingrijpen	43	104	-	61	-	102
2 Adviseren over Europese stofbeoordelingen Gewasbescherming	261	274	-	13	-	-17
3 Adviseren over Europese stofbeoordelingen biociden (50%)	119	223	100	4	-	37
a Resultaat jaarlijkse vergoedingen	2.763	3.247	100	384	161	384
Tariefgebonden producten						
4 Gewasbescherming						
NL aanvragen (voor 14-06-2011)	-	-	-	-	-	30
Overgangsrecht	454	392	-30	-32	1	31
zRMS zonale aanvragen	1.550	1.244	-305	-1	-	1
Wijzigingsaanvragen zonaal	566	625	59	-	-	-
Wijzigingsaanvragen niet zonaal	161	186	-10	35	1	30
Renewals NL = zRMS	320	687	367	-	-	-
Zonale aanvragen NL = CMS - nieuwe aanvragen	593	527	-17	-49	-	-36
Zonale aanvragen NL = CMS - Wijzigingsaanvragen	107	114	-21	28	-	-10
Renewal NL = CMS	320	534	219	-5	-	43
Wederzijdse erkenningen	693	854	155	6	1	-18
Kleine toepassingen	321	305	-16	-	-	-
MTR/MRL	237	247	10	-	1	2
Vrijstellingen aanvragen	80	98	1	17	-	-4
Van WGGa naar WG	2	2	-21	21	-	-
RUB	30	42	12	-	-	-
Overige aanvragen gewasbescherming	273	313	17	23	2	-
Totaal gewasbescherming	5.707	6.170	420	43	6	69
5 Biociden						
NL aanvragen - overgangsrecht	1.028	1.026	-134	132	1	137
EU nationale aanvragen	949	1.252	300	3	2	9
EU wederzijdse erkenningen	460	736	211	65	1	-9
Renewal EU nationale aanvragen	59	140	49	32	-	-
EU unietoelatingen	642	446	-196	-	-	-
EU vereenvoudigde toelatingen	31	-22	-39	-14	-	1
EU same biocidal products	5	-6	-14	3	1	-
Wijzigingsaanvragen	55	19	-51	15	1	1
Overige aanvragen biociden	194	204	-	10	2	-
Totaal biociden	3.423	3.795	126	246	8	139

	werkelijk 2018				begroot	werkelijk
	kosten	opbrengsten	mutatie OHW	resultaat	2018 resultaat	2017 resultaat
6 Projectleiding en uitvoering	-		-	-	-	57
7 a. Uitvoeren Europese stofbeoordeling, Nederland rapporteur (gewasbescherming)	1.071	1.412	342	-1	-	152
b. Uitvoeren Europese stofbeoordeling, Nederland rapporteur (biociden)	357	690	319	14	-	138
c. Exportverklaringen	5	5	-	-	-	1
Totaal beoordeling EU dossiers	1.433	2.107	661	13	-	291
b Resultaat tariefgebonden producten	10.563	12.072	1.207	302	14	442
Overige producten						
8 a. Beleidsadvisering (fiches)	1.271	1.271	-	-	-	-
b. Bijdrage BREXIT	-	209	209	-	-	-
c. Herbeoordeling risico omwonenden	3	3	-	-	-	-
d. Triazolonen	5	5	-	-	-	-
e. RUB	4	-	-4	-	-	-
f. IenW taken 0,4 fte	106	106	-	-	-	-
g. CCPR: MRL-voorstellen ter voorbereiding van de CCPR	13	13	-	-	-	-
h. Harmonisatie biociden	66	66	-	-	-	-
i. Incidentele projecten VWS	66	66	-	-	-	-
9 Bezwaar en Beroep	775	1.059	284	-	-	-
10 a. Servicedesk	386	377	-9	-	-	6
b. Algemene informatieverstrekking	68	68	-	-	-	1
11 Advisering kennisoverdracht	128	125	2	-5	-	-
c Resultaat overige producten	2.891	3.368	482	-5	-	7
Productresultaat (a+b+c)	16.217	18.687	1.789	681	175	833
Dekkingsresultaat				521	150	-532
Netto opbrengsten minus bedrijfslasten				1.202	325	301
Rentebaten				-	-	-
Vrijval/dotatie aan voorziening dubieuze debiteuren/personeelskosten				-32	-15	6
Reservering investering ICT/projectmanagement				-500	-160	-
Vrijval reservering investering ICT/projectmanagement				-	-	-160
Voorziening opbouw wachtgeld				-148	-	-
Voorziening ambtshalve ingrijpen				-62	-	-102
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening				460	150	45
Bestemmingsresultaat						
Onverdeeld resultaat				460	-	45
				460	-	45

De netto omzet is conform begroting, maar de mutatie onderhanden werk laat zien dat de totale werkvoorraad qua omvang nog iets is toegenomen, zij het beduidend minder dan in 2017. Het Ctgb accommodeert de vraag, maar kan een toename van capaciteit slechts in beperkte mate absorberen, dit conform het concept van gecontroleerde groei.

6.8 Toelichting op de winst- en verliesrekening 2018 (Producten)

(per productsoort, alle bedragen in duizenden euro's)

Het jaar 2018 is afgesloten met een positief bedrijfsresultaat van € 460.000,-. Begroot was een positief resultaat van € 150.000,-. Het verschil tussen begroot en gerealiseerd resultaat kent op hoofdlijnen de volgende oorzaken:

- Op peildatum 1 februari 2018 was het aantal toegelaten middelen hoger dan begroot. Hierdoor zijn er meer inkomsten gegenereerd voor de jaarlijkse vergoeding, wat heeft geleid tot een incidentele meevaller.
- Op de nationale aanvragen biociden is een positief resultaat behaald, dit betreft vooral de aanvragen overgangsrecht. Ook dit is een incidentele meevaller.
- Er zijn voldoende declarabele uren gemaakt om de bedrijfskosten te dekken. Hierdoor ontstaat er een positief dekkingsresultaat. Het aantal declarabele uren is de resultante van diverse factoren waarvan de belangrijkste zijn: beschikbare capaciteit, verloop zittend personeel en werving nieuw personeel, inwerktijd, ziekteverzuim. Verloop en werving resulteerde in een toename van de formatie van 3 fte. Dankzij eerder opgedane ervaring met het inwerkprogramma en strakke sturing op de uren konden meer declarabele uren gemaakt worden dan begroot. Ook het ziekteverzuim was in 2018 lager dan begroot. Dit tezamen heeft geleid tot een hoger aantal declarabele uren.
- Er is een voorziening getroffen voor ICT-kosten van € 500.000,-. Deze reservering is bestemd voor de begeleiding van en inzet voor het organisatiebreed ICT-samenwerkingsplatform, die in 2019 is voorzien.
- Op dit moment zijn er twee medewerkers die aanspraak maken of kunnen maken op de regeling wachtgeld. Hiervoor is een voorziening getroffen.

Het bedrijfsresultaat over 2018 (€ 460.000,-) wordt ten gunste gebracht van de algemene reserve. Het negatief eigen vermogen is daarmee omgezet naar een positief eigen vermogen van € 808.000. Het Eigen vermogen bestaat uit een Algemene Reserve van € 308.000,- en Bestemmingsreserve ICT van € 500.000,-. Conform het Plan van Aanpak EV, zou het Eigen Vermogen ultimo 2018 € 50.000,- bedragen, met het positieve resultaat van 2018 wordt dit € 308.000. Dit is 1,6% van de omzet, conform

de Governance-overeenkomst is een Algemene Reserve van 10% het streven. Bedacht moet worden dat naarmate de arbeidsmarkt verder zal aantrekken, het verloop bij het Ctgb groter kan worden en het moeilijker wordt het aantal declarabele uren te blijven maken. Binnen het concept van gecontroleerde groei zullen we blijven anticiperen op deze ontwikkelingen, maar een gezond Eigen Vermogen en met name een afdoende Algemene Reserve blijft van groot belang om met deze onzekerheid om te kunnen gaan.

Analyse van het resultaat op de netto opbrengsten minus bedrijfslasten ten opzichte van 2017

In 2018 is een positief resultaat gerealiseerd van € 460.000,-. In 2017 was dit een positief saldo van € 45.000,-.

De belangrijkste oorzaken zijn:

- Positief resultaat op gewasbescherming aanvragen in 2018 van € 26.000,- (in 2017 was dit een positief resultaat van € 69.000).
- Positief resultaat op biociden aanvragen in 2018 van € 246.000,- (in 2017 was dit een positief resultaat van € 139.000).
- In 2018 een nihil resultaat op beoordeling EU-dossiers, Nederland rapporteur gewasbescherming, in 2017 een positief resultaat van € 152.000,-.
- Positief resultaat op beoordeling EU-dossiers, Nederland rapporteur biociden van € 13.000,- (in 2017 was dit een positief resultaat van € 138.000,-).
- Een positief dekkingsresultaat in 2018 van € 521.000, in 2017 was er een negatief resultaat van € -692.000,-.
- In 2018 is een voorziening getroffen voor de regeling wachtgeld, in 2017 was deze voorziening € 15.000 welke aangewend is in 2018.
- In 2018 wordt er een bestemmingsreserve gevormd van € 500.000. Deze reservering is bestemd voor de kosten van projectmanagement en het waarborgen van inzet van interne capaciteit (door inzet externe capaciteit indien nodig) ten behoeve van het project en de implementatie van het organisatiebreed ICT-samenwerkingsplatform waarvan de aanschaf is voorzien in 2019.

Analyse van het resultaat op de netto opbrengsten minus bedrijfslasten 2018 ten opzichte van de begroting 2018

Over 2018 is een positief resultaat gerealiseerd van € 460.000,-. Begroot was een positief resultaat van € 150.000,-. De belangrijkste verschillen tussen begroot en gerealiseerd kunnen als volgt worden gespecificeerd (x € 1.000).

	Voordelig	Nadelig
<i>Resultaat jaarlijkse vergoeding</i> Op peildatum 1 februari 2018 was het aantal toegelaten middelen hoger dan begroot. Hierdoor zijn er meer inkomsten voor de jaarlijkse vergoeding dan begroot, wat heeft geleid tot een hoger financieel resultaat.	121	
<i>Gewasbescherming</i>	24	
<i>Biociden</i> Op de nationale aanvragen biociden is een positief resultaat behaald, dit betreft met name de aanvragen overgangsrecht en aanvragen Renewal EU wederzijdse erkenningen.	245	
<i>Beoordeling EU-dossiers, Nederland rapporteur biociden</i> Er zijn 2 aanvragen afgehandeld welke op basis van oude tarieven zijn afgerekend.	13	
<i>Dekkingsresultaat</i> De uitputting van de bedrijfskosten bedraagt 92%. Er zijn voldoende declarabele uren gemaakt om de bedrijfskosten te dekken wat resulteert in een positief dekkingsresultaat.	521	
<i>Voorziening ambtshalve ingrijpen</i> Er zijn 5 kleine trajecten voor ambtshalve ingrijpen geweest in 2018. De kosten worden vergoed uit het tarief Jaarlijkse vergoeding. De opbrengsten die niet zijn aangewend worden overgeheveld naar de balans op Voorziening ambtshalve ingrijpen.	39	
<i>Reservering investering ICT/projectmanagement</i> Verwacht is dat de kosten van projectmanagement voor de inrichting van het organisatiebreed ICT-samenwerkingsplatform in 2019 meer zal kosten dan is begroot. Besloten is om hier een reservering voor te treffen.		500
Voorziening dubieuze debiteuren lager dan begroot		17
Voorziening wachtgeld welke niet was begroot		148
Diversen	12	
Totaal (per saldo positief € 310.000,-)	975	665

6.9 In control statement Ctgb

Risicobeheersings- en controlesystemen bieden niet altijd zekerheid om de doelstellingen te realiseren. Ze kunnen evenmin alle onjuistheden van materieel belang, verlies, fraude en overtredingen van wetten en regels geheel voorkomen.

Het beleid van het Ctgb blijft gericht op het continu toetsen en verbeteren van de interne risicobeheersings- en controlesystemen om de betrouwbaarheid en effectiviteit van de dienstverlening te optimaliseren. Dit doen we op diverse niveaus. Het eerste niveau bestaat uit het werkplan en de begroting waarin het management de risico's identificeert en de beheersmaatregelen implementeert. Het tweede niveau is de kwartaalrapportage waarin het management en de teamleiders de risico's en maatregelen toetsen en de interne risicobeheersing en controlesystemen verbeteren om de betrouwbaarheid en effectiviteit van onze dienstverlening te optimaliseren.

Het derde niveau is dat van onze externe en interne audits die onafhankelijk en objectief het kwaliteitssysteem en risicomanagementsysteem beoordelen. Het Ctgb is gecertificeerd volgens ISO 9001 sinds 28 april 2009 en sinds 28 april 2018 volgens ISO 9001:2015.

De risicobeheersings- en controlesystemen, aangaande zowel de in het verslagjaar te bereiken doelstellingen als de financiële verslaggevingsrisico's, hebben naar behoren gewerkt. Ze geven een redelijke mate van zekerheid dat deze doelstellingen op een adequate wijze zijn gerealiseerd en dat de financiële verslaggeving van het lopende jaar geen onjuistheden van materieel belang bevat.

6.10 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Topfunctionarissen in de (semi) publieke sector mogen niet meer verdienen dan het salaris van een minister. De WNT-norm voor topfunctionarissen is voor 2018 gesteld op € 189.000,-. De maandelijkse vergoedingen voor de voorzitter, de collegeleden en de plaatsvervangend collegeleden zijn bij besluit van 17 augustus 2016 (DGAN-PAV/16103970) opnieuw vastgesteld.

College bedragen x € 1	ir. J.F. de Leeuw	dr. ir. E. den Belder	prof.dr. H.J.P. Eijsackers	drs. D.H.J. van de Weerd	prof.dr. A.P. van Wezel
Functiegegevens	voorzitter	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee	nee	nee
Bezoldiging					
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	82.771	22.662	22.625	22.736	22.792
Beloningen betaalbaar op termijn	8.325	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	91.096	22.662	22.625	22.736	22.792
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	94.500	37.800	37.800	37.800	37.800
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	91.096	22.662	22.625	22.736	22.792
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2017	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)					
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee	nee	nee
Bezoldiging					
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	79.542	22.291	22.336	22.366	22.493
Beloningen betaalbaar op termijn	9.683	-	-	-	-
<i>Subtotaal bezoldiging</i>	89.225	22.291	22.336	22.366	22.493
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	90.500	36.200	36.200	36.200	36.200
Totale bezoldiging 2017	89.225	22.291	22.336	22.366	22.493

College bedragen x € 1	dr.ir. R. Houba	dr. ir. W.A.J. de Milliano	drs. A.W. van der Wielen	dr.ir. M. Wolfs
Functiegegevens	plv lid	plv lid	plv lid	plv lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12		1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,1	0,1		0,1
Dienstbetrekking?	nee	nee		nee
Bezoldiging				
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	11.611	12.217	-	11.717
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>11.611</i>	<i>12.217</i>	<i>-</i>	<i>11.717</i>
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	18.900	18.900	-	18.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	11.611	11.312	-	11.717
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017				
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/10	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,1	0,1	0,1	0,1
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee	nee
Bezoldiging				
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	11.449	11.870	9.397	11.493
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
<i>Subtotaal bezoldiging</i>	<i>11.449</i>	<i>11.870</i>	<i>9.397</i>	<i>11.493</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.100	18.100	18.100	18.100
Totale bezoldiging 2017	11.449	11.870	9.397	11.493

College

bedragen x € 1

drs. H.J. Jeuring

Functiegegevens

Kalenderjaar

plv lid

2018

Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)

1/8 - 31/12

Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar

5

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

Maximum uurtarief in het kalenderjaar

182

Maxima op basis van de normbedragen per maand

2.530

Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand
1 t/m 12

12.650

Bezoldiging

Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?

Ja

Bezoldiging in de betreffende periode

4.907

Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12

4.907

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag

n.v.t.

Totale bezoldiging, exclusief BTW**4.907**

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

n.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling

n.v.t.

Ctgb-directie bedragen x € 1	dr. ir. L.P. van Duijn	dr. I.T.M. Becks
Funcitiegegevens	Secretaris/directeur	Manager C&P, tevens plv. secretaris/directeur
Aanvang en einde functievulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	123.475	94.574
Beloningen betaalbaar op termijn	15.054	13.413
<i>Subtotaal</i>	<i>138.529</i>	<i>107.987</i>
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terug- ontvangen bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	138.529	107.987
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	121.761	87.521
Beloningen betaalbaar op termijn	16.890	13.350
<i>Subtotaal bezoldiging 2017</i>	<i>138.651</i>	<i>100.871</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
Totale bezoldiging 2017	138.651	100.871

De nevenfuncties van de voorzitter, de leden, de plaatsvervangend leden en de secretaris/directeur staan gepubliceerd op de website van het Ctgb.

7. OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het College voor de Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Ctgb)

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden te Ede gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2018 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in het Controleprotocol Ctgb 2016 zijn opgenomen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de winst-en-verliesrekening over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, het Controleprotocol Ctgb 2016 en het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het College voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening

nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie

die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 13 maart 2019

BDO Audit & Assurance B.V. namens deze,
drs. J.S. Terlingen RA

Bepalingen inzake de resultaatbestemming

Het Ctgb is bevoegd tot het vormen van een egaliseriereserve (Kaderwet zelfstandige bestuursorganen hoofdstuk 4, artikel 33, lid 1). Conform het sturingsarrangement Ctgb wordt het Ctgb toegestaan als financiële buffer een algemene reserve aan te houden van maximaal 10% van de gemiddelde totale jaaromzet over de afgelopen drie jaren. Zolang de algemene reserve deze omvang niet heeft bereikt zal er geen betaling uit de reserve aan het Rijk plaatsvinden. Indien de algemene reserve stijgt tot een bedrag boven deze omvang, treden het ministerie van LNV en het Ctgb met elkaar in overleg over de bestemming van het meerdere.

Resultaatbestemming

Het College stelt voor om het onverdeelde resultaat over 2018 (€ 460.000,-) ten gunste van de algemene reserve te brengen. Het besluit tot vaststelling van de jaarrekening behoeft de goedkeuring van Onze Minister.

Ede, 13 maart 2019

ir. Johan F. de Leeuw

voorzitter

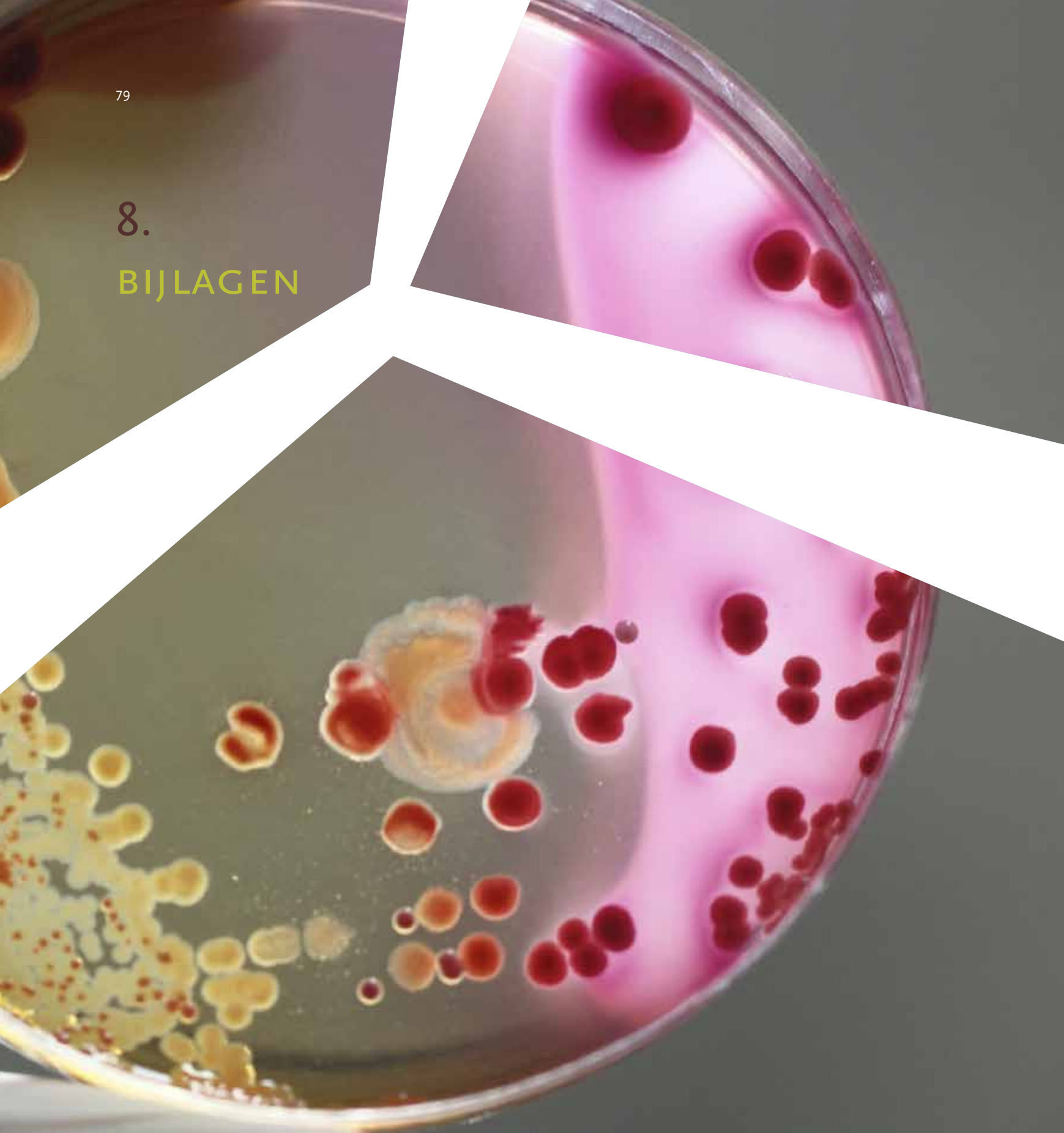
dr. ir. Luuk P. van Duijn

secretaris/directeur

8.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Sociaal jaarverslag

Het Ctgb is een professionele organisatie met tevreden medewerkers en een informele werksfeer. In 2018 leidde dit voor de tweede keer tot het keurmerk van Effectory en Intermediair, nu: 'Beste werkgever 2018-2019'. De organisatie heeft een 'open deuren beleid' en de collegialiteit is groot. Medewerkers zijn betrokken en hebben passie voor hun werk. Het Ctgb draagt bij aan een goede balans tussen werk en privé door medewerkers te blijven faciliteren in flexibel werken en thuiswerken. Daarnaast beschikt iedereen over een eigen, individueel ingestelde werkplek om prettig te kunnen werken.

Instroom en uitstroom nieuwe medewerkers

In 2018 zijn er 10 nieuwe medewerkers begonnen en is van 7 collega's afscheid genomen. De instroom van nieuwe medewerkers vond vooral plaats binnen de primaire afdelingen: 5 wetenschappelijk beoordelaars, 1 jurist, 1 projectleider (biociden), 1 senior beleidsmedewerker en 2 medewerkers bij ondersteunende afdelingen.

De personeelsformatie komt eind 2018 uit op 157 medewerkers (141,8 Fte)

en is daarmee ten opzichte van 2017 gegroeid met 2%. (2017: 154 medewerkers – 138,7 Fte.)

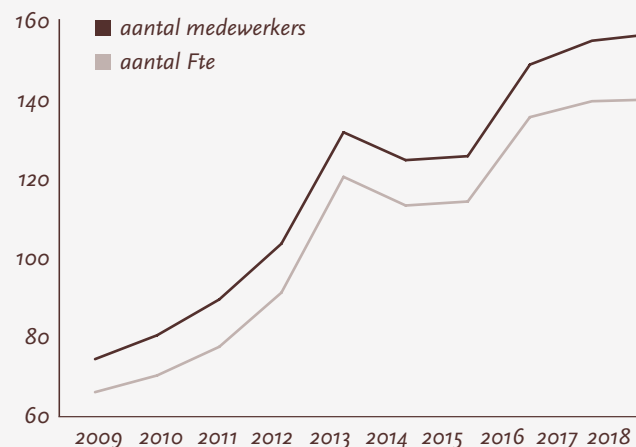
Het aantal medewerkers met een vast dienstverband komt eind 2018 uit op 132 medewerkers (119,4 Fte). De resterende 25 medewerkers (22 Fte) hebben een tijdelijke aanstelling of zijn werkzaam op uitzend- of detachingsbasis.

Karakterisering samenstelling personeel

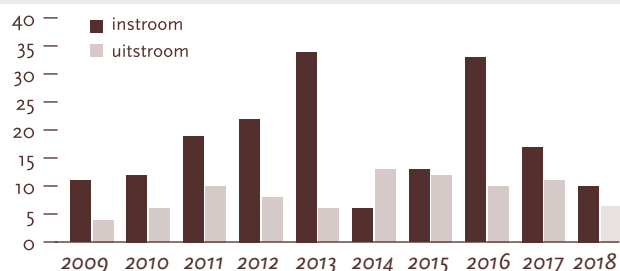
Het percentage vrouwen in de organisatie neemt weer iets toe, 64% van het totaal aantal medewerkers is vrouw. De personeelsformatie bestond eind 2018 uit 157 medewerkers waarvan 100 vrouwen en 57 mannen. De gemiddelde leeftijd in 2018 is 45,5 jaar.

Het percentage deeltijdwerkers in 2018 blijft gelijk aan 2017. Zo'n 58% van alle medewerkers werkt in deeltijd. (2017: 58%, 2016: 49,5%, 2015: 57%, 2014: 57%, 2013: 52%, 2012: 59%, 2011: 68%, 2010: 66%, 2009: 62%.)

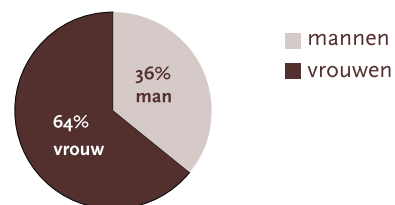
Personeelsformatie

In- en uitstroom personeel

Verhouding man/vrouw

Ook het percentage vrouwen dat in deeltijd werkt, blijft gelijk aan 2017. Van de vrouwen werkt 71% in deeltijd. (2017: 71%, 2016: 66%, 2015: 74%, 2014: 71%, 2013: 63,4%, 2012: 70%, 2011: 82%, 2010: 80%, 2009: 79%.) En daarmee blijft ook het percentage vrouwen met een fulltime dienstverband gelijk aan 2017.

Tevens blijven de percentages bij de mannen gelijk aan 2017. Van de mannen werkt 65% fulltime en 35% in deeltijd. (2017: 35%, 2016: 34%, 2015: 29%, 2014: 33%, 2013: 34,7%, 2012: 39%, 2011: 45%, 2010: 53%, 2009: 37%.)

Ouderschapsverlof

In 2018 maakten 28 medewerkers gebruik van (gedeeltelijk) betaald ouderschapsverlof: 17 vrouwen en 11 mannen. Dit is nagenoeg gelijk aan 2017 toen 27 medewerkers hiervan gebruikmaakten.

Het Gesprek

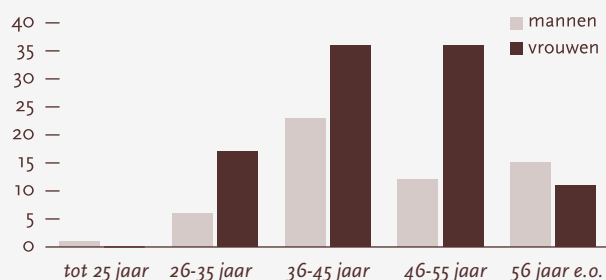
Minstens één keer per jaar voert elke medewerker een functioneringsgesprek met de leidinggevende. Deze gesprekken hebben als doel om persoonlijke aandacht en richting te geven aan persoonlijke ambities, om

de ontwikkeling en de veranderende eisen van de organisatie aan werk en medewerkers helder te houden, en de optimale match te maken tussen menselijk kapitaal en de organisatieopdracht. Het accent tijdens deze gesprekken ligt op persoonlijke, competentiegerichte ontwikkeling van de medewerker, in relatie tot zijn functie en de verwachtingen die er wederzijds zijn. Hierbij worden ook nadrukkelijk de teamplannen betrokken, die voor elk team per jaar worden opgesteld. In 2018 is 'flexibilisering' onderwerp van gesprek geweest in de gesprekkencyclus tussen medewerker en leidinggevende.

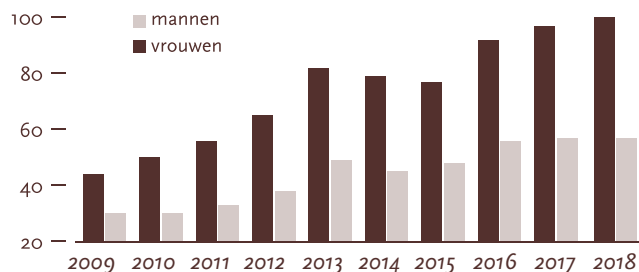
Exitgesprekken

Met vertrekkende medewerkers worden exitgesprekken gevoerd, tenzij zij aangeven hier geen gebruik van te willen maken. De belangrijkste doelstelling van het exitgesprek is om van vertrekkende medewerkers te leren wat er goed gaat binnen de Ctgb-organisatie en wat er beter kan. De uitkomsten hiervan worden ook gebruikt om ongewenst verloop te verminderen. Daarnaast leveren de exitgesprekken input op voor de directiebeoordeling. De uitkomsten van de gesprekken worden schriftelijk vastgelegd en jaarlijks besproken met het managementteam.

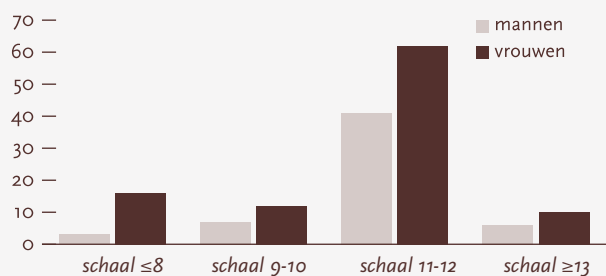
Verhouding man/vrouw in 2018 – leeftijdsopbouw

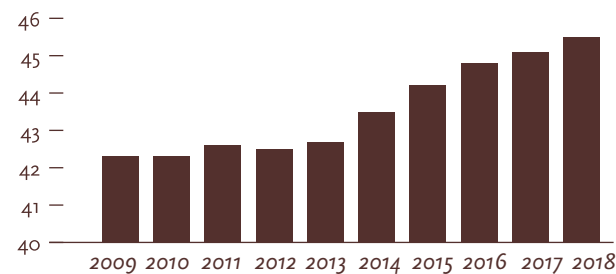
Aantal vrouwen en mannen

Verhouding man/vrouw in 2018 – per salarisoniveau

Gemiddelde leeftijd

De uitkomsten van de exitgesprekken hebben in 2018 niet geleid tot aanpassing van interne processen. In 2018 was de uitstroom conform verwachting. In bijna alle gevallen was de leidinggevende op de hoogte van een naderend vertrek en zijn daarover goede gesprekken gevoerd. Door hierover vroegtijdig te spreken, kan de organisatie sneller anticiperen op het vertrek en blijft een verrassingseffect uit. De exitgesprekken bevestigen dit en laten daarmee zien dat ook het onderwerp 'uitstroom' steeds meer een plaats heeft gekregen in de gesprekken tussen medewerker en leidinggevende.

Vlootstroom en bewust belonen krijgen in 2018 een ander accent

In 2018 is de vlootstroom in een ander jasje gestoken. Deze verandering is ingevoerd op advies van de OR en de medewerkers zelf. Het incidenteel voordragen en eenmalig financieel belonen van medewerkers tijdens de jaarlijkse vlootstroom heeft niet het gewenste effect en de gewenste uitwerking op onze medewerkers. Er is vanuit de organisatie veel meer behoefte aan het uitspreken van waardering en/of een teambeloning. Bij de nieuwe aanpak is er daarom voor gekozen om even kort bij alle medewerkers en de teams stil te staan en de leidinggevenden vanuit het management feedback te geven op het functioneren van hun teams en medewerkers. Vervolgens is het aan de leidinggevenden om persoonlijk de feedback en waardering naar hun teams en medewerkers uit te spreken en te kiezen voor een teambeloning.

Ziekteverzuim in 2018

In 2018 komt het gemiddelde ziekteverzuimpercentage uit op 3,6% (lang verzuim 2,3% en kort verzuim 1,3%).

Daarmee wordt de dalende lijn in het ziekteverzuim voortgezet (2017: 4,1%, lang verzuim 2,9% en kort verzuim 1,2%, 2016: 4,84%, lang verzuim 3,44% en kort verzuim 1,4%).

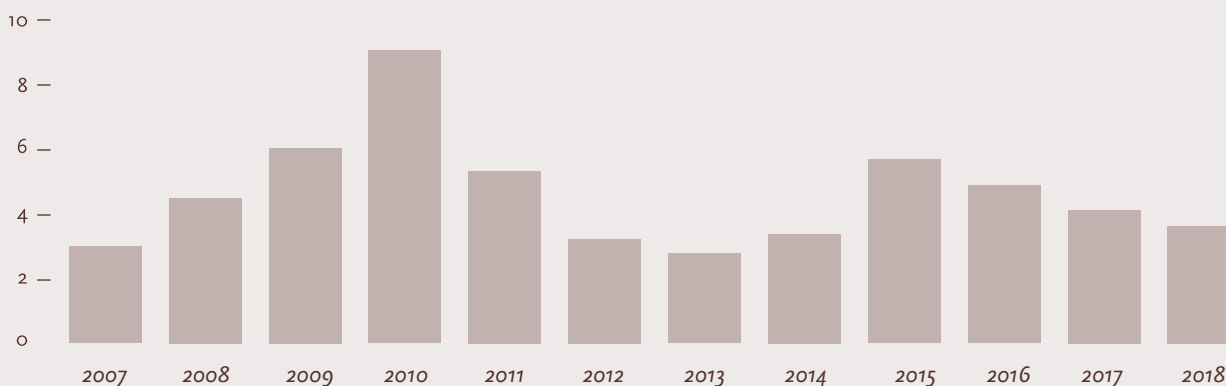
Het langdurig verzuim wordt veroorzaakt door klachten die niet door het Ctgb te beïnvloeden zijn. Met betrokken medewerkers worden in samenspraak met de bedrijfsarts goede afspraken gemaakt om hun re-integratie zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen. Daarnaast zijn leidinggevenden getraind in het voeren van verzuimgesprekken en vinden er gesprekken plaats om uitval te voorkomen.

Het Ctgb-ziekteverzuimpercentage ligt onder het landelijk gemiddelde. In 2018 kwam dit (t/m Q3) uit op 5,6%. (Bron: CBS d.d. 30-01-2019, *bedrijfstak openbaar bestuur en overheidsdiensten*).

Arbo en preventie

Alle medewerkers hebben net als voorgaande jaren – een keer per maand op kosten van de werkgever – gebruik kunnen maken van stoelmassage. De aanwezigheid van de stoelmassage wordt afgestemd op de behoefte, zodat iedereen in de gelegenheid is hier met enige regelmaat van te profiteren. Daarnaast wordt voor alle nieuwe medewerkers de arbeidsfysiotherapeut ingeschakeld om de werkplek verantwoord in te stellen. Deze geeft advies en kan ook verder ondersteunen.

Ziekteverzuimpercentage

BHV

2018 is voor de BHV een rustig jaar geweest. Er hebben zich geen grote (persoonlijke) incidenten voorgedaan. Er was een melding over een ongeval tijdens woon-werkverkeer en er waren zes meldingen over medewerkers die onwel werden op het werk. Bij alle incidenten heeft het BHV-team ondersteuning verleend. De BHV heeft tijdens de introductiedag voor nieuwe medewerkers een toelichting gegeven op de BHV-gerelateerde zaken bij het Ctgb.

Het BHV-team heeft in 2018 een ontruimingsoefening gesimuleerd waarbij de aandacht lag op de interne communicatie tijdens een ontruiming. Daarnaast heeft de BHV-ploeg in november in-company een herhalings-training gevolgd om de theoretische kennis en vaardigheden op peil te houden.

Medezeggenschap

Begin 2018 bestond de ondernemingsraad (OR) uit vijf leden. Van één lid liep in oktober de termijn af en dit lid stelde zich niet opnieuw verkiesbaar. Vervolgens resulteerden de verkiezingen in een gelijke stand tussen de twee kandidaten die zich verkiesbaar hadden gesteld. De OR is daarom tijdelijk uitgebreid naar zes leden. Wanneer een zittend lid uit de OR terugtreedt, zal de OR weer worden teruggebracht tot vijf leden. Er waren in 2018 tien overlegvergaderingen met de bestuurder en de manager bedrijfsvoering.

De belangrijkste (overleg)punten in 2018 waren:

- Flexibiliteit
- GRIP, o.a. voorspelbaarheid
- Intern beleid: Kennisbeleid, Kwaliteitsbeleid, Organisatiebeleid en Personeelsbeleid
- Internationale visitatiecommissie (IVC)
- Ontwikkelingen aangaande Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)
- Privacy(-officer)
Verskil in werkdruk tussen teams en tussen biociden en gewas
- Vlootschauw

En de vaste onderwerpen:

- Jaarverslag
- Kwartaalrapportages, financiële situatie Ctgb en 'sturen op uren'
- Meerjarenontwikkeling 2020 – 2024
- Organisatieontwikkelingen zoals het invullen van vacatures
- Welbevinden en groeimogelijkheden personeel
- Werkplan en begroting 2019

De ondernemingsraad heeft in 2018 één overleg met de voorzitter van het College gehad en geen formele advies- of instemmingsverzoeken ontvangen. Wel is een schriftelijke reactie vanuit de OR gegeven op enkele beleidsdocumenten.

Bijlage 2. Samenstelling College, commissies en Ctgb-management

College		(her)benoemd tot
ir. J.F. de Leeuw	voorzitter	01-04-2020
dr. ir. E. den Belder	lid	01-01-2020
prof. dr. H.J.P. Eijsackers	lid	01-02-2021
prof. dr. A.P. van Wezel	lid	01-01-2022
drs. D.H.J. van de Weerd	lid	01-01-2020
dr. ir. R. Houba	plaatsvervangend lid	01-01-2022
dr. ir. M. Wolfs	plaatsvervangend lid	01-01-2022
dr. ir. W.A.J. de Milliano	plaatsvervangend lid	01-01-2020
drs. H.J. Jeuring	plaatsvervangend lid (vanaf 1 augustus 2018)	01-08-2022
dr. ir. L.P. van Duijn	secretaris	
Adviescommissie voor de bezwaarschriften		
mr. drs. J.H. Geerdink	voorzitter (vanaf 01-08-2016)	01-08-2020
dr. W.H. van Eck	lid (vanaf 01-09-2016)	01-09-2021
prof. dr. mr. B.M.J. van der Meulen	lid (vanaf 01-05-2016)	01-05-2021
mr. L.B. Bovendeert Msc	lid (vanaf 01-03-2015)	01-03-2020
mr. drs. R. Van Baaren	lid (vanaf 01-05-2016)	31-10-2018
mr. J.L.D. Heukers	lid (vanaf 26-11-2018)	26-11-2023
mr. J. Scheper (extern)	secretaris	
mr. J.H.P. Hofs (extern)	secretaris	
Ctgb-directie en -management		
dr. ir. L.P. van Duijn	secretaris/directeur	
dr. I.T.M. Becks-Vermeer	manager Collegeadvies & Projectplanning en plaatsvervangend secretaris/directeur	
dr. N.C.R. van Straten	manager Wetenschappelijke Beoordeling en Advisering	
I. van Geerenstein-Klarenbeek	manager Bedrijfsvoering	

Bijlage 3. Voortgang EU stoffen gewasbescherming (Nederland RMS en co-RMS)

Uitvoeren EU stofbeoordeling gewasbescherming	Omschrijving	Stand van zaken	Status
EAS – AIR₂ (Existing Active Substance – Active Ingredient Renewal, tweede werkprogramma)			
Bentazon (Co-RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Afgerond	Afgerond
EAS – AIR₃ (Existing Active Substance – Active Ingredient Renewal, derde werkprogramma)			
<i>Pseudomonas chlororaphis</i> MA342 (Co-RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Chlorpropham (Co-RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Chlorothalonil (Co-RMS: BE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Spinosad (Co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Gaande
Ethephon (Co-RMS: PL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Peer review gaande	Gaande
Carvone (Co-RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
Dimethomorph (Co-RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Peer review gaande	Gaande
Pyriproxyfen (Co-RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Peer review gaande	Gaande
<i>Clonostachys rosea</i> J1466 (voorheen <i>Gliocladium catenulatum</i> J1446) (RMS: HU)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Afgerond	Afgerond
Milbemectin (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Peer review gaande	Gaande
MCPA (RMS: PL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
MCPB (RMS: PL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
<i>Paecilomyces lilacinus</i> strain 251 (RMS: HU)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Clofentezine (RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Peer review gaande	Gaande
Nicosulfuron (RMS: LV)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
EAS – AIR₄ (Existing Active Substance – Active Ingredient Renewal, vierde werkprogramma)			
Flutolanil (co-RMS: UK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Peer review gaande	Gaande
<i>Bacillus thuringiensis subsp. Aizawai</i> strain ABTS-1857 (co-RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Peer review gaande	Gaande
<i>Bacillus thuringiensis subsp. Aizawai</i> strain GC-91 (co-RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Peer review gaande	Gaande
<i>Lecanicillium muscarium</i> (formerly <i>Verticillium lecanii</i>) strain Ve6 (co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Peer review gaande	Gaande
<i>Metarhizium anisopliae var. anisopliae</i> strain BIPESCO 5 (co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
<i>Metarhizium anisopliae var. anisopliae</i> strain F52 (co-RMS: FR)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Plant oils / Rape seed oil (co-RMS: FI)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Potassium hydrogen carbonate (co-RMS: EL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Opstellen RAR gaande	Gaande
Metazachlor (co-RMS: PT)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier

Uitvoeren EU stofbeoordeling gewasbescherming	Productomschrijving	Stand van zaken	Status
Aclonifen (co-RMS: NO)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Dodemorph (co-RMS: IT)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Ethylene (co-RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Sodium 5-nitroguaiacolate (co-RMS: EL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Sodium o-nitrophenolate (co-RMS: EL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Sodium p-nitrophenolate (co-RMS: EL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Cycloxydim (co-RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Aluminium sulphate (co-RMS: CZ)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Bupirimate (co-RMS: PL)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Imazalil (co-RMS: BE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Benfluralin (RMS: NO)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Peer review gaande	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain ABTS 351 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain PB 54 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain SA 11 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain SA12 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki strain EG 2348 (RMS: DK)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Beauveria bassiana strain ATCC 74040 (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Beauveria bassiana strain GHA (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Cydia pomonella Granulovirus (CpGV) (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Trichoderma harzianum strain T-22 (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Trichoderma harzianum strain ITEM 908 (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Beoordeling RMS gaande	Gaande
Verticillium albo-atrum (formerly Verticillium dahliae) strain WCS850 (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Peer review gaande	Gaande
Imidacloprid (RMS: DE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Acetic acid (RMS: AT)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Plant oils / Spear mint oil (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Dazomet (RMS: BG)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier

Uitvoeren EU stofbeoordeling gewasbescherming	Productomschrijving	Stand van zaken	Status
6-benzyladenine (RMS: SE)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
Lime sulphur (calcium polysulphide) (RMS: CZ)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
8-hydroxyquinoline incl. oxyquinoleine (RMS: ES)	Herbeoordeling bestaande stof NL is Co-RMS	Aanvraag ontvangen	Wachten op dossier
EAS – Confirmatory data (Existing Active Substance – bevestigende data)			
Terpenoid blend QRD460	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
<i>Pseudomonas</i> sp. strain DSMZ 13134	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Afgerond	Afgerond
Pyridalyl	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
1,4-dimethylnaphthalene	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
L-ascorbic acid	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
Acequinocyl	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
<i>Bacillus pumilus</i> strain QST 2808	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
Flupyradifurone	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
Pendimethalin	Beoordelen confirmatory data na goedkeuring stof	Beoordeling gaande	Gaande
NAS (New Active Substance)			
<i>Beauveria bassiana</i> IMI389521	Beoordeling nieuwe stof	Afgerond	Afgerond
<i>Beauveria bassiana</i> PPRI 5339	Beoordeling nieuwe stof	Afgerond	Afgerond
<i>Chromobacterium subtsugae</i> PRAA4-1 ^T	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
<i>Bacillus subtilis</i> IAB/BS03	Beoordeling nieuwe stof	SCoPAFF procedure gaande	Afgerond
<i>Bacillus amyloliquefaciens</i> AH2	Beoordeling nieuwe stof	Peer review gaande	Gaande
Sweet Lupin (seeds), Lupinus albus L., germ., ext.	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
<i>Beauveria bassiana</i> 203	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
3-decen-2-one	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Opstellen DAR gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Ontvankelijkheidscheck gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Ontvankelijkheidscheck gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Ontvankelijkheidscheck gaande	Gaande
Nieuwe stof	Beoordeling nieuwe stof	Ontvankelijkheidscheck gaande	Gaande
Overige aanvragen			
Uitbreiding gebruiksgebied	Uitbreiding gebruiksgebied	Ontvankelijkheidscheck gaande	Gaande

Bijlage 4. Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen gewasbeschermingsmiddelen in 2018

Type aanvraag	Omschrijving	Onderhanden start 2018	Verwacht in te dienen	Ingediend	Verwacht af te handelen	Afgehandeld	Onderhanden eind 2018
Zonale aanvragen NL ZRMS	Zonale aanvragen voor nieuwe middelen	62	27	21	27	29	54
	Wijzigingsaanvragen zonaal (o.a. uitbreidingen en majeure wijziging samenstelling)	28	17	15	11	17	26
	Aanvragen voor verlenging (renewal) van toelatingen	19	35	22	14	1	40
Zonale aanvragen NL CMS	Aanvragen op basis van een zonale beoordeling voor nieuwe middelen opgesteld door een andere lidstaat; leveren van commentaar en beoordeling NL specifieke aspecten	88	35	23	40	29	82
	Aanvragen op basis van een zonale beoordeling voor wijzigingen/uitbreidingen opgesteld door een andere lidstaat; leveren van commentaar en beoordeling NL specifieke aspecten	23	11	10	4	12	21
	Aanvragen voor verlenging (renewal) van toelatingen	56	80	42	25	11	87
Wijzigingsaanvragen nationaal	Wijziging die toeziet op NL specifieke aspecten en waarvoor het core dossier niet hoeft te worden aangepast	7	30	27	32	29	5
Wederzijdse erkenningen	Wederzijdse erkenning aanvragen	35	30	49	32	47	37
Uitbreidingsaanvragen Kleine toepassingen niet zonaal	Aanvragen tot uitbreiding in NL (niet zonaal) van een bestaande toelating met alleen kleine toepassingen (NLKUG)	19	35	32	35	35	16
Overgangsrecht	Herregistratie (niet zonaal)	4	0	0	1	4	2**
	Vrijwillig zonale herregistraties NL ZRMS	4	0	0	1	1	3
	Vrijwillig zonale herregistraties NL CMS	28	0	0	15	13	13**
Afleiden MTR	Aanvragen tot afleiden van Maximaal Toelaatbaar Risico	0	2	2	2	1	1
Afleiden MRL	Aanvragen tot afleiden van Maximaal Residu Limiet	19	10	12	10	23	8
Totaal gewasbescherming		392	312	255	249	252(36)*	395

*de waarde tussen haakjes geeft het aantal aanvragen weer dat hiervan is ingetrokken of niet in behandeling is genomen; deze is reeds opgenomen in het totaal.

**2 aanvragen vrijwillig zonale herregistratie NL=CMS zijn omgezet naar 2 aanvragen herregistratie (niet zonaal).

Bijlage 5. Voortgang EU stoffen biociden (Nederland RMS)

Uitvoeren EU stof-beoordeling biociden	Stofnaam	Stand van zaken	Status
PT 2, 3, 4 (3e lijst)	Salicylic acid	ED beoordeling gevraagd	Gaande
PT 11 (4e lijst)	Active bromine generated from bromine chloride	Peer review gaande	Gaande
PT 11 (4e lijst)	DCDMH	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 11 (4e lijst)	DCEMH	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 11, 12 (4e lijst)	BCDMH	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2 (3e lijst)	BCDMH	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2, 11, 12 (3e, 4e lijst)	Active bromine generated from sodium bromide and sodium hypochlorite	Peer review gaande	Gaande
PT 2, 11, 12 (3e, 4e lijst)	Active bromine generated from sodium bromide and calcium hypochlorite	Peer review gaande	Gaande
PT 2, 11, 12 (3e, 4e lijst)	Active bromine generated from sodium bromide and chlorine	Peer review gaande	Gaande
PT 2, 11, 12 (3e, 4e lijst)	Active bromine generated from sodium bromide by electrolysis	Peer review gaande	Gaande
PT 9	Allyl isothiocyanate	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 18	Silicilic acid, aluminium magnesium sodium salt	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2, 3, 4 (3e lijst)	Glycolic acid	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2, 7	PQ Polymer	Aanvraag ingetrokken	Afgerond
PT 11	Active chlorine generated from seawater (sodium chloride) by electrolysis	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2	Active chlorine generated from chloride of ambient water by electrolysis	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2	Free radicals generated in situ from ambient air or water (LG)	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2	Free radicals generated in situ from ambient air or water (Yordas)	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2, 3, 4, 5, 7, 11, 12, 13, 21	Free radicals generated in situ from ambient air or water (ACT)	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 5, 11	Free radicals generated in situ from ambient air or water (AOT)	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2	Free radicals generated in situ from ambient air or water (TOTO)	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2, 4	Free radicals generated in situ from ambient air or water (Yordas)	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2	Free radicals generated in situ from ambient air or water (Yordas)	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 2, 4, 5, 11	Ozone generated from oxygen (European Ozone Trade Association)	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 6	Benzyl alcohol	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
Annex I inclusie	trisodium orthophosphate	Aanvraag in beoordelingsfase	Gaande
PT 11,12	Active bromine generated from hypobromous acid and urea and bromourea	Aanvraag in validatiefase	Gaande
PT 11	Active bromine generated from sodium hypobromite and N-bromosulfamate and sulfamic acid	Aanvraag in validatiefase	Gaande

Bijlage 6. Aantal ingediende en afgehandelde aanvragen biociden in 2018

Type aanvraag	Omschrijving	Onderhanden start 2018	Verwacht in te dienen	Ingediend	Verwacht af te handelen	Afgehandeld	Onderhanden eind 2018
NL aanvragen, overgangsrecht	Aanvragen overgangsrecht (regulier en uitbreiding)	109	75	56	60	69	96
EU unietoelatingen	Aanvragen tot toelating van biociden voor de gehele EU (NL RMS)	38	12	8	3	3	43
EU nationale aanvragen	Aanvragen tot toelating van een nieuwe biocide en aanvragen tot toelating d.m.v. herregistratie van een al in NL toegelaten biocide (RMS)	54	36	38	10	4	88
EU wederzijdse erkenningen 'in sequence'	Aanvragen tot toelating van een nieuwe biocide en aanvragen tot toelating d.m.v. herregistratie van een al in NL toegelaten biocide o.b.v. wederzijdse erkenning (CMS)	12	20	17	16	19	10
EU wederzijdse erkenningen 'in parallel'	Aanvragen tot toelating van een nieuwe biocide en aanvragen tot toelating d.m.v. herregistratie van een al in NL toegelaten biocide o.b.v. wederzijdse erkenning (CMS)	62	28	27	25	16	73
EU Renewals NL=eCA	Aanvragen voor verlenging (renewal) van toelatingen	7	4	4	7	7	4
EU Renewals NL=CMS	Aanvragen voor verlenging (renewal) van toelatingen	42	2	14	31	45	11
EU vereenvoudigde toelatingen	Aanvragen tot toelating van biociden o.b.v. laag-risico stoffen (Annex 1)	3	5	3	2	5	1
EU Same Biocidal Products	BPR-variant van de 'afgeleide toelating' onder overgangsrecht	29	20	24	8	20	33
EU wijzigingsaanvragen (groot)	Aanvragen voor (majeure) wijziging van onder de BPR toegelaten biociden (RMS)	5	5	0	5	2	3
EU wijzigingsaanvragen (groot) wederzijdse erkenningen	Aanvragen voor (majeure) wijziging van onder de BPR toegelaten biociden (CMS)	8	5	1	4	5	4
EU wijzigingsaanvragen (klein)	Aanvragen voor (mineure) wijziging van onder de BPR toegelaten biociden	0	10	5	5	1	4
Totaal Biociden		369	222	197	176	196(37)*	370

*de waarde tussen haakjes geeft het aantal aanvragen weer dat hiervan is ingetrokken of niet in behandeling is genomen; deze is reeds opgenomen in het totaal.

Bijlage 7. Aantal ingediende en afgehandelde overige aanvragen (gewasbescherming en biociden) in 2018

Product	Onderhanden start 2018	Verwacht in te dienen	Ingediend	Verwacht af te handelen	Afgehandeld	Onderhanden eind 2018
Overige aanvragen gewasbeschermingsmiddelen	131	500	612	500	463	280
Overige aanvragen biociden	65	300	460	300	430	95
Totaal	196	800	1072 134%	800	893(31)* 111%	375

*de waarde tussen haakjes geeft het aantal aanvragen weer dat hiervan is ingetrokken of niet in behandeling is genomen; deze is reeds opgenomen in het totaal.

Bijlage 8. Bezwaren, beroepen, openbaarmakingsverzoeken en Wob-zaken

In het bijgevoegde schema is weergegeven hoeveel bezwaren en beroepen, openbaarmakingsverzoeken, Wob-zaken en overige zaken er in 2018 zijn binnengekomen en afgehandeld.

2018	Ingediend	Afgehandeld	Uitkomst
Bezwaren			
Gewasbeschermingsmiddelen	15	9	Ingetrokken: 10, Gegronnd: 1, Deels gegronnd/deels ingetrokken: 6, Kennelijk gegronnd: 4,
Biociden	20	21	Kennelijk ongegronnd: 1, Niet ontvankelijk: 1,
Totaal bezwaren	35	30 (13 uit eerdere jaren)	Kennelijk niet ontvankelijk: 4, Diversen: 3 **
Beroepszaken			
Gewasbeschermingsmiddelen	1	6	
Biociden	2	1	Ingetrokken: 1,
Totaal beroepszaken	3	7	Ongegronnd: 1, Gegronnd: 5
Vovo			
Gewasbeschermingsmiddelen	-	2	
Biociden	2	2	
Totaal Vovo's	2	4	Afgewezen: 2, Ingetrokken: 2
Zaken ter zitting bij Adviescommissie			
Gewasbeschermingsmiddelen	8	7	Ongegronnd: 2,
Totaal zaken ter zitting bij Adviescommissie	8	7	Ontvankelijk: 3, Niet ontvankelijk: 2
Wob-verzoeken / Eurowob			
Gewasbeschermingsmiddelen	4	3	
Overig	1	1	Gegevens verstrekt: 3
Totaal Wob-verzoeken / Eurowob	5	4	Gedeeltelijk openbaar: 1 ***
Openbaarmakingsverzoeken onder Verordening 1107/2009			
Gewasbeschermingsmiddelen	4	3	
Biociden	2	1	Ingetrokken: 1, Gedeeltelijk openbaar: 2,
Totaal openbaarmakings-verzoeken onder Verordening 1107/2009	6	4	Verzoek afgehandeld: 1
Doorlooptijden van binnengekomen en afgehandelde bezwaren	35	17 (binnengekomen in 2018)	Gemiddeld: 13,5 weken per bezwaar

** Diversen: 1 + 2: dwangsom (niet van toepassing) + 3: na heroverweging herzien op basis van nieuwe informatie.

*** betreft documenten of informatie in het kader van bestuurlijke aangelegenheid 'contacten met bedrijfsleven chemische industrie'.

Bijlage 9. Overzicht beleidsadviezen

Datum	Aan	Advies	Inhoud
9 februari	lenW LNV	Discrepancie in wetgeving inzake de beoordeling van humaan toxicologisch niet-relevante metaboliëten van gewasbeschermingsmiddelen.	Signalering van de discrepantie tussen de uitwerking van de Verordening gewasbescherming (EU) 1107/2009, de Drinkwaterrichtlijn en het Nederlandse Drinkwaterbesluit wat betreft de normen voor niet-relevante metaboliëten in grondwater.
7 maart	IPO Adviesgroep Waterbeheer	Reactie op het KWR-rapport getiteld 'Grondwaterkwaliteit Nederland 2015-2016'.	Een toelichting op de taak en rol van het Ctgb in de bescherming van de grondwaterkwaliteit en de wet- en regelgeving die hierbij leidend is.
29 maart	lenW	Advies over de taakverdeling bij de weging van het maatschappelijk belang in de toelating van biociden.	Verordening (EU) Nr. 528/2012 biedt een aantal mogelijkheden om het maatschappelijk belang mee te wegen in de goedkeuring van een werkzame stof of in de toelating van een product. Op verzoek van lenW is onderzocht welke instantie welke rol hierbij heeft.
13 april	LNV	Advies inzake voorstel van de Commissie over de risico's voor bijen van zaadbehandeling en granulaattoepassingen van drie neonicotinoïden.	Advisering van de minister over de voorstellen van de Commissie om bij de goedkeuring van clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid buitentoepassingen te verbieden vanwege de door EFSA gerapporteerde risico's voor bijen. Het Ctgb ziet mogelijkheden om bepaalde toepassingen door risicomitigatie op lidstaatniveau nog wel toe te laten.
23 april	LNV	Advies naar aanleiding van de toezegging van de Minister in het AO gewasbeschermingsmiddelen van 7 maart 2018 om de Kamer te informeren over de juridische kaders inzake het intrekken van de toelating van gewasbeschermingsmiddelen.	De Verordening biedt mogelijkheden om bestaande toelatingen tussentijds aan te passen of in te trekken. De bewijslast om aan te tonen dat een goedkeuring of een toelating moet worden gewijzigd of ingetrokken ligt voor de werkzame stof op Europees niveau bij de Europese Commissie en voor het middel op nationaal niveau bij het Ctgb.
6 juni	LNV	Advies 120-dagen termijn laag-risico gewasbeschermingsmiddelen en inrichten 'green track'.	Het Ctgb zal vanaf 2019 aanvragen voor laag-risicomiddelen binnen de wettelijke (verkorte) termijn afhandelen. Als de vraag toeneemt kan een volledige 'green track' (aparte werkstroom voor laag-risicomiddelen) worden ingericht.
31 augustus	lenW LNV	Advies aanpassing Bgb/Rgb.	Suggesties voor aanpassing van een aantal artikelen voor gewas en biociden in Bgb en Rgb.

Datum	Aan	Advies	Inhoud
4 september	Commissie lenW	Voorstel voor verlichting van de werklust en het voorkomen van vertragingen bij de beoordeling van biocidenaanvragen naar aanleiding van onder andere de bevindingen van het FVO-rapport.	Overzicht van mogelijke oorzaken voor de vertragingen, zoals het gebrek aan capaciteit en middelen bij toelatingsautoriteiten en Commissie en een ongelijke verdeling van het werk. Focus voor een oplossing ligt op implementatie van een EU-brede forecast die de lidstaten zal helpen bij de werkverdeling en het inhuren van capaciteit.
7 november	LNV	Advies Ctgb bijen-glyfosaat: analyse van twee publicaties over de effecten van glyfosaat op de darmflora van honingbijen.	Het Ctgb concludeert dat niet wordt aangetoond dat blootstelling aan glyfosaat negatieve effecten heeft op de gezondheid van bijen via negatieve effecten op het darmmicrobioom. Het College ziet in deze studies geen grond voor ingrijpen in de toelatingen van glyfosaathoudende gewasbeschermingsmiddelen.
13 november	lenW	Brief inzake toepassing Verordening 1107/2009 artikel 50.2 als mogelijke maatregel om niet-professioneel gebruik onkruidbestrijdingsmiddelen niet langer toe te laten.	Het Ctgb komt tot de conclusie dat artikel 50.2 (de optionele vergelijkende beoordeling) alleen in uitzonderlijke gevallen ingezet kan worden als grond voor het niet verlenen van een toelating.
14 december	lenW	Inventarisatie van de omzetting van de etiketten met drift- en zuiveringsgerelateerde restrictiezinnen op basis van wijziging Activiteitenbesluit Milieubeheer.	Uitkomst van een inventarisatie van kosten indien bestaande etiketten 'AB-proof' worden gemaakt en van het aantal gevallen waarin toch een individuele techniek moet worden voorgeschreven.

Colofon

Uitgave

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Ede, april 2019

Redactie

Team Communicatie, Ctgb, Ede

Vormgeving

Gertie Beurskens, Waar Ontwerp, Arnhem

Informatie

Nadere informatie over de toelating van bestrijdingsmiddelen is verkrijgbaar bij:

ctgb

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Postadres

Postbus 8030
6710 AA Ede

Bezoekadres

Bennekomseweg 41
6717 LL Ede

Telefoon 0317 471 810
Telefax 0317 471 899

E-mail post@ctgb.nl
Internet www.ctgb.nl

Missie, visie en strategie

In 2016 zijn deze missie, visie en strategie opnieuw geijkt. Aangezien de omgeving (snel) verandert, heeft dat in sommige opzichten tot een bijgestelde strategie geleid.

Het Ctgb is een zelfstandig bestuursorgaan dat zijn werkzaamheden verricht binnen de beleidskaders van vier departementen: Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Infrastructuur en Milieu (IenM), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Het College beslist op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden over het toelaten van de middelen in Nederland en adviseert over het plaatsen van werkzame stoffen op de lijst van toegelaten stoffen in de Europese Unie. Daarnaast draagt het Ctgb bij aan het ontwikkelen en uitvoeren van wet- en regelgeving en beleid in Nederland en in Europa.

Missie

Wij dragen bij aan een verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden binnen Europa voor mens, dier en milieu. Onze beoordelingen en adviezen zijn onafhankelijk en transparant. Zij komen tot stand binnen juridische kaders en zijn gebaseerd op wetenschappelijke inzichten.

Visie

Wij maken deel uit van de ketens tussen wetgever, producent, distributeur, handhaver, wetenschap, gebruiker, consument en maatschappij. Wij zijn in continue interactie met onze omgeving. Onze rol en verantwoordelijkheden in de ketens zijn duidelijk en we gedragen ons rolvast.

Door onze onafhankelijke opstelling vormen wij een stabiele factor en dragen wij bij aan de continuïteit, effectiviteit en voorspelbaarheid van de ketens.

Strategische doelstellingen 2016-2020

Kerntaken

a. *Beoordeling van stoffen en middelen*

De beoordeling van stoffen en middelen leidt tot juiste besluiten voor middelen en internationaal geaccepteerde adviezen over stofbeoordeling.

b. *(Beleids-)advies aan ministeries*

Wij geven gevraagd en ongevraagd advies en leggen met onze adviezen ook verantwoording af over wat wij doen.

c. *Bijdragen en beheren beoordelingsmethodiek, procedurele- en inhoudelijke uitvoeringskaders*

Becomentariëren van de ontwikkeling van beoordelingsmethodieken, procedurele en inhoudelijke toetsingskaders.

d. *Informatieverstrekking*

Het verstrekken van informatie en verantwoording afleggen aan de diverse stakeholders.

Omgeving

Wij maken deel uit van de volgende ketens:

a. *Kennisketen*

We dragen bij aan de ontwikkeling van up-to-date-beoordelingsmethoden door het RIVM door lacunes in de beschikbare methodieken aan te geven en door het delen van onze kennis en ervaring.

b. *Producent-distributeur-gebruiker-consument*

Wij dragen bij aan een verantwoord gebruik van middelen door onafhankelijke, transparante beoordelingen en praktisch hanteerbare toelatingen.

Goed geïnformeerde aanvragers leveren volledige en juiste aanvragen aan, die op een tijdige, efficiënte en voorspelbare wijze worden afgehandeld.

c. *Wetgever-toezichthouder-gebruiker*

Door onze onafhankelijke adviezen dragen wij bij aan verantwoorde besluitvorming en een hoogwaardige wet- en regelgeving.

(De handhaving van) het veilig gebruik van middelen is mede mogelijk doordat wij de benodigde informatie ontsluiten en verstrekken.

d. *EU-NL*

Het Ctgb wordt als een gezaghebbende instantie gezien. Door een actieve rol in het harmonisatieproces en kennisontwikkeling te spelen dragen wij bij aan een eenduidige, consequente wijze waarop beoordelingen binnen de EU worden uitgevoerd, die voldoet aan de door Nederland gewenste kwaliteitsnormen.

ctgb

College voor de toelating van
gewasbeschermingsmiddelen
en biociden